

LIPOVÁ

Správa o hodnotení
Územnoplánovacej dokumentácie
(podľa prílohy č. 5 zákona č. 24/2006 z.z.)

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE LIPOVÁ
NÁVRH RIEŠENIA
TEXTOVÁ ČASŤ

SPRACOVATEĽ :

HLAVNÝ RIEŠITEĽ :

OBSTARÁVATEĽ :

DÁTUM:

NEUTRA – architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia, Farská
č. 1, 949 01 Nitra
Ing. arch. Peter Mizia
Obec Lipová
11/2017

Obsah

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

- I. Základné údaje o obstarávateľovi
 1. Označenie.
 2. Sídlo.
 3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajmi (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie.
- II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii
 1. Názov.
 2. Územie (kraj, okres, obec, katastrálne územie).
 3. Dotknuté obce.
 4. Dotknuté orgány.
 5. Schvaľujúci orgán.
 6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

- I. Údaje o vstupoch
 1. Pôda - záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (ha, poľnohospodárska pôda, lesné pozemky, bonita), z toho dočasný a trvalý záber.
 2. Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie.
 3. Suroviny - druh, spôsob získavania.
 4. Energetické zdroje - druh, spotreba.
 5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru.
- II. Údaje o výstupoch
 1. Ovzdušie - hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií.
 2. Voda - celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania.
 3. Odpady - celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi.
 4. Hluk a vibrácie (zdroje, intenzita).
 5. Žiarenie a iné fyzikálne polia (tepelné, magnetické a iné - zdroj a intenzita).
 6. Doplnujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny).

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia - podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie.

1. Horninové prostredie - inžiniersko - geologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery (napr. sklon, členitosť), stav znečistenia horninového prostredia.
2. Klimatické pomery - zrážky (napr. priemerný ročný úhrn a časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh), veternosť (napr. smer a sila prevládajúcich vetrov).
3. Ovzdušie - stav znečistenia ovzdušia.
4. Vodné pomery - povrchové vody (napr. vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd.
5. Pôdne pomery - kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd.
6. Fauna, flóra - kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov.
7. Krajina - štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana.
8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov (napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území - Natura 2000, chránené vodohospodárske oblasti, ÚSES (miestny, regionálny, nadregionálny).
9. Obyvateľstvo - demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi).
10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská.
11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie).
12. Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie).
13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov.

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti (predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé) podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Vplyvy na obyvateľstvo - počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy.
2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery.
3. Vplyvy na klimatické pomery.
4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií).
5. Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby).

6. Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia).
 7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.).
 8. Vplyvy na krajinu - štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny.
 9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma (napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území - Natura 2000, národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti, na ÚSES).
 10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská.
 11. Vplyvy na archeologické náleziská
 12. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality.
 13. Iné vplyvy.
 14. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti, vzájomných vzťahov a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi.
- IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie**
- V. Porovnanie variantov zohľadňujúcich ciele a geografický rozmer strategického dokumentu vrátane porovnania s nulovým variantom**
1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.
 2. Porovnanie variantov.
- VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia**
- VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení**
- VIII. Všeobecne záverečné zhrnutie**
- IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka)**
- X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie Správy o hodnotení**
- XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa**

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE:**I. Základné údaje o obstarávateľovi****1. Názov: Obec Lipová****Identifikačné číslo: 00310832**

Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie ÚPD a ÚPP (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie.

Oprávnený zástupca obstarávateľa:

Mgr. Tatiana Ölvecká – starostka obce
Obecný úrad Lipová
941 02 Lipová č. 203
t.č. starostka obce: 0911 963 683
e-mail: obecnyurad.lipova@gmail.com

Odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPD a ÚPP:

Ing. arch. Gertrúda Čuboňová, číslo preukazu odbornej spôsobilosti: 036
gertruda.cubonova@unsk.sk

Spracovateľ a zodpovedný projektant ÚPN obce Lipová:

NEUTRA - Architektonický ateliér
Ing. arch. Peter Mizia
Farská 1
Nitra 949 01
t.č.: 037- 6579461, 0905277234

II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii:**1. Názov :** Územný plán obce Lipová – Návrh riešenia

2. Územie: Kraj: Nitriansky
 Okres: Nové Zámky
 Obec: Lipová
 Katastrálne územie: Mlynský Sek, Ondrochov

3. Dotknuté obce: k.ú. Šurany, k.ú. Šurany - časť k.ú. Kostolný Sek, k.ú. Komjatice**4. Dotknuté orgány:**

- Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja, Rázusova 2A, 949 01 Nitra
- Ministerstvo obrany SR, Správa neh. majetku a výstavby, Kutuzova 8, 832 47 Bratislava
- Okresný úrad Nitra:
 - Odbor starostlivosti o životné prostredie, Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra
 - Odbor výstavby a bytovej politiky, Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra
 - Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Štefánikova tr. 69, 949 01 Nitra
- Okresný úrad Nové Zámky:
 - Odbor krízového riadenia, Podzámska 25, 940 01 Nitra
 - Odbor starostlivosti o životné prostredie, Podzámska 25, 940 01 Nové Zámky
 - Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Podzámska 25, 940 01 Nové Zámky
 - Pozemkový a lesný odbor, Podzámska 25, 940 01 Nové Zámky
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch, Slovenská 13, 940 30 Nové Zámky
- Krajský pamiatkový úrad, Námestie Jána Pavla II. č. 8, 949 01 Nitra
- Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru Nové Zámky, Komárňanská 15, 940 01 Nové Zámky
- Obvodný banský úrad v Bratislave, Mierová 19, 821 05 Bratislava
- Dopravný úrad, Letisko M.R. Štefánika, 823 05 Bratislava
- Obec Lipová, Obecný úrad č. 203, 941 02 Lipová
- Mesto Šurany, Mestský úrad, Nám. Hrdinov 1, 942 01 Šurany
- Obec Komjatice, Obecný úrad Nádražná ul. č. 97/344, 941 06 Komjatice

Dotknutými subjektmi pri spracovaní, prerokovaní a schvaľovaní územnoplánovacej dokumentácie obce sú orgány podľa §140a zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov.

5. Schvaľujúci orgán: Obecné zastupiteľstvo obce Lipová**6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice:**

Návrh riešenia územného plánu obce Lipová rieši katastrálne územie Mlynský Sek a Ondrochov. Katastrálne územie nemá vplyv presahujúci štátne hranice a neleží v tesnom kontakte so štátnymi hranicami SR.

B. ÚDAJE O PRIAMYCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Údaje o vstupoch

1. Pôda - záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (poľnohospodárska, nepoľnohospodárska pôda (m²), bonita).

Pôdny fond obce Lipová (k.ú. Mlynský Sek a k.ú. Ondrochov) v rozlohe **13 629 633 m²** je členený na poľnohospodársku (87 %) a nepoľnohospodársku pôdu (13 %). Na poľnohospodársku pôdu pripadá 87 % z územia, z toho 94,3 % tvorí orná pôda. V Štruktúre poľnohospodárskych pôd zaberajú 4 % záhrady; 1,5 % trvalé trávnaté porasty; 0,18 % ovocné sady a 0,02 % vinice.

Na nepoľnohospodársku pôdu pripadá 13 %, z toho 19,1 % sú lesné plochy; 12,3 % vodné plochy; 55,9 % zastavané plochy a 12,7 % ostatné plochy.

Celková výmera katastrálneho územia Mlynský Sek a k.ú. Ondrochov: 13 629 633 m². Túto plochu delíme na :

- **poľnohospodársku pôdu: 11 836 414 m².**

- **nepoľnohospodársku pôdu: 1 793 219 m².**

Štruktúra poľnohospodárskej pôdy (m²):

Orná pôda	11 164 430
Záhrady	478 498
Ovocné sady	18 680
Trvalé trávnaté porasty	172 910

Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy (m²):

Lesný pozemok	341 870
Vodná plocha	220 419
Zastavaná plocha	1 003 155
Ostatná plocha	227 775

Podľa prílohy č. 9 k vyhláške č. 508/2004 Z.z. (novelizovaná vyhláškou č. 59/2013) sú všetky poľnohospodárske pôdy podľa príslušnosti do BPEJ zaradené do 9 skupín kvality pôdy. Najkvalitnejšie patria do 1. Skupiny a najmenej kvalitné do 9. Skupiny. Ochrana poľnohospodárskej pôdy pri nepoľnohospodárskom využití je zabezpečená ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek.

V riešenom území sú to nasledovné chránené poľnohospodárske pôdy podľa BPEJ:

1. kvalitná skupina - 0019002, 0017002, 0019005
 2. kvalitná skupina - 0036002, 0018003, 0039002, 0037002, 0020003
 3. kvalitná skupina - 0026002, 0141002
 4. kvalitná skupina - 0034005
- Ostatné identifikované BPEJ v k.ú. sú zaradené nasledovne:
5. kvalitná skupina - 0027003, 0043002
 6. kvalitná skupina - na území sa nenachádza
 7. kvalitná skupina - na území sa nenachádza

8. kvalitná skupina - na území sa nenachádza

9. kvalitná skupina - na území sa nenachádza

(*vid'. výkres č.2, č.3*)

2. Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie.

Zásobovanie vodou

Paralelne s cestou I. triedy I/64 prechádza západnou časťou katastra diaľkové vodovodné potrubie, skupinový vodovod Gabčíkovo - Nové Zámky - Levice, DN 800, tvárna liatina. Z diaľkového vodovodu DN 800 vedie prírodné vodovodné potrubie do mesta Nové Zámky, postupuje ako prírodné zásobovacie potrubie do mesta Šurany. Z mesta Šurany vedie prírodné vodovodné potrubie PVC DN 200 až do Kostolného Seku (k.ú. Šurany). Z Kostolného Seku vedie do obce Lipová, časť Mlynský Sek, privádzajúce vodovodné potrubie PVC DN 150, ktoré prechádza zastavaným územím Mlynského Seku a končí v zastavanom území časti Ondrochov (prírodná vetva "B"). Z hlavného privádzača PVC DN 150 vedie do jednotlivých ulíc miestna vodovodná sieť o profile PVC DN 100. Vodovod bol v obci vybudovaný v 90-tych rokoch minulého storočia. Prevádzkovateľom vodovodnej siete v obci je Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.. Miestna vodovodná sieť v časti Mlynský Sek je majetkom Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s., miestna vodovodná sieť v časti Ondrochov je majetkom obce Lipová. Z celkového počtu obyvateľov obce bolo k 31.12.2016 takmer 92,3% obyvateľov napojených na verejnú vodovodnú sieť. Ostatné lokality (PD lokalita "Mumľov" a Rybárova farma) majú vybudovaný vlastný vodný zdroj. /Zdroj: Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Odštepny závod Nové Zámky/

Východná časť riešeného územia, za riekou Malá Nitra, spadá do ochranného pásma II. stupňa vodného zdroja Šurany. Je to územie určené pre odber vody. V súčasnosti je vodný zdroj Šurany mimo prevádzky.

- počet obyvateľov v r. 2016	1550
- špecifická potreba pre byty s lokálnym ohrevom vody a vaňovým kúpeľom	135,0 l/os.deň
- špecifická potreba vody pre vybavenosť	25,0 l/os.deň

Kanalizácia

Prevádzkovateľom kanalizačnej siete v obci Lipová je Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., zároveň je i jej majetkom, okrem časti kanalizačnej siete v k.ú. Mlynský Sek - časť "Stará dedina", ktorá je majetkom obce Lipová. Sieť kanalizačných potrubí, napojených na ČOV Šurany, bola dokončená v roku 2016 a od 09/2016 bola spustená do skúšobnej prevádzky, ktorá potrvá až do jej kolaudácie v roku 2017. Kanalizačná sieť je tvorená gravitačným potrubím PVC DN 300 (400), čerpacími stanicami a výtlačným potrubím PVC DN 100 (150). V celom riešenom území obce Lipová je kanalizácia delená, a teda sú potrubím odvádzané len splaškové vody. Odtok dažďových vôd v území je riešený systémom spevnených alebo zatravnovaných rigolov.

K.ú. Ondrochov

V katastrálnom území Ondrochov sa nachádzajú dve kanalizačné čerpacie stanice. V celej obci Ondrochov je vybudovaná gravitačná kanalizácia. Splaškové vody tečú do čerpacej stanice, nachádzajúcej sa na vstupe do obce Ondrochov. Z čerpacej stanice vedie výtlačné potrubie PVC DN 100, ktoré vytláča splaškové vody do čerpacej stanice pri areály PD. Z čerpacej stanice potom vedie gravitačné potrubie až do časti Mlynský Sek.

K.ú. Mlynský Sek

V obci sa nachádzajú tri kanalizačné čerpacie stanice. Dve z nich prečerpávajú pritekajúce splaškové vody z gravitačnej kanalizácie. K výškovému prečerpávaniu splaškových vôd dochádza až k poslednej čerpacej stanici, nachádzajúcej sa pri miestnom rybníku. Z nej vedie výstupné výtlačné potrubie PVC DN 150, ktoré vytláča splaškové vody až do ČOV Šurany.

K 31.12.2016 bola dĺžka kanalizačnej siete v obci Lipová 11 685,24 m a napojených 82 domácností. /Zdroj: Odštepný závod nové Zámky/

Prevádzkovanie verejnej vodovodnej siete a verejnej kanalizácie, povinnosti prevádzkovateľa siete a ochranné pásma verejného vodovodu a verejnej kanalizácie upravuje zákon o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách č. 442/2002 Z.z. a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach.

Podľa §19 zákona č.442/2002 o pásmach ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií sú ochranné pásma vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na obidve strany:

- a) 1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm vrátane,
- b) 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm.

V pásme ochrany je zakázané:

- a) vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie alebo iné podobné zariadenia alebo vykonávať činnosti, ktoré obmedzujú prístup k verejnému vodovodu alebo verejnej kanalizácii alebo ktoré by mohli ohroziť ich technický stav;
- b) vysádzať trvalé porasty;
- c) umiestňovať skládky;
- d) vykonávať terénne úpravy.

Nové kanalizačné vetvy /gravitačná časť/ sú navrhované z materiálu PVC DN 300.

Preložky jestvujúcich inžinierskych sietí sa nepredpokladajú, iba minimálne množstvo preložiek niektorých stĺpov nadzemného vedenia.

Do stôk obce budú napojené domové prípojky z domov. V prípade kanalizácie uloženej v ceste, ktorá je v správe Slovenskej správy ciest, bude urobená obnova obrusnej vrstvy v celej šírke vozovky. ČS budú elektrifikované.

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd zo všetkých rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle zákona o vodách č. 364/2004 Z.z. a NV SR č.269/2010, ktorým sa stanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových a osobitných vôd vrátane podmienok pre vypúšťanie vôd z povrchového odtoku.

V rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak , aby odtok z daného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie infiltrácia dažďových vôd a pod.)

Vypúšťanie obsahu žump do povrchových a do podzemných vôd je zakázané.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

V k.ú. Mlynský Sek a k.ú. Ondrochov východne za riekou Malá Nitra, spadá územie do ochranného pásma II. stupňa vodného zdroja Šurany. Je to územie určené pre odber vody. V súčasnosti je vodný zdroj Šurany mimo prevádzky.

Zavlažovanie, Odvodňovanie

Zavlažovanie

Zavlažované územia predstavujú vlastne územia poľnohospodárskej pôdy, na ktorých sú vybudované zavlažovacie systémy (závlahy). Ide najmä o oblasti s nižšou intenzitou zrážok, na pôdach málo zadržujúcich vodu, umožňujú reguláciu využívania vody v poľnohospodárskej krajine za účelom zvyšovania produkcie v poľnohospodárstve. V závislosti od prírodných podmienok - zdrojov vody v krajine (podzemných i povrchových), zvýšený tlak na využívanie vody môže mať aj negatívne dôsledky ako napr. vodnú eróziu, salinizáciu alebo kontamináciu podzemných vôd splavenými minerálmi hnojivami či pesticídami. Na druhej strane dosahovanie lepších výsledkov v poľnohospodárstve vytvára tlak na využívanie prírodných zdrojov, najmä vody. Pri dostatočných zásobách vody a jeho vysokom potenciáli využiteľnosti, sa samotný tlak na využívanie vody môže pohybovať v intenciách trvalej udržateľnosti.

V riešenom území obce Lipová sa nachádzajú nasledovné hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š.p.:

Závlahové stavby

K.ú. Mlynský Sek:

- vodná stavba "Závlaha pozemkov Šurany I." (evid. č. 5207 191). Stavba závlahy bola daná do užívania v r. 1980 s celkovou výmerou 320 ha.

- vodná stavba "Závlaha pozemkov Šurany II." (evid. č. 5207 192). Stavba závlahy bola daná do užívania v r. 1980 s celkovou výmerou 384 ha.

Pozostávajú zo záujmového územia závlahy a podzemného závlahového potrubia. Na povrch sú vyvedené hydranty, vzdušníky, kalníky, chránené betónovými skružami.

K.ú. Ondrochov:

V katastrálnom území sa nenachádzajú žiadne hydromelioračné zariadenia.

Odvodňovanie

V riešenom území obce Lipová nie je vybudované odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom.

ÚPD rešpektuje všetky jestvujúce vodohospodárske stavby a navrhuje vodovod a kanalizáciu aj do nových rozvojových lokalít. (vid'. výkres č.3,4)

3. Suroviny - druh a spôsob získavania

Ochranu a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) a vyhlášky MŽP SR č.51/2008 Z.z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a iné právne predpisy.

Chránené ložiskové územie zahŕňa územie, na ktorom by stavby a zariadenia, ktoré nesúvisia s dobývaním výhradného ložiska, mohli znemožniť alebo sťažiť dobývanie výhradného ložiska.

Chránené ložiskové územie a jeho zmeny určuje obvodný banský úrad rozhodnutím po vyjadrení príslušného orgánu ochrany prírody a po dohode s príslušným stavebným úradom podľa osobitného predpisu.

Z hľadiska využívania ložísk nerastov ako aj ich ochrany má zásadný význam rozdelenie ložísk na výhradné ložiská, ktoré tvoria nerastné bohatstvo vo vlastníctve štátu a ložiská nevýhradných nerastov, ktoré sú súčasťou pozemku.

V zmysle uvedenej legislatívy je potrebné na území chrániť všetky výhradné ložiská nerastov, ktoré sú chránené určenými dobývacími priestormi a chránenými ložiskovými územiami.

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra :

- evidujú upravené skládky (2) (v časti Mlynský Sek a v časti Ondrochov)
 - (1) skládka upravená v k.ú. Šurany v tesnom kontakte s k.ú. Mlynský Sek
- evidujú ložiská nevyhradeného nerastu (3):
 - ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) "Ondrochov - Šurany - štrkopiesky a piesky (4392)", FORSGAS Šurany;
 - ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) "Šurany - štrkopiesky a piesky (4648)", ktoré využíva GREENDWELL, s.r.o., Trnava;
 - ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) "Kostolný Sek - Šurany - štrkopiesky a piesky (4098)", ktoré je v evidencii ŠGÚDŠ Bratislava.
- neevidujú svahové deformácie;
- neevidujú výhradné ložiská DP;
- neevidujú výhradné ložiská CHLU;
- neevidujú výhradné ložiská OVL;
- neevidujú navrhované prieskumné územia;
- neevidujú určené prieskumné územia;
- neevidujú staré banské diela;
- neevidujú radónové riziko - referenčné plochy;
- neevidujú prognózu zvýšeného radónového rizika (eU nad 4 ppm);
- evidujú izoplochy radónového rizika (null) nízke 36,7% a stredné 63,0%.

Podľa § 20 ods.3 zákona č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov, je územie so stredným radónovým rizikom vymedzené ako územie s rizikom stavebného využitia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 z podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia.

4. Energetické zdroje - druh spotreba

Elektrifikácia

Obec Lipová a jej okolie je zásobovaná elektrickou energiou z prípojok vzdušného vedenia 22kVA, ktoré sú napojené na 22kVA vzdušné vedenie - linka č.244 (východná časť katastra). Poľnohospodárske družstvo v lokalite "Horné hony" a jeho 22 kVA prípojka je napojená na 22 kVA vzdušné vedenie. Prípojky vedú ku stožiarovým a kioskovým trafostaniciam. Elektrizáciu siete v obci spravuje ZSE, prevádzkovateľom väčšiny trafostaníc je ZSE, niektoré sú súkromné. Energetický kód obce je 0029.

Sekundárny rozvod v obci je riešený ako vzdušný na betónových stožiaroch. Súčasné napäťové pomery na sekundárnej strane, aj na koncoch odbočiek, sú dobré.

Vzhľadom na predpokladanú výstavbu jednotlivých celkov a ulíc v trase vzdušného 22kV vedenia sa urobí zakabelizovanie napojenia existujúcich, rekonštruovaných (zo stožiarových na kioskové) a nových TS v rámci obce.

Prehľad pôvodných /rekonštr./ trafostaníc v obci Lipová :	pôvodný Pi.	navrhovaný Pi.
- TS 0029-002 –(typ PTS)	250 kVA	250 kVA
- TS 0029-003 – (typ PTS)Kiosk	250 kVA	400 kVA
- TS 0029-007 - stožiarová	250 kVA	250 kVA
- TS 0029-008 - stožiarová	100 kVA	100 kVA
- TS 0029-010 – Kiosk	250 kVA	400 kVA
- TS 0029-011 - (jednostĺpová) Kiosk	250 kVA	360 kVA

Novonavrhované trafostanice v obci Lipová :	navrhovaný Pi.
- TS-nová-1 - kiosková („Mlynský Sek“)	160 kVA
- TS-nová-2 - kiosková ("Ondrochov")	300 kVA

Navrhované a rekonštruované TS bude treba riešiť ako typové – kioskové stanice s napojením na navrhované káblové vedenie 22kV.

V urbanistickom návrhu sa uvažuje s rozšírením bytových jednotiek, občianskou vybavenosťou a s podnikateľskými objektmi vrátane priemysel výroba, podnikanie. Obec je rozdelená na územno priestorové celky (UPC), v ktorých je navrhnutá vybavenosť vrátane nárastu potreby na energetickú záťaž, v celkovej hodnote cca 2220 kVA, ktoré bude riešené vybudovaním nových TS a rekonštrukciou existujúcich TS.

Ochranné pásmo el. vedení a transformátora treba dodržať v zmysle zákona o energetike č.656/2004. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti elektroenergetického zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča .

Táto vzdialenosť je :

- 10 m pri napätí 22 kV (v súvislých lesných priesekoch 7 m) a u stožiarovej TS.

Návrh vytvára územno-technické predpoklady pre zavedenie silových elektroenergetických sietí do všetkých rozvojových lokalít a radí ich medzi verejnoprospešné stavby.

ÚPN obce rešpektuje všetky elektroenergetické siete a zariadenia a ich ochranné pásma.

V urbanistickom návrhu sa uvažuje s rozšírením bytových jednotiek, občianskou vybavenosťou a s podnikateľskými objektmi vrátane priemysel výroba, podnikanie. Obec je rozdelená na územno priestorové celky (UPC), v ktorých je navrhnutá vybavenosť vrátane nárastu potreby na energetickú záťaž, v celkovej hodnote **cca 2 220 kVA**, ktoré bude riešené vybudovaním nových TS a rekonštrukciou existujúcich TS. (viď. výkres č.2, č.9)

Ochranné pásmo el. vedení a transformátora treba dodržať v zmysle zákona o energetike č.251/2012 (§43). Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti elektroenergetického zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Nadzemné vedenie

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Vzdialenosť obidvoch rovín od krajných vodičov je:

a) pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane:

pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,

pre vodiče so základnou izoláciou 4m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,

pre zavesené káblové vedenie 1 m,

b)	pri	napätí od	35	kV	do	110	kV	vrátane	15	m,
c)	pri	napätí od	110	kV	do	220	kV	vrátane	20	m,
d)	pri	napätí od	220	kV	do	400	kV	vrátane	25	m,
e)	pri	napätí nad	400	kV					35	m.

Ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu.

Podzemné vedenie

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je:

- 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky,
- 3 m pri napätí nad 110 kV.

V ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:

- zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky;
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m;
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti do 2m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou;
- uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky;
- vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku;
- vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy;
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti presahujúcej 5m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia;
- vlastník nehnuteľnosti je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na ten účel umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného vedenia udržiavať priestor pod vedením a voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia. Táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej od krajného vodiča nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podperného bodu;
- stavby, konštrukcie, skládky, výsadbu trvalých porastov, práce a činnosti vykonané v ochrannom pásme je povinný odstrániť na vlastné náklady ten, kto ich bez súhlasu vykonal alebo dal vykonať.

Návrh vytvára územno-technické predpoklady pre zavedenie silových elektroenergetických sietí do všetkých rozvojových lokalít a radí ich medzi verejnoprospešné stavby.

ÚPN obce rešpektuje všetky elektroenergetické siete a zariadenia a ich ochranné pásma.

Spoje, zariadenia spojov

Obec patrí z hľadiska telekomunikačného členenia do primárnej oblasti Nové Zámky. Rozvod telekomunikačnej siete je napojený z digitálnej telefónnej ústredne, nachádzajúcej sa pri obecnom úrade. Cez obec Lipová vedú paralelne s cestou I. triedy I/64 diaľkové optické káble (DOK) T-COM a (DOK) Energotel/ZSE. Diaľkový optický kábel (DOK) T-COM prechádza katastrom obce z juhu na sever (Nové Zámky - Nitra), diaľkový optický kábel (DOK)

Energotel/ZSE vchádza do katastrálneho územia obce z juhu, vyúsťuje na cestu III. triedy III/1499, prechádza miestnou časťou Ondrochov do Mojzesova a ďalej smerom do Nitry. V obci Lipová, v časti Mlynský Sek, sa pri miestnom cintoríne nachádza telekomunikačný pokrývač. Pokrytie signálom všetkých súčasných operátorov, poskytujúcich telekomunikačné služby, je dobrá. Väčšina domácností je napojená na internetovú sieť..

Rozvodná sieť miestnych telekomunikačných sietí je vedená zemnými káblami prevažne popri komunikáciách. Vo väčšej časti obce sú vzdušné telekomunikačné rozvody, cez ktoré sa prostredníctvom účastníckych rozvádzačov napájajú jednotliví účastníci.

V zmysle zákona č.610/2003 podľa § 67 o elektronických komunikáciách sú vedenia verejnej telekomunikačnej siete (VTS) chránené ochranným pásmom.

Ochranné pásmo VTS je široké 1 m od osi jeho trasy. Hĺbka a výška OP je 2 m od úrovne zeme pri podzemných vedeniach a v okruhu 2 m pri nadzemných vedeniach.

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu je umiestnená v budove obecného úradu v k.ú. Mlynský Sek. V roku 2013 bol bezdrôtový rozhlas nainštalovaný v k.ú. Ondrochov a v roku 2014 v k.ú. Mlynský Sek.

Záver

- návrh riešenia rešpektuje všetky telekomunikačné siete a zariadenia a ich ochranné pásma;
- návrh riešenia vytvára územno-technické predpoklady pre napojenie telekomunikačných sietí do všetkých rozvojových lokalít a všetky telekomunikačné zariadenia radí medzi verejnoprospešné stavby.

V ochrannom pásme nemožno:

- umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie,
- vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku telekomunikačných zariadení, alebo poskytovanie verejných telekomunikačných služieb.

Telefónna sieť vyhovuje súčasným požiadavkám. Územie obce je pokryté aj signálom sietí mobilných operátorov. Obec má dobré GSM pokrytie od mobilných operátorov: Orange a.s., T-Mobile a.s. a O2 Slovakia s.r.o.. Miestna telekomunikačná sieť je napojená na digitálnu ústredňu, čo umožňuje využívať internetové spojenie obyvateľmi obce. V obci je dostupný 4G internet.

Plynofikácia

Generel (G) plynárenských zariadení (PZ) bol vypracovaný pre Návrh Územného plánu obce (ÚPN-O) Lipová. ÚPN-O rieši kataster obce.

Podklady použité na vypracovanie generelu

Na vypracovanie G PZ boli použité tieto podklady:

- údaje poskytnuté od SPP – distribúcia a.s., od OcÚ Lipová a od spracovateľa ÚPD-N,

- mapové podklady riešeného územia od spracovateľa ÚPD-N,
- Zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike a
- Technické pravidlo plyn TPP 702 07 Miestne plynovody a prípojky. Zásady pre navrhovanie distribučných sietí s prevádzkovým tlakom do 400 kPa.

2. Stav odberateľov zemného plynu v obci

Zemný plyn (ZP) sa v obci v najväčšej miere používa na účely vykurovania, prípravu teplej vody, varenie a na rôzne technologické účely.

Každý odberateľ ZP je vybavený obchodným meradlom na meranie odobratého množstva ZP. Obchodné meradlo je vlastníctvom distribútora (dopravcu) ZP.

Kategorizácia odberateľov zemného plynu

V obci sa môžu v zmysle kategorizácie odberateľov nachádzať štyri základné kategórie odberateľov zemného plynu (ZP). Prvou kategóriou odberateľov je kategória domácnosti (D). Druhou kategóriou odberateľov (ročný odber do 60 tis.m³) je kategória maloodberateľia (M). Treťou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 60 tis.m³) je kategória strednoodberateľov (S). Štvrtou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 400 tis.m³) je kategória veľkoodberateľov (V).

Stav odberateľov nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce podľa jednotlivých kategórií k 04/2016 je uvedený v nasledujúcej tabuľke 1:

Tab.1: stav odberateľov ZP k 02/2017:

kategória odberateľa	počet
domácnosť (D)	475
maloodberateľ (M)	10
strednoodberateľ (S)	0
veľkoodberateľ (V)	0

3. Stav plynárenských zariadení v obci

Intravilán obce je prakticky celoplošne plynofikovaný. Dominantným energonosičom na výrobu tepelnej energie je ZP. Zo zdroja ZP k jeho odberateľom je ZP dodávaný VTL a STL plynovodnou distribučnou sieťou (DS) tvorenou systémom diaľkových a miestnych PZ. Plynovodnú DS v katastrálnom území obce v súčasnosti prevádzkuje najmä fa SPP – distribúcia, a.s..

Opis plynárenských zariadení

Primárnym zdrojom ZP obce je VTL prípojka PN63 DN100 Lipová z VTL plynovodu PN63 DN300 Ivanka pri Nitre - Šurany – Bánov a VTL regulačná stanica (RS) RS 1200 Lipová.

Sekundárnym zdrojom ZP v obci je STL12 plynovodná DS. Táto tzv. miestna sieť (MS) pozostáva z jednej údržbovej oblasti (ÚO) s názvom ÚO Lipová - Ondrochov. MS je tvorená úsekmi STL plynovodov a plynovodnými prípojkami z ocele a z PE. MS zabezpečuje v obci menovanej ÚO plošnú distribúciu a dodávku ZP.

Do odberných plynových zariadení (OPZ) jednotlivých odberateľov v obci je ZP dodávaný STL plynovodnými prípojkami (PP). Doreguláciu ZP z STL/STL resp. STL/NTL a meranie odberu ZP zabezpečujú plynové regulačné a meracie zariadenia (RaMZ). Prevádzku OPZ zabezpečujú odberatelia ZP na vlastné náklady.

Prehľad a parametre plynárenských zariadení

Prehľad a parametre PZ nachádzajúcich sa v katastrálnych územiach obce podľa jednotlivých zariadení sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách 2, 3, 4:

Tab.2: distribučné diaľkové VTL plynovod a prípojka:

Názov	prevádzkový pretlak	dimenzia
plynovod Ivanka pri Nitre - Šurany – Bánov	do 6,3 MPa	DN300
Prípojka Lipová		DN100

Tab. 3: distribučné STL prepojovacie plynovody:

názov	prevádzkový pretlak	dimenzia	materiál
plynovod Mlynský Sek - Ondrochov	do 100 kPa	DN100	oceľ

Tab. 4: distribučná STL miestna plynovodná sieť Lipová:

zariadenie	prevádzkový pretlak	materiál
plynovody	do 100 kPa	PE / oceľ
prípojky		

Riešenie plynifikácie

Navrhované riešenie spočíva v rozšírení jestvujúcich STL PZ o nové STL PZ v súlade s Návrhom ÚPN-O.

Navrhované STL plynovodné úseky v intraviláne obce budú ZP zásobované z jestvujúcich STL1 plynovodnej DS Lipová a z STL1 prepojovacieho plynovodu DN100 Mlynský Sek - Ondrochov. Prevádzkované budú na taký pretlak ZP STL1, na aký je v súčasnosti prevádzkovaná jestvujúca plynovodná DS obce.

Rozvojové lokality obce budú riešené predĺžením jestvujúcich alebo výstavbou nových plynovodných úsekov.

PZ musia byť navrhnuté tak, aby sa docielilo:

- zachovanie bezpečnostných pásiem na zamedzenie resp. zmiernenie účinkov havárií PZ,
- minimálne križovanie ciest,
- plošné pokrytie zastavaného územia,
- minimálny vecný rozsah PZ a nákladov na ich zriadenie,
- dostatočná prepravná kapacita očakávaných množstiev ZP k miestam jeho budúcej spotreby,
- minimálne zaťaženie súkromných pozemkov vecným bremenom zo situovania PZ.

Na výstavbu STL plynovodov DS treba použiť rúry z HDPE MRS10 – do D75 SDR11 a od D90 SDR17,6.

Na doreguláciu pretlaku plynu STL/NTL treba použiť STL regulátory so vstupným pretlakom o rozsahu do 400 kPa. Zariadenia na doreguláciu tlaku a meranie spotreby ZP budú umiestnené v zmysle platných STN a interných predpisov SPP – distribúcia a.s..

Predmetná obec sa nachádza v oblasti s najnižšou vonkajšou teplotou - 11 °C. Z tohto dôvodu pre kategóriu domácnosti (D) – individuálna bytová výstavba (DIBV) treba na výpočet max. hodinového odberu ZP (Q_{mh}) uvažovať s hodnotou 1,4 m³/h.

Hydraulické parametre navrhovaných úsekov plynovodnej DS (dimenzia, rýchlosť a požadovaný pretlak) budú stanovené / posúdené odbornými pracovníkmi dodávateľa ZP, t.j. v súčasnosti SPP – distribúcia a.s., a to v procese územného konania resp. stavebného povolenia pri návrhoch vyšších stupňov projektovej dokumentácie.

Na hydraulický výpočet treba použiť nasledujúce parametre:

- drsnosť PE potrubia 0,05 mm,
- hustota ZP 0,74 kg/m³,
- teplota ZP 15 OC.

Odbery v uzlových bodoch siete sú dané výskytom jednotlivých kategórií odberov na príslušných úsekoch siete. Max. hodinové odbery treba stanoviť podľa vyššie uvedených špecifických odberov tejto kapitoly.

Vstupné pretlaky do týchto úsekov budú zrejmé z výpočtovej schémy pri spracovaní hydraulického návrhu. Uzlové body navrhovaných úsekov budú špecifikované pretlakmi a odbermi. Treba stanoviť podmienku, aby tlak v jednotlivých uzlových bodoch nepoklesol pod 1,5 násobok pretlaku 20 kPa, t.j., že pretlak v uzlových bodoch siete nesmie poklesnúť pod 30 kPa.

Rozsah navrhovaných PZ v tab.5:

Tab. 5: miestne STL plynovody - návrh:

	dimenzia v mm	dĺžka v bm	materiál
Mlynský Sek	D50	330	HDPE MRS10 SDR11
	D63	630	
	D90	735	HDPE MRS10 SDR17,6
Ondrochov	D63	845	HDPE MRS10 SDR11
Spolu Lipová	D50	330	HDPE MRS10 SDR11
	D63	1.475	
	D90	735	HDPE MRS10 SDR17,6

Dĺžky úsekov plynovodnej DS boli zaokrúhľované na celých 5 metrov.

Nárast odberu ZP na bývanie v navrhovaných územiach v tab. 6:

Tab. 6: ZP na bývanie:

	počet BJ IBV	počet BJ HBV	m ³ /h	tis.m ³ /r
Mlynský Sek	133	24	205,4	268,2
Ondrochov	55	16	89,8	118,2
spolu Lipová	188	40	295,2	386,4

Ochranné a bezpečnostné pásma

Ochranné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ:

- VTL plynovod PN63 DN300 8 m od osi
- VTL prípojka PN63 DN100 4 m od osi
- STL plynovody a prípojky v extraviláne 4 m od osi
- VTL a STL regulačné stanice 8 m od pôdorysu
- STL plynovody a prípojky v intraviláne 1 m od osi
- KAO anódové uzemnenie 8 m od pôdorysu

Bezpečnostné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ:

• VTL plynovody PN63 DN300	100 m od osi
• VTL prípojky PN63 DN100	50 m od osi
• VTL a STL regulačné stanice	50 m od pôdorysu
• STL plynovody v extraviláne	10 m od osi
• STL plynovody v intraviláne	(2+0,5xD) m od osi
• KAO anódové uzemnenie v extraviláne	100 m od kovových IS a ŽB stavieb
• KAO anódové uzemnenie v intraviláne	40 m od kovových IS a ŽB stavieb

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Z hľadiska širších dopravných pomerov najvýznamnejšou dopravnou tepnou je cesta I. triedy 1/64 Nové Zámky - Nitra a železničná jednokoľajová trať č.140 Šurany - Veľké Bielice. Obe dopravné línie prechádzajú stredom katastrálneho územia z juhu na sever. Kolmo na cestu I. triedy, cez železničnú trať, vyúsťuje cesta III. triedy III/1499 železničná stanica Lipová Ondrochov. V katastrálnom území sa nachádza i cesta III. triedy III/1526 Šurany - Lipová, prechádzajúca cez miestnu časť Mlynský Sek smerom na Šurany.

Podľa posledného platného ÚPN-R NSK je v katastrálnom území plánovaný cestný rozvojový zámer - rozšírenie cesty I. triedy I/64 z dvojpruhovej cestnej komunikácie na štvorprúdovú komunikáciu.

Cestná doprava

Uvedená cesta I. triedy je významnou dopravnou spojnicou krajského mesta Nitra a okresného mesta Nové Zámky. Cesta I. triedy I/64 je v správe SSC (Slovenská správa ciest).

Cesty III. triedy III/1499 a III/1526 slúžia ako obslužné a prístupové komunikácie k miestnym zastavaným častiam Mlynský Sek a Ondrochov. Cesty III. triedy sú v správe VÚC NSK. Z ciest III. triedy vychádza niekoľko vjazdov na poľnohospodárske pozemky, ktoré úzko súvisia s poľnohospodárskou výrobou. Po oboch cestách III. triedy je prevádzkovaná autobusová doprava.

Miestne komunikácie

Sú to cesty IV. triedy.

Stav niektorých miestnych komunikácií je v časti Mlynský Sek vyhovujúci, komunikácie v zlom stavebno-technickom stave sú určené na rekonštrukciu (poškodené krajnice komunikácií a povrch vozoviek). Stav komunikácií v časti Ondrochov je dobrý. Komunikácie s poškodenými krajnicami a poškodeným povrchom sú určené na rekonštrukciu. Sieť miestnych komunikácií je v obci umiestnená paralelne alebo v kolmom smere na cesty III. triedy. Smerové oblúky na miestnych komunikáciách majú malé polomery. Komunikácie sú vybudované v nenormových kategóriách, v šírkach od 3,0m do 5,0m. Dopravná premávka je na všetkých komunikáciách napriek nie vždy vhodným šírkovým usporiadaniam obojsmerná. Po trasách miestnych komunikácií nie sú prevádzkované autobusové linky, okrem miestnej komunikácie v časti Mlynský Sek (pred ŽŠ) a v časti Ondrochov. Vzhľadom na dopravný význam, spoločenskú funkciu a polohu v obci prisudzujeme miestnym komunikáciám funkčnú triedu C3.

Miestne komunikácie sú obslužné komunikácie, miestneho významu, prevažne so spevneným povrchom. Slúžia predovšetkým ako prístupové cesty k rodinným domom a k iným verejným objektom a využívajú sa aj ako prístupové cesty na poľnohospodárske pozemky v rámci zastavaného územia, alebo ako spojovacie komunikácie mimo zastavaného územia.

Účelové komunikácie

Sieť ciest I. a III. triedy a miestnych komunikácií je doplnená účelovými komunikáciami. Ako účelové komunikácie sú vybudované cesty, tvoriace pokračovanie miestnych komunikácií mimo zastavaného územia. Okrem toho, že účelové komunikácie sprístupňujú jednotlivé časti chotára, sú taktiež súčasťou výrobných areálov a areálov poľnohospodárskeho družstva. Povrch účelových komunikácií je z časti spevnený a z časti nespevnený.

Poľné cesty

Prístup do chotára zabezpečuje sieť poľných ciest, nadväzujúca na cesty III. triedy, účelové alebo miestne komunikácie. Majú väčšinou prašný povrch. Sprístupňujú jednotlivé časti chotára s blokmi poľnohospodárskej pôdy.

Pešie komunikácie a priestranstvá

Pešie trasy v obci nie sú dobudované. Pešie trasy v časti Mlynský Sek sú v zlom stave. Novovybudovaný chodník v čiastkovom úseku popri ceste III. triedy III/1526 je v dobrom technickom stave. Pešie trasy v časti Ondrochov sú v zlom stave. Poškodený je povrch a nevyhovuje ani ich šírka. Novovybudovaný chodník popri ceste III. triedy III/1499 je v dobrom stavebno-technickom stave. Z hľadiska pešej dopravy je v návrhu ÚPD potrebné uvažovať s výstavbou a rekonštrukciou chodníkov popri miestnych komunikáciách a dobudovať chodník popri ceste III. triedy III/1526 v jeho celej dĺžke.

Statická doprava

Obec nemá vybudované dostatočné parkovisko pri cintoríne, kostole, obecnej úrade, futbalovom ihrisku a pred COOP Jednotou. Garážovanie motorových vozidiel je riešené v súkromných garážach na pozemkoch rodinných domov.

Dopravné zariadenia

V obci Lipová sa verejná ČSPHM nenachádza. Najbližšie verejné ČSPHM sa nachádzajú v meste Šurany. Významnejšie dopravné zariadenia sa nachádzajú v meste Šurany a v okresnom meste Nové Zámky.

Cestná hromadná doprava

Má najväčší podiel na preprave cestujúcich do zamestnania, škôl, za nákupmi a službami. Obec má vzhľadom na svoju polohu v blízkosti okresného mesta Nové Zámky a krajského mesta Nitra zabezpečenie prímestskou autobusovou dopravou. Prímestskú dopravu zabezpečuje spoločnosť Arriva Nové Zámky, a.s. s odchodmi v pravidelných intervaloch. Z obce Lipová trvá cesta s prímestskou autobusovou dopravou do mesta Šurany 13 minút, do okresného mesta Nové Zámky 26 minút a do krajského mesta Nitra trvá cesta prímestskou dopravou 47 minút so zastávkou v obci Komjatice. V návrhovom období je nutná rekonštrukcia autobusových zastávok (prístreškov), ktoré sú zastaralé a v nevyhovujúcom stave.

Ochranné pásma cestných dopravných trás

Cesta I. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	50m
-----------------	---	-----

Cesty III. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	20m
Vozovky miestnych komunikácií	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	15m

Cyklistická doprava

Podľa platného ÚPN-R NSK vedie cez katastrálne územie obce významná cykloturistická trasa, spájajúca mikroregión CEDRON - NITRAVA s mikroregiónmi TERMÁL a DOLNÁ NITRA. Významná cykloturistická trasa je trasa takého významu, ktorá vedie popri významnom vodnom toku, je spojnicou krajského mesta s okresným mestom, alebo je spojnicou dvoch okresných miest. V rámci dopravného riešenia cyklotrás ÚPN-R VÚC je v území navrhovaný rozvojový zámer - ostatná cykloturistická trasa /Komjatice - Lipová popri ceste I. triedy I/64/ ako doplnujúci systém regionálnych cyklotrás (lokálna rekreačno-turistická trasa a lokálna spojnice obcí s prírodným alebo kultúrno-historickým potenciálom).

Predmetom návrhového riešenia ÚPN obce bude i vybudovanie lokálnych cyklotrás, za účelom prepojenia miestnych častí (Mlynský Sek a Ondrochov - Cyklistická cestička "Lipovou alejou") a za účelom rekreácie a vodných športov /cyklotrasa smerujúca k prírodnému kúpalisku Tona a cyklotrasa vedúca smerom do obce Rastislavice a v smere na Poľný Kesov-Thermalpark Nitrava/.

Letecká doprava

Podľa Dopravného úradu ako príslušného orgánu štátnej správy na úseku civilného letectva v zmysle § 28 ods. 3 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa riešené územie nachádza mimo ochranných pásiem letísk, heliportov a leteckých pozemných zariadení.

V zmysle § 30 leteckého zákona je nutné s Dopravným úradom prerokovať nasledujúce stavby:

- stavby alebo zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods. 1 písmeno a) leteckého zákona),
- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1 písmeno b) leteckého zákona),
- zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielačie stanice (§ 30 ods. 1 písmeno c) leteckého zákona),
- zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods. 1 písmeno d) leteckého zákona).

Železničná doprava

Územím obce Lipová prechádza jednokoľajová neelektrifikovaná železničná trať Šurany - Veľké Bielice. Železničná trať má označenie č. 140. Podľa aktuálneho grafikonu je odchod vlakov plánovaný v pravidelných intervaloch. Z hľadiska rozvojových zámerov ŽSR je v budúcnosti plánovaná jej elektrifikácia a modernizácia. V návrhovom období ÚPD je potrebná rekonštrukcia miestnej železničnej zastávky, nakoľko v súčasnosti je zastávka v dezolátnom stave, chýbajú sociálne zariadenia, prístrešok a čakáreň pre cestujúcich. Na rekonštrukciu železničnej zastávky bolo už vydané stavebné povolenie.

Ochranné pásma železničných dopravných trás

- Ochranné pásmo železničnej trate, od osi krajnej koľaje po oboch stranách 60 m

Požiadavky a ciele riešenia:

1. V obci Lipová sa nachádzajú cesty I/64 Nové Zámky - Nitra, III/1499 Lipová - Ondrochov a III/1526 Šurany - Lipová.
Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete požadujeme:
 - rešpektovať nadradenú ÚPD Nitrianskeho kraja;
 - mimo zastavaného územia rezervovať koridor pre výhľadové šírkové usporiadanie cesty I. triedy v kategórii C 11,5/80 v zmysle STN 73 6101;
 - mimo zastavaného územia rezervovať koridor pre výhľadové šírkové usporiadanie ciest III. triedy v kategórii C 7,5/70 v zmysle STN 73 6101;
 - v zastavanom území rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie ciest III. triedy v kategórii MZ 8,5/50 a MZ 8,0/50, vo funkčnej triede B3 v zmysle STN 73 6110;
2. V textovej a grafickej časti ÚPN vyznačiť a rešpektovať existujúce trasy ciest a ich šírkové usporiadanie.
3. Zachovať územnú rezervu pre rozvojový zámer ÚPN-R NSK - štvorprúdová cesta I. triedy I/64 Nové Zámky - Nitra.
4. Navrhnuť šírkové usporiadanie miestnych komunikácií v súlade s STN 73 6110 ;
5. Spracovať samostatný výkres riešenia dopravy s vyznačením dopravných trás, zariadení a ich parametrov v zmysle uvedených požiadaviek.
6. Dopravné napojenia navrhovaných lokalít riešiť systémom obslužných komunikácií a ich následným napojením na cesty a miestne komunikácie vyššieho dopravného významu, v súlade s platnými STN a TP.
7. Vyznačiť body navrhovaného dopravného napojenia schematicky (bez určenia typu a tvaru križovatky).
8. Vyznačiť hranice ochranného pásma ciest mimo sídelného útvaru obce označeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce v zmysle Zákona č. 135/1961 Zb. v znení jeho neskorších predpisov (účinnosť od 02.01.2015).
9. Pri návrhu nových lokalít HBV, IBV, OV v blízkosti ciest I. a III. triedy posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy a vyznačiť pásma prípustných hladín hluku v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov.
10. Hranice navrhovaného zastavaného územia musia rešpektovať ochranné pásma ciest a pásma prípustných hladín hluku. Umiestnenie zástavby v ochranných pásmach ciest I. a III. triedy a v pásmach s prekročenou prípustnou hladinou hluku je neprípustné.
11. Vypracovať návrh statickej dopravy v zmysle STN 73 6110.
12. Navrhnuť umiestnenie zastávok hromadnej dopravy a vyznačiť ich pešiu dostupnosť.
13. Cyklistické a pešie trasy navrhnuť a vyznačiť i v širších súvislostiach k príslušnému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné navrhnuť v zmysle STN 73 6110.
14. Rešpektovať výhľadové záujmy ŽSR, z hľadiska plánovanej elektrifikácie a modernizácie trate č.140 Šurany - Veľké Bielice
 - novobudované objekty priemyselnej, občianskej a technickej vybavenosti odporúčame situovať z ekologického hľadiska v takej vzdialenosti od železničnej trate, aby boli umiestnené za hranicou najvyššej prípustnej hodnoty hladiny hluku, pôsobenej prevádzkou železničnej dopravy, platnej pre príslušné objekty, stavby a územia, v zmysle príslušnej legislatívy. V prípade ich umiestnenia v bližšej vzdialenosti zabezpečiť hlukovú štúdiu vo vzťahu k dráhe a doprave na dráhe a zahrnúť jej výsledky do protihlukových opatrení stavieb, ktoré zabezpečia, aby expozícia obyvateľov a ich prostredia hlukom bola v súlade s prípustnými hodnotami, ustanovenými Vyhláškou MZ SR č. 549/2007 Z.z., (ktorou sa ustanovujú podrobnosti o

prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí,) a v súlade s požiadavkami regionálneho úradu verejného zdravotníctva.

15. Stavby v ochrannom pásme dráhy podliehajú dodržiavaniu ustanovení č. 513/2009 Z.z. o dráhach, v znení neskorších predpisov a zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, v znení neskorších predpisov a akákoľvek stavebná činnosť v tomto pásme, musí byť vopred prekonzultovaná a odsúhlasená so ŽSR.

16. Realizovať ČSPHM v dotyku scestou I. triedy (ÚPC Z1).

17. Novonavrhované rozvojové plochy na bývanie sú nevyhnutné navrhnuť mimo ochranných pásiem cesty I. triedy a mimo pásiem neprípustnej hladiny hluku. Pretože dodatočné požiadavky na správcov ciest na elimináciu negatívnych dopadov dopravy na obyvateľov nebude možné riešiť.

II. Údaje o výstupoch

1. **Ovzdušie hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií**

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 137/2010 Z.z.. Kategorizácia zdrojov znečistenia ovzdušia je v zmysle zákona č. 270/2014 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 410/2012 Z.z..

Kvalita ovzdušia je čiastočne ovplyvňovaná exhalátmi z automobilovej dopravy. Ďalšími zdrojmi znečisťovania sú výrobné činnosti súvisiace s chovom hospodárskych zvierat. Diaľkové prenosy znečisťujúcich látok z priemyselných aglomerácií obec nezasahujú. Vo vykurovacom období je ovzdušie znečisťované splodinami fosílnych palív z objektov, ktoré nie sú napojené na plyn.

V obci Lipová, k.ú. Mlynský Sek **sa nachádzajú dva veľké zdroje znečistenia**. Bioplynové stanice:

- BPS Lipová 1 o výkone 1X800 kW (v evidencii veľkých zdrojov znečistenia na portáli www.air.sk)
- BPS Rybárova farma o výkone 2x800 kW ÚPC "Y" - vid'. výkres č.2 a 4 (bez evidencie na portáli www.air.sk)

Tab. 7: Veľké zdroje znečistenia v obci Lipová a v jej okolí

Zdroj	Prevádzkovateľ	Katastrálne územie	TZL 2015(t)	SOx 2015(t)	CO 2015(t)	TOC 2015(t)
BPS Lipová 1	BPS Lipová 1, spol. s r.o.	Mlynský Sek	-	6,16046	-	6,16046
Výrobnia kŕmnych zmesí a obilné silo	P.G. Trade spol. s r.o.	Dvory nad Žitavou	8,04478	-	-	-
Kotolňa na biomasu	Bytkomfort, s r.o.	Nové Zámky	-	-	139,423	-

Zdroj: <http://www.air.sk/emissions.php>

2. **Voda - celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania.**

Verejný vodovod vid'. kapitola B I. 2.

Kanalizácia vid'. kapitola B I. 2.

3. Odpady - celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi

Všeobecne záväzné nariadenie o odpadoch na základe ustanovenia § 6 zákona NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade so zákonom č. 409/2006 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v obci určuje systém zberu, prepravy a zneškodňovania komunálneho odpadu.

Komunálny odpad v obci je vyvážaný v pravidelných intervaloch na skládku tuhého komunálneho odpadu do obce Kolta. Likvidáciu a odvoz komunálneho odpadu zabezpečuje firma Brantner Nové Zámky s.r.o..

Separovaný zber v obci a jeho podrobnosti upravujú všeobecne záväzné nariadenia obce.

Obec organizuje zber formou kontajnerov na sklo, papier, plasty. Nádoby pre určené zložky odpadu sú rozmiestnené v obci na miestach určených všeobecne záväznými nariadeniami, ktoré tiež upravujú podrobnosti nakladania s drobným stavebným odpadom, jeho odvoz zabezpečujú zmluvní partneri. Zhromažďovanie a preprava objemného odpadu sa v obci uskutočňuje najmenej dvakrát ročne. Obecný úrad zabezpečí u organizácie oprávnenej na nakladanie s komunálnym odpadom umiestnenie veľkokapacitných kontajnerov na vhodných miestach v obci, dohodne spôsob prepravy a zneškodnenia a intervaly vývozu. Obec zabezpečuje zber a prepravu oddelene vytriedených odpadov z domácností s obsahom škodlivín.

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra sa v katastrálnom území nachádza skládka odpadov. (vid'. výkres č. 4 a tab. 8)

V predmetnom území sú na základe registra skládok Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra evidované dve skládky upravené/prekryté (vid'. výkres č.4)

1. Miestny názov: Mlynský Sek (Ondrochov)

Registračné číslo: 5113

Stav: upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)

2. Miestny názov: Mlynský Sek

Registračné číslo: 5114

Stav: upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)

Mimo územia obce Lipová, avšak v jej tesnom dotyku, v časti k.ú. Kostolný Sek, je podľa výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží evidovaná environmentálna záťaž a zároveň i prekrytá skládka (sanovaná/rekultivovaná lokalita):

Názov EZ: NZ (007) / Lipová - skládka TKO

Názov lokality: skládka TKO

Druh činnosti: skládka komunálneho odpadu

Stupeň priority: EZ so strednou prioritou (K 35 - 65)

Registrovaná ako: C - sanovaná/rekultivovaná lokalita

Environmentálna záťaž môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia.

Tab. 8: Skládky odpadu v obci Lipová

Registračné číslo	5114	5113	5112
Názov katastra/okresu	Mlynský Sek/Nové	Ondrochov/Nové Zámky	Šurany/Nové Zámky

	Zámky		
Miestny názov skládky	Mlynský Sek	Mlynský Sek	Mlynský Sek
Rok vytvorenia skládky	1975	1985	1985
Rok ukončenia skládkovania	-	-	-
Stav skládky	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	Sanovaná/ rekultivovaná
Vzdialenosť od obydľia [m]	10	400	20
Plocha [m2]	800	1500	10 000
Objem skládky [m3]	700	3500	25 000
Ochranný systém podložia (tesnenie)	nemá	nemá	nemá
Drenážny systém priesakových vôd	nemá	nemá	nemá
Prekrytie skládky	nemá	nemá	nemá
Evidencia odpadov	nedostatočná, nehodnoverná	nedostatočná, nehodnoverná	nedostatočná, nehodnoverná
Pozícia materiálu voči okoliu	kombinovaná	podúrovňová	kombinovaná
Kontakt s podzemnými vodami	občasný	občasný	občasný
Vzťah skládkového materiálu k ovzdušiu - prašnosť	prašnosť	prašnosť	prašnosť

Vzťah skládkového materiálu k ovzdušiu - tvorba plynov	-	tvorba plynov	tvorba plynov
Vzťah skládkového materiálu k ovzdušiu - zápach	-	zápach	zápach
Vzťah skládkového materiálu k ovzdušiu - bez negatívneho vplyvu	-	-	-
Technická bezpečnosť v priestore skládky - (rozplavenie, erózia)	-	rozplavovanie (erózia)	rozplavovanie (erózia)
Vzdialenosť od vodného zdroja [m]	0	400	50
Návrh na ďalšie využitie skládky - likvidácia	likvidácia	-	-
Iné vplyvy na životné prostredie	-	-	Neestetické, hlodavce, hmyz, blízkosť obydľia, úlet ľahkého materiálu

Zdroj: <http://mapserver.geology.sk/skladky/>

4. Hluk, vibrácie (zdroje, intenzita)

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia patria hluk a vibrácie. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami rieši Vyhláška MZ SR č.549/2007 Z. z. o ochrane zdravia ľudí. Prístupná hodnota hluku od roku 2006 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu. (vid'. výkres č.4)

Zaťaženie prostredia hlukom

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia patria hluk a vibrácie. Ochranu obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami rieši Vyhláška MZ SR č.549/2007 Z. z. o ochrane zdravia ľudí. Prípustná hodnota hluku od roku 2006 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

Negatívny vplyv na sídlo má prítomnosť cesty I. triedy I/64, ktorá vedie stredom katastrálneho územia obce z juhu na sever. Je zdrojom hluku a vibrácií. Paralelne s cestou I. triedy vedie železničná jednokolejová neelektrifikovaná trať, taktiež ako potenciálny zdroj hluku a vibrácií. Okrem toho sú to i cesty III. triedy III/1526 a III/1499, ktoré prechádzajú zastavanými územiami častí Mlynský Sek a Ondrochov.

Výpočet hluku z dopravy

Výpočet hluku z dopravy sa vypracováva na základe metodických pokynov v zmysle zákona č.40/2002 Z.z. a vyhlášky MZ SR č.549/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

Na úsekoch ciest III. triedy, III/1526 a III/1499 nebolo v roku 2015 robené sčítanie dopravy a teda nie je možné objektívne stanoviť hladinu hluku na spomínaných cestách III. triedy, ktoré prechádzajú cez obytné územie.

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia

Rádioaktivita

Problematika rádioaktívneho ožarovania obyvateľstva je v ostatných rokoch vo svete i v Slovenskej republike predmetom zvýšenej pozornosti. Dôvodom je značná radiačná záťaž, podmienená umelými i prírodnými zdrojmi a nové poznatky hodnotenia ionizujúceho žiarenia. Z celkového rádioaktívneho žiarenia, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Z nich radón sa podieľa 47 % na skladbe priemerného ročného efektívneho dávkového ekvivalentu ožiarovania obyvateľstva (Vedecký výbor OSN pre otázky ožiarovania, New York, 1988).

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón-222 a jeho dcérske produkty rozpadu. Je to karcinogén, ktorý sa podieľa na vzniku rakoviny pľúc až desiatimi percentami. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádia-226, ktorého rozpadom Rn-222 vzniká. Z hĺbky sa radón rôznym spôsobom a rôznymi prísunovými cestami (neotektonické netesné zlomy, priepustné horniny, drvené zóny hornín, atď.) dostáva v pôdnom vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných priestorov. Časť katastrálneho územia Mlynský Sek, západne od cesty I. triedy I/64 a juhovýchodná časť k.ú. Mlynský Sek spadá do územia so stredným (63%) radónovým rizikom. Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z., ktorou sa stanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia.

(*vid'. výkres č.4*)

Izoplochy radónového rizika v rámci k.ú. obce Lipová tab. 9:

Tab.9: Izoplochy radónového rizika - stredné:

Číslo objektu (izoplochy)	21582	21991
Izoplochy v rámci k.ú. Mlynský Sek	JV časť k.ú. Mlynský Sek	Západná časť k.ú. Mlynský Sek

<http://mapserver.geology.sk/radio/>

6. **Doplňujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny)**

V riešenom území obce Lipová sa nenachádzajú žiadne významné terénne úpravy a zásahy do krajiny, ktoré by negatívne vplývali na stav krajiny, ochranu životného prostredia, prípadne by ohrozovali biotu v danom území.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Obec Lipová sa rozprestiera na juhozápadnom Slovensku, v Nitrianskom samosprávnom kraji, v okrese Nové Zámky. Územie obce Lipová sa zaraďuje podľa klasifikácie územných jednotiek nasledovne: NUTS 1 Slovenská republika (SK0), NUTS 2 Západné Slovensko (SK02), NUTS 3 Nitriansky kraj (SK023), NUTS 4 okres Nové Zámky (SK0234), NUTS 5 Lipová (SK0236503321).

Zemepisné súradnice sú 48°07'16" severnej zemepisnej šírky a 18°10'27" východnej zemepisnej dĺžky.

Riešeným územím je priestor ohraničený katastrálnou hranicou obce Lipová. Obec je členená na jednotlivé územno-priestorové celky a tie na jednotlivé ulice bez pomenovania. Celková výmera katastrálneho územia Mlynský Sek je 891,9554 ha a katastrálneho územia Ondrochov 471,0079 ha, spolu je to 1362,9633 ha.

Zastavané územie v k.ú. Mlynský Sek predstavuje 78,2603 ha a k.ú. Ondrochov 30,9811 ha. Spolu je to 109,2414 ha.

Oba riešené katastrálne územia hraničia so susednými katastrami:

- na severe s k.ú. Komjatice;
- na západe, juhu a východe s k.ú. Šurany;
- na juhovýchode s k.ú. Šurany (k.ú. časť Kostolný Sek).

Chotár obce sa rozprestiera vo výške 123 - 130 m n.m., stred obce má výšku 126 m n.m.. Obec leží na nízkom vale po pravobrežnej strane Malej Nitry. Odlesnený rovinatý chotár je na nivách a terasách pokrytý sprašou. Má úrodné nívne a lužné pôdy.

Riešené územie je ohraničené katastrálnymi hranicami častí Mlynský Sek a Ondrochov.

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia - podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. **Horninové prostredie - inžiniersko-geologické vlastnosti, geodynamické javy (napr. zosuvy, seizmicita, erózia a iné), ložiská nerastných surovín,**

geomorfologické pomery (napr. sklon, členitosť), stav znečistenia horninového prostrediaGeomorfologické pomery

Slovensko ako celok zaraďujeme do Alpsko-himalájskej sústavy, kde sa potom člení na menšie jednotky. Najväčšiu jednotku teda predstavuje sústava, ktorá sa člení na podsústavy a postupne sa územie rozčlení až na podcelky a ich oddiely. Zaradenie obce Lipová nájdeme v tab. 10.

Tab. 10: Začlenenie obce Lipová do Alpsko - himalájskej sústavy

Sústava	Podsústava	Provincia	Subprovincia	Oblasť	Celok	Podcelok
Alpsko-himalájska sústava	Panónska panva	Západo-Panónska Panva	Malá Dunajská kotlina	Podunajská Nížina	Podunajská pahorkatina	Nitrianska niva (oddiel Dolnonitrianska niva)
						Nitrianska pahorkatina (oddiel Nitrianska tabuľa)

Zdroj: Mazúr, E., Lukniš, M. 1986, *Geomorfologické členenie SSR a ČSSR. Časť Slovensko. Slovenská kartografia, Bratislava*

Podľa morfológicko - morfometrického typu reliéfu a členitosti je územie typické **rovinou**, východne od rieky Malá Nitra **rovinnou depresiou** a západne od rieky Malá Nitra **rozčlenenou horizontálnou a vertikálnou rovinou**. (Zdroj: *mapka geology*)

Chotár obce sa rozprestiera vo výške 123 - 130 m n.m., stred obce má výšku 126 m n.m.. Krajina je rovinatá, vhodná pre všetky formy poľnohospodárstva.

Hydrogeologické pomery

Územie spadá do hydrogeologického regiónu (priepustnosť + hydrogeologický región):

- **medzizrnová (priepustnosť) + kvartér od Nitry od mesta Nitra po Nové Zámky**

(P. Malík a J. Švasta 2002, *Hlavné hydrogeologické regióny; Atlas krajiny Slovenskej republiky*)

Podľa hydrogeologických máp ŠGÚ Dionýza Štúra spadá územie do:

- sedimentačného prostredia fluvialného, so zvodnencami s prevažne medzizrnovým typom priepustnosti a s rozsiahlymi a hydrogeologicky vysoko produktívnymi zvodnencami (oblasť zastavaného územia k.ú. Mlynský Sek);
- sedimentačného prostredia fluvialného, s menšími zvodnencami s medzizrnovým alebo puklinovým typom, s menšími zvodnencami s obmedzenými množstvami podzemných vôd miestneho významu (oblasť zastavaného územia k.ú. Ondrochov);
- sedimentačného prostredia lakustrinného, so zvodnencami s prevažne medzizrnovým typom priepustnosti, piesky (západná časť k.ú. Mlynský Sek);
- sedimentačného prostredia fluvialného, so zvodnencami s prevažne medzizrnovým typom priepustnosti, štrky (východná časť k.ú. Ondrochov a k.ú. Mlynský Sek)

Geodynamické pomery

Medzi významnejšie exogénne geodynamické javy v záujmovom území môžeme zaradiť predovšetkým plošnú eróziu, vertikálnu (výmoľovú) eróziu a presadanie spraší. Plošná a vertikálna erózia sa výraznejšie v území neprejavuje. Zákon o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy (§ 5 ochrana poľnohospodárskej pôdy pred eróziou) je v pôsobnosti od roku 2004. Sú v ňom určené protierózne opatrenia. V zhode s týmto zákonom je každý užívateľ poľnohospodárskej pôdy povinný vykonávať trvalú a účinnú protieróznú ochranu poľnohospodárskej pôdy vykonávaním ochranných opatrení podľa stupňa erózie poľnohospodárskej pôdy (§ 5, odstavec 2). Pôdoochranné opatrenia sú zamerané na zachovanie kvalitatívnych vlastností a funkcií pôdy a na jej ochranu pred poškodením a degradáciou.

Podľa mapového portálu Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra sa územie ohrozené zosuvmi v katastri obce **nenachádza**. Celková náchylnosť územia na zosúvanie je veľmi slabá - žiadna.

Makroseizmická intenzita predstavuje súbor pozorovaných účinkov na ľudí a škôd na majetku. Riešené územie sa nachádza v oblasti ohrozenia zemetrasnou činnosťou. Hodnota makroseismickej intenzity v seizmickom ohrození je 7-8. (*Atlas krajiny SR, 2002*)

Ložiská nerastných surovín

viď. kapitola B I. 3

2. Klimatické pomery

Novšia klimatická regionalizácia Slovenskej republiky bola spracovaná v Atlase krajiny Slovenskej republiky 2002 autormi: Lapin, Faško, Melo, Šťastný, Tomlain. Vychádza z regionalizácie spracovanej vyššie uvedenými autormi v roku 1958, ale je dôslednejšia.

Tento fakt vyplýva z **vyhodnotenia klimatických prvkov dlhšieho časového radu pozorovaní, ktoré umožnilo spracovať klimatické pomery územia Slovenskej Republiky precíznejšie.**

Charakteristika klimatických rajónov podľa Atlasu krajiny SR 2002, Tab. 11:

Okrskok	Charakteristika okrsku	Klimatické znaky
T1	Teplý, veľmi suchý, s miernou zimou	január nad -3°C, Iz = do -40
T2	Teplý, suchý, s miernou zimou	január nad -3°C, Iz = -20 až -40

Zdroj: *Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002*

Rýchlosť a smer prevládajúcich vetrov

Podľa Atlasu krajiny Slovenskej republiky, 2002, prevláda v území juhovýchodné prúdenie (2,61 - 3,4 m.s⁻¹) a severozápadné (3,31 - 4,00 m.s⁻¹) prúdenie vetrov.

- Priemerná ročná teplota v obci sa pohybuje v intervale od 9°C - 10 °C.
- Priemerné ročné úhrny zrážok sa pohybujú v intervale od 550 - 700 mm.
- Priemerná teplota vzduchu v januári sa pohybuje v intervale od -2°C do -4 °C.
- Priemerný úhrn zrážok v januári predstavuje 30 - 50 mm.
- Priemerná teplota vzduchu v júli 16-19°C.
- Priemerné úhrny zrážok v júli menej ako 60 mm, 60-80 mm.

/zdroj: atlas sr- <http://geo.enviroportal.sk/atlassr/>

3. **Ovzdušie - stav znečistenia ovzdušia**

Zákon č. 137/2010 Zb. O ochrane ovzdušia, ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z.z. O poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia, upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie patrí do Hornonitrianskej zaťaženej oblasti podľa environmentálnej regionalizácie. Kvalita ovzdušia sa v tejto oblasti monitoruje na staniciach v Prievidzi, Handlovej a Bystričanoch, ktoré sa nachádzajú v Trenčianskom kraji. Na celkovom znečistení ovzdušia oblasti majú hlavný podiel najmä oxidy dusíka a tuhé častice. V Nitrianskom kraji, v okrese Nové Zámky sa nachádzajú veľké zdroje znečistenia podrobne uvedené v kapitole B II. 1.

V obci Lipová sa veľké zdroje znečistenia ovzdušia **nachádzajú**.

4. **Vodné pomery - povrchové vody (napr. Vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd)**

Povrchové vody

Vodné toky

Základnú riečnu sústavu obce tvorí vodohospodársky významný vodný tok Malá Nitra, vodné toky Nový kanál, Úľany - Ondrochov a drobné prítoky Malej Nitry. Hydrologicky patrí obec Lipová do povodia rieky Nitra a do čiastkového povodia rieky Váh.

Väčšinu územia odvodňuje rieka Malá Nitra, ktorá preteká východnou časťou katastra zo severu na juh a v k.ú. nemá žiaden prítok. Číslo úseku vodného toku Malá Nitra - Lipová: SK503321-170. Vodnosť rieky Malá Nitra výrazne kolíše v priebehu roka v závislosti od povrchových zrážok. Malá Nitra patrí k dažďovo-snehovému typu odtoku. Na toku Malej Nitry je v časti Ondrochov vybudovaná hať, resp. MVE Ondrochov. Za vysokých vodných stavov na rieke Nitra sa na toku malej Nitry, v časti Ondrochov, uzatvárajú stavidlá. Zátvorový objekt je budovaný dvoma betónovými potrubiami, ktoré sú uzatvárateľné stavidlami. Po uzavretí stavidiel sa prítoky Malej Nitry medzi ústím a Ondrochovom akumulujú v starom ramene rieky Nitry pri Bánove. Mŕtve ramená vodného toku Malá Nitra sa v katastri nezachovali, v jarných mesiacoch a v období silných dažďov sú tieto depresie pravidelne zaplavované. Vodohospodársky významný vodný tok Malá Nitra v obci Lipová je súčasťou spracovaného a v súčasnosti pripomienkovaného prvého plánu manažmentu povodňového rizika, v rámci ktorého sú pre túto geografickú oblasť navrhované protipovodňové opatrenia.

Východnou časťou katastra preteká vodný tok Nový kanál. Vyteká z vodnej plochy v Ondrochove, v lokalite "Podháj", smerom na juh a v k. ú. Šurany sa vlieva do Čiernej vody.

Najvyšší vodný stav vodné toky dosahujú koncom februára a v marci, keď sa topí sneh. Najnižší vodný stav dosahujú v septembri, čo je zapríčinené negatívnou vlahovou bilanciou, keď je výpar v letnom období väčší ako zrážky.

Znečistenie povrchových vodných tokov

Povrchové vody sú znečistené hlavne zo splachu agrochemikálií a vypúšťaním znečistených vôd z poľnohospodárskych objektov, čím sa znižuje kvalita vody a postupne sa ochudobňuje vodná biota.

Povrchové vody sú podľa kvality vody zaraďované do 5 tried kvality:

- I. trieda – veľmi čistá voda
- II. trieda – čistá voda
- III. trieda – znečistená voda
- IV. trieda – silne znečistená voda
- V. trieda – veľmi silne znečistená voda

Zoznam sledovaných ukazovateľov podľa STN 75 7221:

- A – kyslíkový režim
- B – základné fyzikálno-chemické ukazovatele
- C – nutrienty
- D – biologické ukazovatele
- E – mikrobiologické ukazovatele
- F – mikropolutanty (anorganické a organické)
- G – toxicita
- H – rádioaktivita

Podľa Slovenského hydrometeorologického ústavu v Bratislave bol v rokoch 2003-2004 vykonaný monitoring kvality povrchových vôd na Slovensku. Jedným z meraných úsekov bol úsek rieky malá Nitra v k.ú. Šurany. Evidenčné Číslo NEC- N598520D - Malá Nitra - pod Šuranmi, riečny km 0,800. V mieste odberu v skupine F dosahuje IV. triedu kvality s triedu určujúcim ukazovateľom $NEL_{UV}(c_{90}=0,10 \text{ mg.l}^{-1})$.

Vodné plochy

V rámci riešeného územia sa v katastrálnom území obce Lipová nachádza vodná plocha "Lipka" s pritekajúcimi vodami z rieky Malá Nitra. Vodná plocha v súčasnosti slúži na rybolov.

Podzemné vody

Základnou hodnotenou jednotkou vodohospodárskej bilancie podzemných vôd Slovenska je hydrogeologický rajón s jeho následným detailným členením na subrajóny a čiastkové rajóny. Hydrogeologický rajón je hydrogeologicky jednotné územie s podrobnými hydrogeologickými vlastnosťami, typom zvodnenia a obehom podzemnej vody. Podľa súčasnej hydrogeologickej rajonizácie je územie Slovenska rozdelené na 141 hydrogeologických rajónov. (Generel ochrany a racionálneho využívania vôd SR, 2002).

Hodnotené územie spadá do hydrogeologického rajónu č. Q 072 - kvartér a neogén Nitry od mesta Nitra až po Nové Zámky. Určujúcim typom priepustnosti je medzizrnová priepustnosť. V aluviálnej nive rieky Nitry je od Nitry po Šurany 270 mil. m³ statických a 75 l.s⁻¹ dynamických zásob podzemných vôd. Výdatnosť studní sa pohybuje od 1 až 30 l.s⁻¹, vo väčšine rajónu však 5 - 15 l.s⁻¹, pri priaznivých podmienkach až 20 - 30 l.s⁻¹. Špecifická výdatnosť je od 0,5 do 20 l.s⁻¹. Ustálená hladina podzemnej vody sa pohybuje v rozmedzí od 3,8 m do 4,3 m pod terénom, pričom maximálne zvýšenie hladiny podzemnej vody môže lokálne dosiahnuť 2,3 m p.t.. Ide o vody stredne tvrdé a tvrdé, slabo zásadité. Kvantitatívna charakteristika prietočnosti a hydrogeologickej produktivity je v území mierna, vysoká až veľmi vysoká, t.z., že hodnoty sa pohybujú od $T = 1 \cdot 10^{-4}$ až $1 \cdot 10^{-2} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$ a viac.

Ochrana vôd a vodných zdrojov

Ochranné pásmo potoka je určené zákonom č. 364/2004 Z.z. Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov je osobitne zdôraznená v piatej časti vodného zákona.

V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a vykonávacej normy STN 75 2102 je potrebné zachovať ochranné pásmo pozdĺž uvedených vodných tokov minimálne 5,0 m od brehovej čiary obojstranne .

Pre účely ochrany výdatnosti kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov, ktoré sa využívajú sa vyhlasujú pásma hygienickej ochrany vôd (§ 32 vodného zákona).

Rozhodnutím o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja sa určia ich hranice a spôsob ochrany, najmä zákazy alebo obmedzenia činností, ktoré poškodzujú alebo ohrozujú množstvo a kvalitu vody alebo zdravotnú bezchybnosť vody vodárenského zdroja, ako aj technické úpravy na ochranu vodárenského zdroja a iné opatrenia, ktoré sa majú v ochrannom pásme vykonať. Práva a povinnosti vyplývajúce z rozhodnutí o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja prechádzajú na ďalšieho nadobúdateľa alebo užívateľa majetku, s ktorým sú tieto práva a povinnosti spojené. (viď. kapitola B I. 2.).

Podľa § 33 vodného zákona citlivé oblasti sú vodné útvary povrchových vôd:

A) v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín [§ 2 písm. A

C)] k nežiaducemu stavu kvality vôd,

B) ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje,

C) ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd.

V zmysle nariadenia Vlády SR č. 617/2004 Z.z. Sa za citlivé oblasti¹⁾ považujú vodné útvary povrchových vôd, ktoré sa nachádzajú na území Slovenskej republiky alebo týmto územím pretekajú.

Za zraniteľné oblasti podľa § 34 vodného zákona sa ustanovujú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých koncentrácia dusičnanov je vyššia ako 50 mg.l⁻¹ alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť. Vymedzené zraniteľné oblasti sa pravidelne prehodnocujú. V zmysle nariadenia Vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti okrem iných sú evidované ako zraniteľná oblasť aj k.ú. Lipová s číselným kódom - 503321.

Minerálne a geotermálne vody

V riešenom území obce Lipová sa nenachádzajú pramene a ani geotermálne vrty. Najbližší evidovaný geotermálny vrt č. 88 sa nachádza v tesnej blízkosti katastrálnej hranice, pri jazere Tona. Celé katastrálne územie spadá do vymedzenej geotermálnej oblasti č. 2/34.

Rybárstvo

Právne zásady ochrany rýb na Slovensku zabezpečujú viaceré zákony a vyhlášky:

- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- vyhláška MŽP SR č.24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v zmysle prílohy č. 4 je evidovaných 18 druhov rýb,
- zákon č.139/2002 Z. z. o rybárstve upravuje podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb. Zároveň upravuje aj práva a povinnosti fyzických a právnických osôb pri využívaní vôd na ochranu, chov a lov rýb, pôsobnosť štátnej správy na úseku rybárstva ako aj zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona.
- Vyhláška MŽP SR č. 185/2006 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 139/2002 Z. z. o rybárstve v znení neskorších predpisov

Slovenský rybársky zväz Mestská Organizácia Šurany spravuje v obci Lipová rybársky revír:

- názov revíra: Materiálové jazero Lipová;
 - číslo revíra: 1240;
 - charakter: kaprový;
 - účel: lovný;
 - rozloha: 1ha.
- V roku 2015 bolo v rybníku zarybnenie do 200 kg.

Riziko povodní

Obec je čiastočne ohrozená povodňami v lokalitách k.ú. Ondrochov i k.ú. Mlynský Sek - v oblasti toku rieky Malá Nitra. (vid'. výkres č. 10a, 10b)

V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami. Na rieke Malá Nitra sú čiastočne vybudované protipovodňové hrádze - v k.ú. Ondrochov. Na toku Malej Nitry je v časti Ondrochov vybudovaná hať, resp. MVE Ondrochov. Za vysokých vodných stavov na rieke Nitra sa na toku malej Nitry, v časti Ondrochov, uzatvárajú stavidlá. Zátvorový objekt je budovaný dvoma betónovými potrubiami, ktoré sú uzatvárateľné stavidlami. Po uzavretí stavidiel sa prietoky Malej Nitry medzi ústím a Ondrochovom akumulujú v starom ramene rieky Nitry pri Bánove.. Hrádze z časti ochraňujú obec pred povodňami. Pri zvýšenej hladine rieky Malá Nitra môže v území dochádzať k presakovaniu spodných vôd do okolitých záhrad. Mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika sú Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky pre riekú Malá Nitra zverejnené na internetovom portáli. Zálavové čiary Q_{100} sú zakreslené vo výkresoch vodného hospodárstva (č. 10a a 10b). Spracovateľom týchto máp je správca vodohospodársky významných vodných tokov - Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. Banská Štiavnica.

- V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami (§20) – uvedené je potrebné zapracovať i do časti „Ochrana pred povodňami“.
- V prípade akýchkoľvek stavebných zámerov v blízkosti vodných tokov s nedostatočnou kapacitou koryta na odvedenie prietoku Q_{100} – ročnej veľkej vody požadujeme rešpektovať ich inundačné územie, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti v zmysle tohto zákona.
- Vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastavaného územia obce.
- Stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby.
- V rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a povrchových technických diel na nich.
- Stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.
- Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma požadujeme odsúhlasiť s našou organizáciou.
- V prípade situovania rozvojových lokalít v potenciálne zaplavovanom území si musí žiadateľ – investor protipovodňovú ochranu zabezpečiť na vlastné náklady, vrátane príslušnej projektovej dokumentácie. Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov.

Ochrana pred povodňami zahŕňa:

- a) úpravy tokov,
- b) budovanie ochranných hrádzí
- c) realizácia súboru pozemkových úprav

kombináciu opatrení a) , b) , c)

Ciele riešenia:

1. Rešpektovať vodárenské zariadenia a ich ochranné pásma.
2. Vytvoriť územno-technické podmienky pre lokalizáciu stavieb, objektov a opatrení protipovodňovej ochrany obce. Rešpektovať záplavové čiary z máp povodňového ohrozenia a zamedziť výstavbu v území ohrozovanom povodňami. Vlastnú výstavbu situovať nad hladinu Q100- ročnej veľkej vody, mimo zistené inundačné územie.
3. Rešpektovať a zachovať ochranné pásma vodohospodársky významného vodného toku- Malá Nitra a vodných tokov - Nový kanál, Úľany - Ondrochov.
V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavenie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí.
Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity – uvedené je potrebné zapracovať i do textovej i grafickej časti „Ochranné pásmo vodných tokov“, Smernej i Závaznej časti ÚPN. Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.z). Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary. Pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.
4. Rešpektovať „Plán managementu povodňových rizík“, preto je potrebné rozvojové aktivity v príslušnom území navrhovať v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.
5. Zabezpečiť ochranu inundačného územia a vytvárať podmienky pre:
 - pre prirodzené meandrovanie vodných tokov;
 - pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia;
 - dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe je potrebné v maximálnej miere zadržať v území (zachovať retenčnú schopnosť územia), akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať na závlahu pozemkov, respektíve kontrolované vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky;
 - návrh odvádzania a čistenia odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z.z. a NV SR č.269/2010 Z.z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd;
 - komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody;
 - vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastavaných území miest a obcí;
 - stavby protipovodňovej ochrany zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby;
 - v rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich;
 - Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasiť s organizáciou SVP š.p.;

5. **Pôdne pomery - kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd**

Pôdne typy

Orná pôda je sústredená takmer v celom katastrálnom území častí Mlynský Sek a Ondrochov. Vo východnej časti k.ú. Ondrochov sa vyskytujú lesné porasty.

V najväčšom množstve sú zastúpené **černozeme** a to černozeme typické a černozeme hnedozemné na sprašiach, stredne ťažké.

Černozeme sú pôdnym typom s tmavým humusovým horizontom vyskytujúce sa na sprašiach, na starších nivných sedimentoch, kde už veľmi dlhú dobu nedochádzalo k záplavám a v niektorých územiach aj na sprašových hlinách. Vyskytujú sa v subtypoch: *typické*, (vo variete: typické a karbonátové), *hnedozemné* s hnedým B horizontom pod humusovým horizontom, *pseudoglejové* s pseudoglejovým B horizontom a čiernicové s výskytom znakom sezónneho nadmerného prevlhčenia a glejových procesov v substráte (prechodný subtyp k čiernicam).

Čiastkové zastúpenie majú i **černice** a to typické, karbonátové alebo pseudoglejové.

Černice (v starších klasifikáciách: lužné pôdy) sú pôdy s tmavým humusovým horizontom, vyskytujúce sa prevažne v nivách vodných tokov, menej na pahorkatinách na miestach ovplyvnených vyššou hladinou podzemnej vody. Hlavné subtypy sú: *typické* (väčšinou vo variete - karbonátové), *glejové* s trvalejším výskytom podzemnej vody blízko povrchu pôd, *pelické*, s veľmi vysokým obsahom ílu (zrnitostne veľmi ťažké).

Pôdne druhy

Najväčšiu časť katastrálneho územia obce zaberajú **hlinité** pôdy (stredne ťažké) v podobe černozemí typických, sústredených hlavne na rovinách Podunajskej nížiny. Hlinité pôdy sú zastúpené i v podobe černozemí čiernicových a černic typických (východná časť k.ú. Mlynský Sek a k.ú. Ondrochov). Jedná sa o stredne ťažké pôdy - hlinité a piesočnatohlinité. V juhovýchodnej časti k.ú. Mlynský Sek sú sústredené pôdy ťažké - ílovitohlinité. (Lukniš a kol., 1972)

Pôdne pomery obce sú priaznivé pre rozvoj poľnohospodárstva. Na území sa nachádzajú chránené poľnohospodárske pôdy v zastúpení 1., 2., 3., 4. a 5. kvalitnej skupiny pôd.

Index poľnohospodárskeho potenciálu

Pre účely praktickej realizácie poznatkov o produkčnej schopnosti pôd bolo potrebné vykonať integrované hodnotenia vzťahov medzi vlastnosťami pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ), faktormi prostredia a dostupnými údajmi o úrodách plodín a tak vytvoriť relevantnú sústavu hodnotenia produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd, ktorá je vyjadrená v 100-bodovej stupnici, (od 100 do 1 BH BPEJ), resp. v príslušných kategóriách.

Vyššie bodové hodnoty vyjadrujú vyšší produkčný potenciál pôdy a nižšie naopak nižší produkčný potenciál pôdy tab. 12, 13:

Tab. 12: Pôdy s vyšším produkčným potenciálom

Kategória	Index produktivity
1	100-91
2	90-81
3	80-71
4	70-61

5	60-51
---	-------

Tab. 13: Pôdy s nižším produkčným potenciálom

Kategória	Index produktivity
6	50-41
7	40-31
8	30-21
9	20-11
10	10-0

Percentuálne zastúpenie pôd s vyšším produkčným potenciálom je 100%- Kategória produktivity 1 - predstavuje 43%, kategória produktivity 2 - predstavuje 49%, kategória produktivity 3 - predstavuje 3% a kategória produktivity 4 - predstavuje 5%. Pôdy a s nižším produkčným potenciálom, kategória 6 - 10, nie sú zastúpené v riešenom území.

Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že v území sú dominantné veľmi produkčné pôdy.

Pôda v riešenom území nie je postihnutá veternou eróziou. Veterná erózia sa v území výraznejšie neprejavuje. Vo východnej časti k.ú. Ondrochov je územie čiastočne zasiahnuté strednou veternou eróziou (cca 33 ha). (vid'. výkres č. 4)

Vodná erózia poľnohospodárskej pôdy v % z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy

1.trieda - žiadna až slabá erózia (do 4 t/ha/rok) 97,7 %

2.trieda - stredná erózia (4 - 10 t/ha/rok) 2,3 %

3.trieda - silná erózia (10 - 30 t/ha/rok) 0 %

Kontaminácia pôdy

1.trieda - relatívne čisté pôdy 97 %

2.trieda - nekontaminované pôdy, resp. mierne kontaminované pôdy 3 %

Kontaminácia pôdy patrí z hľadiska kvality poľnohospodárskej pôdy k stresovým faktorom. Z hľadiska kontaminácie pôd sa takmer v celom riešenom území obce Lipová vyskytujú pôdy relatívne čisté (97% riešeného územia), v juhovýchodnej časti k.ú. Mlynský Sek sa nachádzajú pôdy nekontaminované, resp. mierne kontaminované (3% z riešeného územia). (Atlas krajiny SR, 2002)

Z hľadiska náchylnosti pôd na acidifikáciu sú v riešenom území zastúpené pôdy alkalické, nenáchylné na acidifikáciu, pôdy karbonátové nenáchylné na acidifikáciu a pôdy so strednou pufračnou schopnosťou slabo náchylné na acidifikáciu. (Atlas krajiny SR, 2002)

Osobitne chránené pôdne zdroje

V SR sa uplatňuje systém ochrany poľnohospodárskeho fondu cez zákon č. 220/2004 Z.z. O ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Podľa zákona č. 220/2004 Z.z. Sú všetky poľnohospodárske pôdy podľa príslušnosti do BPEJ zaradené do 9 skupín kvality pôdy. Najkvalitnejšie patria do 1. Skupiny a najmenej kvalitné do 9. Skupiny. Prvé 4 skupiny sú chránené podľa §12 zákona o ochrane poľnohospodárskej pôdy a možno ich dočasne alebo trvale použiť na nepoľnohospodárske účely iba v nevyhnutných prípadoch, ak nie je možné alternatívne riešenie.

Do prvej skupiny patria pôdy s najvyšším produkčným potenciálom, čiernice typické, karbonátové, a černozeme čiernicové karbonátové, stredne ťažké, bez skeletu v klimatických regiónoch 00 – 02.

Do druhej skupiny sú zaradené čiernice typické a černozeme typické, karbonátové ťažké, fluvizeme typické, karbonátové, stredne ťažké a hnedozeme typické a černozeme typické vyvinuté na sprašiach, stredne ťažké, v klimatických regiónoch 00 – 02.

Do tretej skupiny patria čiernice glejové, stredne ťažké, bez skeletu, prípadne so slabým skeletom, černozeme typické, karbonátové a černozeme hnedozemné na sprašiach, na svahoch do 7°, fluvizeme typické, stredne ťažké až ťažké so stredným obsahom skeletu, fluvizeme glejové, stredne ťažké v klimatických regiónoch 00 – 02. V klimatickom regióne 03 sa vyskytuje černozem čiernicová, prevažne karbonátová, stredne ťažká.

Do štvrtej skupiny sú zaradené čiernice typické, ťažké, stredne hlboké, fluvizeme typické a fluvizeme glejové, stredne skeletovité, stredne ťažké, černozeme a hnedozeme na sprašiach a sprašových hlinách, stredne ťažké na svahoch 7 - 12° a hnedozeme pseudoglejové, stredne ťažké, v klimatických regiónoch 00 – 02. V klimatickom regióne 03 fluvizem typická, karbonátová, stredne ťažká, bez skeletu a v klimatickom regióne 03 – 07 čiernice typické, stredne ťažké.

V piatej skupine nachádzame fluvizeme typické a glejové veľmi ťažké, čiernice glejové ťažké až veľmi ťažké, černozeme hnedozemné, hnedozeme typické a hnedozeme luvizemné, kambizeme typické až luvizemné.

V šiestej skupine nachádzame hnedozeme typické až luvizemné na sprašových hlinách (stredne ťažké pôdy - ľahšie piesočnatohlinité), regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach (stredne ťažké pôdy - hlinité) a fluvizeme glejové až pelické (veľmi ťažké).

V území sa nachádzajú nasledovné BPEJ:

1. kvalitná skupina - 0019002, 0017002, 0019005
2. kvalitná skupina - 0036002, 0018003, 0039002, 0037002, 0020003
3. kvalitná skupina - 0026002, 0141002
4. kvalitná skupina - 0034005

Ostatné identifikované BPEJ v k.ú. sú zaradené nasledovne:

5. kvalitná skupina - 0027003, 0043002
6. kvalitná skupina - na území sa nenachádza
7. kvalitná skupina - na území sa nenachádza
8. kvalitná skupina - na území sa nenachádza
9. kvalitná skupina - na území sa nenachádza

(viď. výkres č.2, č.3)

Každá BPEJ má svoj kód, ktorý je rozčlenený na jednotlivé charakteristiky pôdy (tab. 14).

Tab. 14: Bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ) v obci Lipová

Kód BPEJ	Klimatický región	Hlavná pôdna jednotka	Svahovitost' a expozícia	Skeletovitost' a hĺbka pôdy	Zrnitost' pôdy
0019002	Veľmi teplý, veľmi suchý nížinný	Černice typické, prevažne karbonátové stredne ťažké až ľahké, s priaznivým vodným režimom	Rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie; expozícia rovina	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)

0017002	Veľmi teplý, veľmi suchý nížinný	Černozeme čiernicové, prevažne karbonátové, stredne ťažké	Rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie; expozícia - rovina	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0019005	Veľmi teplý, veľmi suchý nížinný	Černice typické, prevažne karbonátové stredne ťažké až ľahké, s priaznivým vodným režimom	Rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie; expozícia - rovina	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy - ľahšie (piesočnatohlinité)
0036002	Veľmi teplý, veľmi suchý nížinný	Černozeme typické, karbonátové na karbonátových aluviálnych sedimentoch, stredne ťažké	Rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie; expozícia - rovina	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0018003	Veľmi teplý, veľmi suchý nížinný	Černozeme čiernicové, prevažne karbonátové, stredne ťažké	Rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie; expozícia - rovina	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Ťažké pôdy (ilovitohlinité)
0039002	Veľmi teplý, veľmi suchý nížinný	Černozeme typické a černozeme hnedozemné na sprašiach, stredne ťažké	Rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie, rovina s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie; expozícia - rovina	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0037002	Veľmi teplý, veľmi suchý nížinný	Černozeme typické, karbonátové na karbonátových aluviálnych	Rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie, rovina s možnosťou	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm	Stredne ťažké pôdy (hlinité)

		sedimentoch, stredne ťažké	prejavu vodnej erózie; expozícia rovina	a viac)	
0020003	Veľmi teplý, veľmi suchý nížinný	Čiernice typické, prevažne karbonátové, ťažké	Rovina bez prejavu vodnej erózie, s možnosťou prejavu vodnej erózie; expozícia rovina	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Ťažké pôdy (ilovitohlinité)
0026002	Veľmi teplý, veľmi suchý nížinný	Čiernice glejové, stredne ťažké, karbonátové aj nekarbonátové	Rovina bez prejavu vodnej erózie, s možnosťou prejavu vodnej erózie; expozícia rovina	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0141002	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Černozeme pseudoglejové, na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké až ťažké, smonice na slieňoch	Rovina bez prejavu vodnej erózie, s možnosťou prejavu vodnej erózie; expozícia rovina	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0034005	Veľmi teplý, veľmi suchý nížinný	Černozeme typické, karbonátové na aluviálnych sedimentoch, stredne ťažké až ťažké, s ľahkým podorníčím, vysychavé	Rovina bez prejavu vodnej erózie, s možnosťou prejavu vodnej erózie; expozícia rovina	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy - ľahšie (piesočnatohlinité)
0027003	Veľmi teplý, veľmi suchý nížinný	Čiernice glejové, ťažké, karbonátové aj nekarbonátové	Rovina bez prejavu vodnej erózie, s možnosťou prejavu vodnej erózie; expozícia rovina	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Ťažké pôdy (ilovitohlinité)
0043002	Veľmi teplý,	Černozeme	Rovina bez	Pôdy bez	Stredne ťažké

	veľmi suchý nížinný	erodované regozeme sprašiach komplexe regozemami. Prevládajú erodované, stredne ťažké	a na v s ČM	prejavu vodnej rovina možnosťou prejavu vodnej expozícia rovina	plošnej erózie, s plošnej erózie; -	skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	pôdy (hlinité)
--	------------------------	--	-------------------------	--	--	---	----------------

Intervenčné kroky

- zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieróznú ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, zasakovacích pásov (zatravnovaných, či drevinatých);
- odstrániť pôsobenie stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach systému ekologickej stability (problematiku riešiť na úrovni konkrétnych projektov ako územných systémov ekologickej stability);
- zabezpečiť nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biologickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej, znamená venovať pozornosť predovšetkým chráneným územiám v biokoridoroch;
- realizovať výsadbu lesa v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinej vegetácie;
- aplikovať šetrné hospodárenie s ornou pôdou v podobe zavedených opatrení (oranie po vrstevnici, správne umiestnenie širokoriadkových plodín na svahu, striedanie plodiny pri rovnakej hĺbke orby);
- rešpektovať všetky kategórie chránených území a ich ochranné pásma v zmysle platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny,
- zohľadňovať pri umiestnení činnosti na území ich predpokladané vplyvy na životné prostredie (proces posudzovania EIA) a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.

6. **Fauna, Flóra - kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy**

Flóra

Fytogeografické pomery

Na druhové zloženie rastlínstva vplyva najmä geologické podložie, pôda, reliéf a nadmorská výška.

Obce Lipová spadá podľa fytogeografického členenia územia Slovenska (Plesník, 2002) do zóny dubovej, podzóny nížinnej, oblasti pahorkatinnej. Spadá pod okrsk Nitrianskej pahorkatiny; podokrsk - Zálužianska pahorkatina, Nitrianska tabuľa a do obvodu Nitrianskej tabule.

Poloha obce Lipová má výrazný vplyv na zloženie flóry. K potencionálnej prirodzenej vegetácii v oblasti obce Lipová zaraďujeme:

- Peripanónske dubovo-hrabové lesy**- Ls 1.2 Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy**

- Tieto azonálne lesy sa vyskytujú v nížinných oblastiach na údolných nivách väčších riek, pričom oproti ich toku v minulosti prenikali aj do spodných častí údolí a niektorých kotlín. Ich existencia je viazaná na blízkosť riek a z nej vyplývajúcej vysokej hladiny podzemnej vody a, v závislosti od blízkosti toku, aj viac či menej pravidelných záplav. Vďaka týmto dvom rozhodujúcim faktorom je možné lužné lesy rozčleniť na niekoľko na seba nadväzujúcich typov.
- Ešte častejšie sa porasty „mäkkého luhu“ vyskytujú na lokalitách vzdialenejších od vodných tokov, ktoré sú zamokrené najmä pod-zemnou vodou. Takéto porasty predstavujú už prechod k slatinným jelšinám. Kritériom pre ich rozlíšenie by mohla byť vzdialenosť od vodného toku - napr. lokality v priehlinách mŕtvych ramien sú ešte asi viac formované riekou než len obyčajným zamokrením. Každopádne však časť lokalít vyznačených na mapke by už nemala patriť k lužným lesom.
- Najbližšie ku korytu sa nachádza tzv. mäkký luh tvorený rôznymi druhmi vŕb (najmä vŕba biela a v. krehká), domácimi druhmi topoľov a jelšou lepkavou. Ide vlastne o pásмо boja medzi riekou a lesom, postihované častými záplavami, poškodzované ľadom, v extrémnych prípadoch dokonca aj pohybom ešte nespevnených štrkových alebo pieskových lavíc tvoriacich ich podložie. Časť mäkkých luhov považujeme za ochranné lesy chrániace brehy tokov pred eróziou. Hospodársky význam týchto porastov je zanedbateľný.
- Vo väčšej vzdialenosti od tokov sú už pôdy suchšie, hladina spodnej vody leží hlbšie a k záplavám dochádza len zriedka. Častejšie sa vyskytuje zamokrenie pôd zdvihnutou podzemnou vodou.
- Bylinný kryt týchto lesov je pestrý. V mäkkom luhu dominujú močiarne (najmä ostrice *Carex sp.*) a odolnejšie vodné (napr. *Phragmites australis*, *Typha sp.*, *Alisma plantago-aquatica*) druhy. V suchších typoch sa postupne presadzujú vlhkomilné druhy (napr. *Thelypteris palustris*, *Baldingera arundinacea*, *Galium palustre*, *Urtica kioviensis*, *Rubus caesius*, *Aristolochia clematitis*, so vzácnejších napr. bledule *Leucojum sp.*, alebo snežienka *Galanthus nivalis*). V najsuchších typoch tvrdého luhu už prevládajú bežné lesné druhy.
- Typickými pôdami lužného lesa sú tzv. lužné pôdy, ktoré v závislosti od svojho veku (vznikli stabilizáciou naplavenín v pomerne nedávnej dobe) dosiahli rôzny stupeň vývoja. Vývoj môže vyústiť až do vzniku glejových pôd, ktoré sú typické pre nízko položené lokality vo väčšej vzdialenosti od vodných tokov.

- Dubové lesy s javorom tatárskym a dubom plstnatým

- Presychavé vápnomilné porasty sa vyskytujú aj ako tzv. lužná lesostep na vápnatých alúviách vodných tokov. Hoci ide o stanovištia v blízkosti riek, porasty na nich po väčšinu roka trpia suchom. Toto je spôsobené tým, že hladina podzemnej vody leží hlboko a kvôli štrkovitému alebo piesčitému podložiu podzemná voda nedokáže vzliňať ku koreňom rastlín. Ak podzemná voda siaha po vzliňavé vrstvy aspoň v jarných mesiacoch, spôsobuje to zasolenie pôd. Na takýchto alúviách sa vytvorili černozy (karbonátové, alkalické) až zasolené, na alúviách zas paternie (čiernice) vápnite až zasolené. Na najstarších lokalitách vývoj dospel k solončáku. Zasolené stanovištia z našich drevín znáša jedine brest poľný, ktorý dal meno aj príslušnej SLT. Na nezasolených presychavých lužných stanovištiach sa vyskytujú aj ďalšie dreviny znášajúce suchu, napr. topoľ biely, dub cerový, javor poľný a javor tatársky, prípadne aj ďalšie druhy dubov. Časté sú aj rôzne suchu znášajúce kry, napr. drieň.

- Bylinný podrast je vzhľadom rôznorodý charakter pôd taktiež rôznorodý. Dominujú v ňom druhy stepné až lesostepné kalcifilné, napr. *Buglossoides purpureocoerulea*, teplomilné dubinové eutrofné a mezotrofné xerofytne (*Betonica officinalis*, *Poa angustifolia*, *Calamagrostis epigejos*), na zasolených pôdach druhy znášajúce striedanie vlhkosti a zasolenie (*Inula salicina*, *Alkanna tinctoria*, *Bromus tectorum*), na pieskoch niektoré psamofyty (*Onosma arenarium*, *Iris arenaria*).

Reálna vegetácia zachytáva aktuálny stav vegetácie v určitej časti krajiny, zväčša pozmenená ľudskou činnosťou. Plošné rozmiestnenie rastlinných spoločenstiev sú prejavom ekologických väzieb v krajine.

Príkladom reálnej vegetácie v území sú enklávy, remízky duba letného a hraba obyčajného. Dominantný je i invazívny agát biely a pajaseň žliazkatý. V remízkach možno nájsť i javor poľný, slivku mirabelku, ružu šíповú, hloh obyčajný. V zastavanom území obcí možno zeleň špecifikovať na verejnú, vyhradenú, sprievodnú a súkromnú zeleň. V rámci verejnej, vyhradenej a sprievodnej uličnej zelene dominujú druhy ako lipa malolistá a veľkolistá, jaseň štíhly, javor mliečny či poľný, orech vlašský, ovocné druhy stromov ako jabloň, slivka, či hruška. Parková či pietna zeleň je zastúpená druhmi listnatými (pagaštan konský, jaseň štíhly, lipa malolistá), ale i ihličnatými (smrek, jedľa, tuja, cyprušteľ), či vždyzelenými druhmi (vtáčí zob, krušpán vždyzelený).

Fauna

Súčasný stav zastúpenia živočíchov na riešenom území je výsledkom dlhodobého vývoja využívania krajiny a dôsledkov hospodárskych aktivít človeka v nej.

Obec Lipová patrí z hľadiska fauny k hodnotným územiám, najmä časť ležiaca v blízkosti vodného toku Malá Nitra a západný okraj k.ú. Mlynský Sek, v tesnom kontakte s CHVÚ Dolné Považie. Nachádzajú sa tu štyri živočíšne spoločenstvá:

Živočíšne spoločenstvo listnatých lesov

- väčšia časť územia je porastená listnatými lesmi. Medzi charakteristické druhy listnatých lesov patria jašterica zelená (*Lacerta viridis*), užovka stromová (*Elaphe logissima*), holub plúžik (*Columba oenas*), d'ateľ veľký (*Dendrocopos major*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), výr skalný (*Bubo bubo*), žltouchost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), sojka škriekavá (*Garrulus glandarius*), či sýkorka veľká (*Parus major*), mačka divá (*Felis silvestris*) a sviňa divá (*Sus scrofa*). Pre túto oblasť je typická i vysoká zver ako jeleň lesný (*Cervus elaphus*), daniel škvrnitý (*Dama dama*), muflón lesný (*Ovis musimon*) a srnec lesný (*Capreolus capreolus*). Na pôdu sa viažu populácie bezstavovcov – červov, mäkkýšov, kôrovcov, roztočov, pavúkov, hmyzu či chrobákov. Vyskytujú sa tu tiež drobné zemné cicavce, charakteristický je výskyt mravcov, múch, komárov a kliešťov. V rámci CHVÚ Trábeč je ochrana sústredená na loviská a hniezdiská orla kráľovského. Na nespevnených silikátových skalných sutinách a suchých vresoviskách možno pozorovať druhy európskeho významu ako fúzač alpský (*Rosalia alpina*) a roháč obyčajný (*Lucanus cervus*).

Živočíšne spoločenstvo polí a lúk

- ovplyvňuje ho striedanie kultúr, druhová stereotypnosť a časté zásahy človeka. Na poliach boli sledované druhy vtákov ako bažant obyčajný (*Phasianus colchicus*), jarabica poľná (*Perdix perdix*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), straka obyčajná (*Pica pica*), vrabec poľný (*Passer montanus*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*)

a myšiarka ušatá (*Asio otus*). Medzi typické druhy spoločenstva patria zajace, hraboše, vtáky a chrobáky. Vyskytuje sa v extraviláne obce, hlavne na V a JV strane.

Živočíšne spoločenstvo ľudských sídlíšť

- viaže sa na obytnú a hospodársku časť obce. Sú to zvieratá, ktoré hľadajú obživu u človeka a v jeho hospodárstve – hrdlička záhradná (*Streptopelia decaocto*), drozd čierny (*Turdus merula*), vrabec domový (*Passer domesticus*), myš domová (*Mus musculus*) a potkan obyčajný (*Mus desumanus*). Svoje hniezda si robia v blízkosti hospodárstiev. Ďalšou skupinou sú zvieratá, ktoré si síce v blízkosti ľudských obydlií robia hniezda ale potravu si hľadajú nielen v sídlach ale aj v ich okolí – plamienka driemavá (*Tyto alba*), lastovička obyčajná (*Hirundo rustica*), belorítko obyčajné (*Delichon urbicum*). Poslednou skupinou sú druhy, ktoré sa nachádzajú aj v iných biotopoch, ako napr. ropucha zelená, užovka obyčajná, jašterica zelená, stehlík, jež obyčajný, netopiere, dážďovky, slizniaky, stonožky, ucholaky, vošky, muchy, motýle a kobyľky.

Živočíšne spoločenstvo brehov tokov a vôd

- Patria sem druhy pohybujúce sa medzi vodou a suchou zemou, vo vode si hľadajú potravu alebo skrýšu pred nepriateľmi. Sú to napr. žaby – skokan zelený (*Rana esculenta*), drobné bezstavovce, červy, mäkkýše, pavúky, kosce, mnohonôžky a hmyz. Niektoré druhy lietajú nad vodou a ich larvy žijú vo vode – šidlá, vážky, podenky (Ephemera). Na prítomnosti vody sú závislé kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*). Z pobrežných krovín možno začiatkom jari pozorovať sláviku obyčajného (*Luscinia megarhynchos*), vlhu obyčajnú (*Oriolus oriolus*) a kúdelníčku lužnú (*Remiz pendulinus*). Rieku Nitru a jej prítoky osídľuje sliepočka vodná (*Gallinula chloropus*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*) a ondatra pižmová (*Ondatra zibethicus*).

Mnohé živočíšne druhy citlivo reagujú na zmeny v prírodnom prostredí, zmeny s negatívnym vplyvom na živočíchy spôsobujú znižovanie ich početnosti až ústup z danej lokality. Je veľmi dôležité zachovanie čo najrozmanitejších prírodných pomerov a tým zachovanie biodiverzity v danom území.

7. Krajina - štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana

Riešené územie je poľnohospodársky a lesohospodársky využívané, úplne – rovinaté. V krajinnej štruktúre riešeného územia má veľký význam nielen poľnohospodárska pôda, ktorá zaberá 87 % z výmery katastrálneho územia, a nepoľnohospodárske plochy tvoria len 13 % územia. Súčasná krajinná štruktúra je tvorená prevažne súbormi prvkov, ktoré boli človekom výrazne ovplyvnené a prvkami, ktoré človek ovplyvnil čiastočne, alebo úplne pozmenil. Zastúpenie lesných spoločenstiev v katastrálnom území má nenahraditeľný význam a úlohu v ekologickej stabilite územia, prispieva k biodiverzite územia a v neposlednom rade i k samotnej ochrane územia.

Krajinný obraz a scenériu tvoria najmä polia, ako výsledok intenzívnej poľnohospodárskej činnosti v záujmovom území, ale i lesné spoločenstvá a celky, ktoré vnášajú do územia prvky gradácie. Ku scenérii prispieva sezónna obmena plodín, ktoré sa pestujú na poliach. Koloritom územia je i meniaci sa farebnosť lesa v závislosti od ročných období. Polia sú v minimálnych segmentoch a linkách prerušované remízkami vyššej zelene, vodnými tokmi so sprievodnou zeleňou, či ďalšími líniami v podobe účelových spevnených a nespevnených ciest s kompaktným a miestami prerušovaným porastom. Krajinný obraz, ktorého súčasťou je i sídelná štruktúra obce, dotvárajú línie cestných telies - cesta I. triedy/64 a cesta III. triedy III/1499 Lipová - Ondrochov, cesta III. triedy III/1526 Lipová –Šurany a línia železnice.

Štruktúra krajinej pokrývky (%)
viď. kapitola. (B.I.1.)

8. *Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov [napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti], územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny)*

Ochrana krajiny a významné krajinárske ekologické štruktúry - chránené územia prírody

Ochrana prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce generácie ako zdravú.

Ochrana prírody a krajiny upravuje najmä osobitný zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a zákon č. 454/2007, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“). V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny na území Slovenskej republiky platí prvý stupeň ochrany, ak tento zákon alebo všeobecne záväzný právny predpis vydaný na jeho základe neustanovuje inak. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

Územná ochrana

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Chránené vtáčie územie sa nachádza v tesnom kontakte s k.ú., Mlynský Sek, v jeho juho-západnej časti, avšak do záujmového územia nezasahuje.

Základné informácie o biotopoch národného významu a biotopoch európskeho významu a ich zoznam so spoločenskou hodnotou upravuje zákon č. 198/2014 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. O ochrane prírody a krajiny.

Hodnotenie územia z hľadiska ochrany prírody

Výnosom MŽP SR č. 3/2004 -5.1 zo 14. júla 2004 bol vydaný zoznam území európskeho významu, ktorý nadobudol účinnosť 1. augusta 2004. Do riešeného územia zasahuje územie európskeho významu.

Národný zoznam navrhovaných *chránených vtáčích území* schválila Vláda SR dňa 9. júla 2003 uznesením vlády č. 636/2003, národný zoznam obsahuje 38 navrhovaných chránených vtáčích území s celkovou rozlohou cca 1 236 545 ha (25,2% rozlohy SR). Do riešeného územia zasahuje vyhlásené chránené vtáčie územie.

Biotopy európskeho a národného významu

V prílohe č.1 vyhlášky sa nachádza zoznam a spoločenská hodnota biotopov európskeho a národného významu a prioritných biotopov, ktoré sú predmetom ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny a na zasahovanie do nich spôsobom, ktorým sa môžu poškodiť alebo zničiť sa vyžaduje súhlas príslušného orgánu ochrany prírody – Okresný úrad Nové Zámky, Odbor starostlivosti o životné prostredie.

V riešenom území sa nachádza jedno osobitne chránené územie z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny:

1. CHA Lipovský park - evidenčné číslo 951, vyhlásený v roku 1984. Chránený areál Lipovský park sa nachádza v zastavanom území obce Lipová (k.ú. Mlynský Sek), rozkladá sa na výmere 34 320 m². Predmetom ochrany je Ochrana historického parku v Lipovej. Na jeho území platí 3. stupeň územnej ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. V areáli lesoparku sa nachádzajú vzácne dreviny, 4 platany vo veku 200-250 rokov a jeden dub vo veku 500 - 600 rokov. V lesoparku sa nachádza Zariadenie sociálnych služieb Lipka. Budova kaštieľa bola bývalým letným sídlom veľkostatkára Eleka z roku 1907. Kaštieľ slúži na sociálne účely od roku 1947, pôvodne poskytoval starostlivosť deťom a vojnovým sirotám. Chránený areál Lipovský park je vlastníctvom Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Smerom na východ sa v tesnom kontakte dvoch katastrálnych území k.ú. Ondrochov a k.ú. Šurany nachádzajú osobitne chránené územia:

2. SKUEV 0094 Veľký les - rozloha 46,1 ha. Správcom územia je CHKO Dunajské luhy. Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany:

- 91F0 Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek
- 91G0* Karpatské a panónske dubovo - hrabové lesy

Druhým ktoré sú predmetom ochrany:

- kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), vydra riečna (*Lutra lutra*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*).

3. PR Veľký les - evidenčné číslo 822, vyhlásené v roku 1993. Nachádza sa v k.ú. Šurany, v tesnom kontakte s k.ú. Ondrochov. Predmetom ochrany je Lesný porast územia reprezentujúci prirodzený typ lesa v Podunajskej nížine, ktorý sa v prirodzenej podobe zachoval v podmienkach intenzívne využívanej poľnohospodárskej krajiny len fragmentárne. V PR Veľký les platí 4. stupeň ochrany.

4. Chránené vtáčie územie Dolné Považie - CHVÚ Dolné Považie bolo vyhlásené Vyhláškou MŽP SR č. 593/2006 Z.z. na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov. Celé CHVÚ Dolné Považie má rozlohu 31 195,5 ha. Nachádza sa v k.ú. Šurany, juhozápadným smerom, v tesnom kontakte s katastrálnym územím Mlynský Sek.

Podľa § 26 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, bod (5), sa v chránenom vtáčom území zakazuje vykonávať činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet jeho ochrany. Dolné Považie s dostatkom rovinatých a mokradných biotopov poskytuje dobrú trofickú základňu pre kaňu močiarnu (*Circus aeroginosus*). Prítomnosť lesa, rozptýlenej stromovej

vegetácie a krovinatých porastov zvyšuje hodnotu chráneného vtáčieho územia a vytvára vhodné podmienky pre hniezdenie ľabtušky poľnej (*Anthus campestris*), strakoša kolesára (*Lanius minor*), ďatľa hnedkavého (*Dendrocopos syriacus*) a krakľa belasej (*Coriacias garrulus*). Podľa § 2 sa za zakázané činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia v celom chránenom vtáčom území považuje:

- a) vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda orla kráľovského, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia;
- b) budovanie alebo využívanie poľovného zariadenia alebo vykonávanie práva poľovníctva od 15. februára do 15. júla okrem práv poľovníckej stráže v blízkosti hniezda orla kráľovského, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia;
- c) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa v období od 1. marca do 31. júla okrem odstraňovania následkov porúch alebo havárií na elektrickom vedení;
- d) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov okrem ich obnovy;
- e) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku;
- f) mechanizované kosenie trvalých trávnych porastov na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára spôsobom od okraja do stredu;
- g) umelé zalesňovanie nelesných pozemkov;
- h) rekultivácia nevyužívaných pozemkov na poľnohospodárskej pôde od 1. marca do 31. júla;
- i) aplikovanie insekticídov alebo herbicídov na trvalých trávnych porastoch, drevinách rastúcich mimo lesa, neobhospodarovaných plochách na poľnohospodárskej pôde, v mokradiach, vetrolamoch alebo medziach okrem odstraňovania inváznych druhov;
- j) aplikovanie priemyselných hnojív alebo pesticídov na okrajoch miestnych alebo účelových komunikáciách od 1. marca do 31. júla;
- k) aplikovanie rodenticídov iným spôsobom ako vkladáním do nôr.

Každé chránené územie (vrátane biotopov európskeho alebo národného významu) plní viacero funkcií napr.:

- ochranu (zachovanie, obnova) biodiverzity,
- zachovanie (zlepšenie, vytvorenie) podmienok pre niektoré skupiny organizmov - ochrana (zachovanie, obnova) ekologickej stability ekosystémov resp. celej krajiny (chránené územia plnia túto funkciu spolu s ďalšími ekologicky významnými segmentami krajiny ako prvky ÚSES),
- ochrana (zachovanie, obnova) a využívanie obnoviteľných prírodných zdrojov (napr. drevo, zver, ryby, lesné plody, liečivé rastliny, zdroje pitnej vody a pod.), vedecko-výskumná funkcia,
- kultúrne, vzdelávacie, estetické a rekreačné využívanie chránených území.

Starostlivosť o chránené územia z hľadiska ochrany prírody a krajiny zabezpečujú odborné organizácie Štátnej ochrany prírody a krajiny. Riešené územie spadá pod územnú pôsobnosť ŠOP SR, Správy CHKO Dunajské luhy, ktoré zabezpečuje aj monitoring chránených a ohrozených druhov a realizuje opatrenia na ich ochranu.

Vo zvyšných častiach katastrálneho územia Mlynský sek a Ondrochov platí v zmysle Zákona č.543/2002 Z.z. O ochrane prírody a krajiny, v znení neskorších predpisov, prvý stupeň ochrany.

Druhová ochrana

Zoznam chránených druhov rastlín a živočíchov, druhov európskeho, národného významu a prioritných druhov je v príslušných prílohách vyhlášky. Evidenciu chránených druhov a starostlivosť o ne v riešenom území zabezpečuje ŠOP SR, Regionálne centrum ochrany

prírody v Nitre. Legislatívnu ochranu chránených druhov upravujú príslušné ustanovenia zákona o ochrane prírody a krajiny a vyhlášky.

K najzávažnejšej príčine, ktorá ohrozuje chránené druhy rastlín a živočíchov je zánik alebo narušenie ich biotopu – prírodného prostredia, v ktorom žijú. Tieto zmeny sú dôsledkom činností ako : rozorávanie lúk (rozširovanie plôch ornej pôdy v lokalitách TTP), úprava vodných tokov (ich vyrovňovanie, vybetónovanie dna a svahov, likvidácia brehovej vegetácie), znečisťovanie pôdy, vody a ovzdušia, klimatické zmeny.

V posledných rokoch k takýmto faktorom pristupuje aj výskyt a šírenie invázných druhov, t.j. nepôvodných druhov rastlín, ktoré hromadne prenikajú do prostredia (spoločenstiev, ekosystémov), kde pôvodne nežili, pričom ohrozujú, vytlačujú pôvodné druhy rastlín. Invázne druhy rastlín sú uvedené v prílohe č. 2 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorá upravuje aj ich zneškodňovanie a odstraňovanie.

Pre ochranu prirodzeného druhového zloženia ekosystémov je podľa § 7b ods. 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny zakázané invázne druhy rastlín držať, prepravovať, dovážať, pestovať, rozmnožovať alebo obchodovať s nimi, ako aj s ich časťami alebo výrobkami z nich, ktoré by mohli spôsobiť samovoľné rozšírenie invázneho druhu. Podľa § 7b ods. 3 zákona je vlastník, správca alebo užívateľ pozemku povinný odstraňovať invázne druhy rastlín zo svojho pozemku spôsobom, uvedeným v prílohe č. 2a vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich opätovnému šíreniu. Ak vlastník, správca alebo užívateľ pozemku odstránenie rastlín invázných druhov nevykonáva v lehote určenej orgánom prírody, činnosť vykoná orgán ochrany prírody alebo ním poverená osoba na náklady toho, komu bolo odstránenie invázných druhov rastlín nariadené; činnosť môže na náklady toho, komu bolo odstránenie invázných druhov uložené, vykonať aj obec po dohode s orgánom ochrany prírody.

Z hľadiska druhovej ochrany medzi najviac ohrozené druhy v poľnohospodárskej krajine patria z vtákov dravce a druhy hniezdiace v dutinách stromov, ako aj druhy viazané na stepné biotopy. Prioritnou požiadavkou ochrany živočíchov je zabezpečenie ochrany primerane veľkých biotopov, v ktorých môžu prirodzene prežívať a rozmnožovať sa. V riešenom území chránené druhy sú viazané najmä na vresoviská a silikátové skalné steny.

Návrh riešenia

Pri návrhu územnoplánovacej dokumentácie obce je zároveň potrebné v maximálnej miere zachovať existujúcu lesnú a mimolesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine (remízy, sprievodnú drevinovú vegetáciu vodných tokov a ciest).

V miestach jej absencie je potrebné túto drevinovú vegetáciu doplniť s použitím pôvodných druhov, vhodných na príslušné stanovisko. Zachovať lesný porast v jeho rozsahu, pri prebierkach postupovať plánovite, neaplikovať plošné odstránenie lesného porastu, dodržiavať zásady lesohospodárskeho plánu.

Územný systém ekologickej stability

V zmysle § 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa za územný systém ekologickej stability (ÚSES) považuje taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základnými prvkami kostry ÚSESu sú biocentrá a biokoridory provincionálneho, nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu a interakčné prvky. Súčasťou tvorby ÚSES v krajine je aj systém opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využívanie krajiny a jej potenciálu. V Slovenskej republike koncepcia ÚSES bola prijatá uznesením vlády SR č. 394 z roku 1991. Tvorba projektov ÚSES sa v Slovenskej republike realizovala systémom „zhora na

doľ“, od Generelu nadregionálneho ÚSESu SR cez regionálne až miestne ÚSES-y. V rámci spracovávanía územnoplánovacích dokumentácií veľkých územných celkov Slovenska bola koncepcia ÚSES zapracovaná do ÚPN VÚC jednotlivých krajov. Jednotlivé Regionálne ÚSES-y boli použité ako záväzné územnoplánovacie podklady pre kapitolu krajinná štruktúra a ÚSES.

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny :

1. biocentrum je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev,
2. biokoridor je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky,
3. interakčný prvok určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

Minimálne nutné parametre biocentier a biokoridorov na úrovni M-ÚSES:

- biocentrum: pre vegetačný stupeň dubový a lužné lesy : 30-10 ha, pre vodné spoločenstvá tečúce: viac ako 100 m, pre vody stojaté: 1 ha, pre lúčne spoločenstvá : 3 ha
- biokoridor: pre lesné spoločenstvá: 2000 m, mokrade: 2000 m, lúčne spoločenstvá: 1000 m, minimálne nutná šírka jednoduchého biokoridoru pre lesné spoločenstvá: 15 m, mokrade a lúčne spoločenstvá: 20 m.

Približná minimálna doba na dosiahnutie plnej funkčnej spôsobilosti biocentra a biokoridora miestneho významu je pre:

- vodné spoločenstvá: 10 rokov
- mokrade : 10 rokov
- lúky: 20 rokov
- les s prevahou duba: 400 rokov

Dokumentácie ÚSES (GNÚSES, RÚSES, MÚSES) sú v zmysle § 54 zákona č. 543/2002 Z.z. o OPaK dokumentáciami ochrany prírody a krajiny a sú podkladmi na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie.

Východná časť obce Lipová je na rozdiel od západnej časti územia bohatšia na ekologické prvky. Základom kostry ekologickej stability v obci Lipová sú:

V zmysle Zmien a Doplnkov 1 ÚPN-R NSK 2015 sa v území nachádza:

biokoridor regionálneho významu:

- RBk1 - rieka Malá Nitra
- RBk2 - Tvrdošovce - Komjatice

biocentrum regionálneho významu:

- RBc1 - Veľký les

navrhované biocentrum regionálneho významu:

- RBc2 - zámer ÚPN-R NSK

Návrh ÚPN obce Lipová rieši z hľadiska MÚSES návrh miestnych biokoridorov a biocentier:

navrhované biokoridory miestneho významu:

- Nový kanál (hlavný tok) MBk1
- Kanál "Úľany - Ondrochov" MBk2

navrhované biocentrá miestneho významu:

- Chránený areál "Lipka" MBc1
- Vodná plocha "Lipka" MBc2

Na miestnej úrovni, pri tvorbe územnoplánovacej dokumentácie obcí, je Krajinno-ekologický plán dopĺňaný o návrh prvkov miestneho významu a o interakčné prvky, čím sa postupne vytvárajú podmienky pre zabezpečenie priestorovej ekologickej stability krajiny a tým zachovanie rôznorodosti podmienok a foriem života.

Okrem uvedených jestvujúcich a navrhovaných biokoridorov a biocentier, potenciál pre plnenie funkcie prvkov ÚSES majú aj interakčné prvky líniové a plošné:

Plošné interakčné prvky:

- IPP1 lesný celok (lokalita "Ondrochovské")
- IPP2 extenzívne sady a záhrady (lokalita "Ondrochov")
- IPP3 lúky a pasienky, agátová monokultúra (lokalita "Pri družstve k.ú. Mlynský Sek)
- IPP4 nelesná stromová a krovinná vegetácia (návrh na miestny park- lokalita "Pri cintoríne k.ú. Mlynský Sek)

Líniové interakčné prvky:

- IPL1 líniová zeleň- NDV (lokalita "Ondrochovské")
- IPL2 líniová zeleň - NDV (lokalita popri Novom kanáli)
- IPL3 navrhovaná sprievodná zeleň (lokalita "Pri družstve" k.ú. Mlynský Sek a Ondrochov)
- IPL4 líniová zeleň - NDV a navrhovaná sprievodná zeleň (lokalita "Dolné hony")
- IPL5 navrhovaná sprievodná zeleň (lokalita "Horné hony")
- IPL6 navrhovaná sprievodná zeleň (lokalita "Horné hony")
- IPL7 navrhovaná sprievodná zeleň (lokalita "Dolná časť")
- IPL8 navrhovaná lipová alej

Návrh rieši zlepšenie druhového zloženia existujúcich interakčných prvkov, resp. navrhuje založiť úplne nové koridory (alebo ich časti) výsadbou drevín s použitím pôvodných druhov drevín potencionálnej prirodzenej vegetácie, typických pre danú lokalitu.

(vid'. výkres č.3)

V rámci tvorby dokumentov ÚSES pre daný región sa hodnotí aj ekologická stabilita územia, ktorú môžeme definovať ako schopnosť ekosystémov odolávať pôsobeniu negatívnych vplyvov a zachovať si pritom podmienky pre existenciu pôvodných druhov.

Z hľadiska zastúpenia prírodných prvkov a dôležitosti pri zachovaní ekologickej stability územia v riešenom území, podiel krajinných prvkov s vysokou ekostabilizačnou hodnotou (lesné pozemky, trvalé trávne porasty a vodné plochy) tvorí 56,73 % celkovej rozlohy územia. Krajinné prvky s nízkou ekostabilizačnou hodnotou (orná pôda, zastavané plochy, ovocné sady, záhrady, vinice a ostatné plochy) spolu predstavujú 43,27 % celkovej rozlohy územia. V zmysle § 69 ods. 1 písm. i./ obec obstaráva a schvaľuje dokument miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES) ako aj krajinno-ekologický plán (KEP).

Výpočet KES podľa metodiky Reháčková, Pauditšová (2007)

Metodický postup vychádza z výsledkov mapovania súčasnej krajinnej štruktúry a aktuálnej vegetácie. Vo výpočte sú zohľadnené rozlohy jednotlivých prvkov súčasnej krajinnej štruktúry a ich stupeň ekologickej stability.

Vzorec pre výpočet koeficientu ekologickej stability:

$$KES = \frac{\sum p_i \cdot S_i}{p}$$

KES - koeficient ekologickej stability záujmového územia

p_i - celková rozloha typov prvkov krajinnej štruktúry (ha)

S_i - stupeň ekologickej stability

p - celková plocha záujmového územia (ha)

n - počet prvkov krajinnej štruktúry v záujmovom území

Tab.15. Interpretácia koeficientu a stupňa ekologickej stability podľa Reháčkovej - Puditšovej (2007)

Hodnotenie krajiny	KES	Opatrenia
Krajina s veľmi nízkou ekologickou stabilitou	1,00-1,49	Vysoká potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov a opatrení
Krajina s nízkou ekologickou stabilitou	1,50 - 2,49	Potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov a opatrení
Krajina so strednou ekologickou stabilitou	2,50 - 3,49	Podmienečná potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov, resp. aplikácia vhodných opatrení
Krajina s vysokou ekologickou stabilitou	3,50 - 4,49	Realizácia vhodných opatrení
Krajina s veľmi vysokou ekologickou stabilitou	4,50 - 5,00	Realizácia udržiavacieho menežmentu

Koeficient ekologickej stability (KES) vypočítaný podľa metodiky Reháčková, Pauditšová (2007) dosahuje hodnotu **1,10 - krajina s veľmi nízkou ekologickou stabilitou**. Dôvodom je vysoká prevaha veľkoblokovo poľnohospodársky využívannej pôdy a veľmi nízky podiel ekologicky stabilnejších plôch, najmä lesov a ostatnej drevinovej vegetácie, čo podmieňuje vysokú potrebu realizácie nových ekostabilizačných prvkov a opatrení.

V rámci opatrení je podmienečná potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov, resp. aplikácia vhodných opatrení.

- v územiach s absentujúcou vyššou zeleňou je nutné zrealizovať dosadbu druhov zastúpených reálnou vegetáciou,
- pri intenzívnej poľnohospodárskej činnosti a obrábaní pôdy používať vhodné mechanizmy, prostriedky a metódy, v súlade s ochranou prírody a krajiny, s minimálnym negatívnym dopadom na ochranu životného prostredia,
- zachovávať potencionálnu prirodzenú vegetáciu v krajine, odstraňovať invázne druhy rastlín, ktoré konkurujú a vytlačujú domáce druhy,
- spriechodniť zanesené rigoly a jestvujúce vodné toky, obnoviť sprievodné brehové porasty na miestach, kde absentujú.

- na veľkoblokoch ornej pôdy vytvoriť remízky (enklávy) ako útočisko pre faunu a tým prispieť k zvýšeniu biodiverzity v území,
- zveľaďovať a dodržiavať princípy trvaloudržateľného rozvoja v krajine, odstraňovať nelegálne a divoké skládky v území, využívať nové technológie a metódy separovania biologického a komunálneho odpadu.

Návrh opatrení pre usporiadanie územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a krajiny

V riešenom území výrazne prevláda intenzívna rastlinná poľnohospodárska výroba. Odkrytím pôdnej zložky a jej intenzívne využívanie si žiada používanie umelých hnojív a chemických ochranných prostriedkov na ochranu pestovanej vegetácie ako aj na zvyšovanie objemu poľnohospodárskej výroby.

Vodné toky sú zregulované, povrchová i podzemná voda je ohrozovaná najmä chemickými látkami z poľnohospodárskej činnosti ako aj odpadovými vodami zo žump.

V nadväznosti na vyššie uvedené sú navrhované nasledovné opatrenia:

Návrh opatrení:

- prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby spĺňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb, navrhované prvky ÚSES schváliť v záväznej časti ÚPD obce,
- zachovať súčasnú sieť vodných tokov v riešenom území aj s brehovými porastami za účelom zachovania ich ekologických funkcií pri súčasnom zachovaní úrovne protipovodňovej ochrany,
- v rámci revitalizácie vodných tokov ponechať brehy zatrávnené, doplniť brehovú vegetáciu vhodnými pôvodnými drevinami, zabezpečiť dostatočné množstvo vody v tokoch, vybudovať prehrádzky na vybraných úsekoch toku s cieľom zadržiavať vodu v krajine, oddeliť pásmami TTP brehy potokov od plôch ornej pôdy a iné),
- zachovať plochy súčasnej NDV a zabezpečiť ich odbornú starostlivosť,
- pri výsadbe drevín v krajine napr. v rámci náhradnej výsadby za realizované výrubu drevín v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny alebo pri dopĺňaní prvkov M-ÚSES uprednostniť také druhy, ktoré sú typické pre potencionálnu vegetáciu v riešenom
- vypracovať návrh uličnej a parkovej zelene v obci, v ktorom budú zahrnuté nasledovné úpravy: stanoviť základné prvky starostlivosti o zeleň v obci (napr. kosenie, výsadba drevín), doplniť stromy a kríky na miestach, kde chýbajú, zabezpečiť odbornú starostlivosť o verejnú a vyhradenú zeleň, vyčleniť pozemky na náhradnú výsadbu, odstrániť vzdušné elektrické káblové vedenia v obci,
- rozšíriť plochy NDV výsadbou v lokalitách, ktoré sú bez vegetácie a na zanedbaných a nevyužívaných plochách,
- zachovať jestvujúce plochy TTP
- zabezpečiť ochranu lokalít pravidelne podmäčianých pôd, ktoré plnia funkciu interakčných prvkov v rámci kostry M-ÚSES
- realizovať opatrenia na zamedzenie šírenia invázných druhov rastlín a drevín.

Návrh opatrení na ochranu prírodných zdrojov a na znižovania negatívneho pôsobenia stresových javov

Ochrana prírodných zdrojov je realizovaná vo forme legislatívnych opatrení na ochranu jednotlivých prírodných zdrojov.

Stresové javy v krajine vytvárajú v krajine rôzne environmentálne problémy ohrozujúce prírodné zdroje (vodu, pôdu, ovzdušie, horninové prostredie, vegetáciu), ekologickú stabilitu, biodiverzitu, i zdravie obyvateľstva).

Návrh opatrení:

- K. na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných agrotechnických opatrení (v zmysle § 5 zákona č. 220/2004 Z.z.):
 - a) výsadba účelovej poľnohospodárskej a ochrannej zelene,
 - b) vrstevnicová agrotechnika,
 - c) striedanie plodín s ochranným účinkom,
 - d) mulčovací medzplodina kombinovaná s bezorbovou agrotechnikou,
 - e) bezorbová agrotechnika,
 - f) oševné postupy so striedaním plodín s ochranným účinkom,
 - g) usporiadanie honov v smere prevládajúcich vetrov,
 - h) iné opatrenia, ktoré určí pôdna služba podľa stupňa erózie poľnohospodárskej pôdy.
- L. uprednostniť poľnohospodársku výrobu na menších parcelách PPF (o veľkosti cca 50-60 ha), jednotlivé parcely oddeliť medzami (pásmi TTP) resp. vhodnými drevinami, a tak umožniť rozmanitejšiu štruktúru krajiny, ktorá by poskytovala viacej možností pre úkryt, hľadanie potravy a rozmnožovanie živočíchov, čo by podporilo zvýšenie biodiverzity v krajine,
- M. realizovať potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektov alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia už v existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred radiačnou záťažou. Na území, na ktorom je potrebné realizovať potrebné protiradónové opatrenia, neplánovať výstavbu rekreačných objektov, liečební, školských a predškolských zariadení a pod.,
- N. realizovať opatrenia na zníženie zaťaženia obyvateľstva hlukom a exhalátmi z automobilovej dopravy,
- O. realizovať v odpadovom hospodárstve minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov,
- P. odstrániť nelegálne skládky komunálneho odpadu v k.ú. a realizovať v týchto lokalitách rekultivačné a ekostabilizačné opatrenia
- Q. na vzdušných elektrických vedeniach vykonať technické opatrenia zabraňujúce usmrcovaniu vtákov,

Jednotlivé opatrenia sú podrobne graficky znázornené vo výkresoch č.3,4.

V súvislosti so zaradením riešeného územia medzi zraniteľné oblasti sa vyžaduje dodržiavanie určených opatrení pri obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy.

V záujmovom území je možné v rámci stresových javov definovať štyri konfliktné uzly. Konfliktný uzol NZ1 (vyplývajúce zo ZaD1 ÚPN-R NSK) a navrhované konfliktné uzly KU1, KU2, KU3, KU4, KU5 a konfliktný uzol KU6 - jedná sa o stret, resp. križovanie dvoch významných prvkov v

krajine. Prvkov ÚSES (dva biokoridory regionálneho a miestneho významu a prvku dopravného, antropogénneho, resp. prvku technickej alebo sociálnej vybavenosti).

Jestvujúce konfliktné uzly:

- Konfliktný uzol NZ1 - križovanie biokoridoru regionálneho významu RBk2 Tvrdšovce - Komjatice s cestou I. triedy I/64, resp. s plánovanou štvorprúdovou cestou I. triedy I/64 (rozvojový zámer UPN VUC R-NSK).

Navrhované konfliktné uzly:

- Konfliktný uzol KU1 - Chránený areál Lipovský park (navrhované miestne biocentrum MBc1) v kontakte so zastavaným územím obce Lipová.
- Konfliktný uzol KU2 - biokoridor regionálneho významu RBk1 Malá Nitra a navrhované miestne biocentrum MBc2 "Lipka" v kontakte so zastavaným územím obce Lipová.
- Konfliktný uzol KU3 - biokoridor regionálneho významu RBk1 Malá Nitra v kontakte so zastavaným územím obce Lipová.
- Konfliktný uzol KU4 - biokoridor regionálneho významu RBk1 Malá Nitra a navrhované biocentrum regionálneho významu RBc2 križované cestou III. triedy III/1499.
- Konfliktný uzol KU5 - stret navrhovaného biokoridoru miestneho významu MBk2 kanál "Úľany - Ondrochov" s ložiskom nevyhradeného nerastu "Kostolný Sek - Šurany".
- Konfliktný uzol KU6 - stret biocentra regionálneho významu RBc1 "Veľký les" a ložiskom nevyhradeného nerastu "Ondrochov".

V súlade s kapitolou "Územný systém ekologickej stability" sa navrhujú uplatniť nasledujúce požiadavky environmentálneho charakteru:

- vytvorenie takého usporiadania pozemkov v rámci novo navrhovaných obytných zón a priestorov v rámci služieb, obchodu a výroby, ktoré by umožňovalo vytvorenie a rozvoj funkčnej uličnej zelene so stromami a kríkovými porastmi, bez územného konfliktu s navrhovanými a jestvujúcimi vedeniami inžinierskych sietí;
- zapracovanie ekostabilizačných opatrení navrhnutých RÚSES aj do záväznej časti ÚPD, ako aj funkčného vymedzenia prvkov ÚSES. Podľa § 3 zákona odsek (3) Vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispievajú k jeho vytváraniu a udržiavaniu;
- územne vymedziť priestor na vytvorenie polyfunkčnej krajinnej zelene - prvky ÚSES a vetrolamov, sprievodná a izolačná zeleň poľných ciest, ostatných cestných komunikácií ako i výrobných areálov a vylúčiť likvidáciu už jestvujúcej krajinnej zelene;
- stanoviť súčasný stupeň ekologickej stability (SES) katastrálneho územia obce (pre zastavané územie a mimo neho);
- zinventarizovať lokality s výskytom invázných druhov rastlín, riešiť problém ich šírenia (§ 7b zákona č. 543/2002 Z.z.) a ich odstraňovania spôsobmi uvedenými v prílohe č.2 vyhl. MŽP SR č. 24/2003 Z.z..
- rešpektovať všetky vyhlásené územia ochrany prírody, prvky ÚSES a kategórie tvorby krajiny, nakoľko tieto územia sú krajinotvornými prvkami, ktorých úlohou je vytváranie plošnej a funkčnej proporčnosti medzi technickými prvkami a biologickými zložkami sídelnej štruktúry obce.

Územie obce Lipová je tvorené dvoma katastrálnymi územiami, a to k.ú. Mlynský Sek a k.ú. Ondrochov. Oba urbanistické celky sú kompaktné, podľa kategorizácie pôdorysných typov sa v oboch prípadoch jedná o skupinový cestný typ. V návrhu vytvoriť predpoklady vzájomného funkčného a dopravného prepojenia oboch častí obce. Vytvárať vybavenostné uzly v polohách primárneho a sekundárneho referenčného uzla.

K.ú. Mlynský Sek

Zastavané územie leží v juhovýchodnej časti katastrálneho územia. Rozprestiera sa v území ohraničenom zo západu železničnou traťou, z východu vodným tokom Malá Nitra a na juhu hraničí v tesnom kontakte s k.ú. mesta Šurany.

Historické jadro obce s typickou parcelačnou štruktúrou sa rozprestiera vo východnej časti zastavaného územia, pri vodnom toku Malá Nitra.

Funkčné členenie

V obci sú zložky základnej občianskej vybavenosti. V tesnej blízkosti stredu obce je sústredená občianska vybavenosť komerčného a nekomerčného charakteru. Prevláda obytná funkcia. V súčasnosti sa v obci nachádzajú všetky bonitné triedy objektov, od objektov nových, až po objekty odporučené na asanáciu. Zastavaným územím obce prechádza cesta III. triedy III/1526.

K.ú. Ondrochov

Zastavané územie leží v severnej časti katastrálneho územia. Severná, východná a z časti i južná časť zastavaného územia je obmývaná vodným tokom Malá Nitra. Historická parcelačná štruktúra je zachovaná a dominantná takmer v celej obci. Zastavaným územím prechádza cesta III. triedy III/1499.

Funkčné členenie

Základná občianska vybavenosť je v obci minimálna, nakoľko podstatná časť občianskej vybavenosti je sústredená do spádového územia časti Mlynský Sek. Prevláda obytná funkcia. V súčasnosti sa tu nachádzajú všetky bonitné triedy objektov, od objektov nových až po objekty odporučené na asanáciu.

9. Obyvateľstvo - demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie, sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, služby, rekreácia a cestovný ruch))

Demografické údaje patria k základným zdrojom informácií v podmienkach a predpokladoch ďalšieho rozvoja územia. Pomáhajú pri spracovávaní územno-plánovacej dokumentácie už v jej prípravných fázach. Ich poznanie pomáha pri spracovaní urbanistickej koncepcie územia. Hlavné stav obyvateľstva a jeho vývoj sú základnými údajmi pre optimálne dimenzovanie veľkosti jednotlivých funkčných zložiek sídla.

kapitola je spracovaná na základe podkladov krajskej správy štatistického úradu slovenskej republiky v nitre a vlastivedného slovníka obcí na slovensku.

Vývoj počtu obyvateľov obce

K základným rozvojovým potenciálom každej obce patrí ľudský potenciál. Demografická situácia v obci je výsledkom dlhodobého populačného a hospodárskeho vývoja. Počet obyvateľov v obci podľa posledného sčítania obyvateľov domov a bytov k 31.12.2011 je 1560. K 31.12.2014 žilo v obci Lipová 1550 obyvateľov, čo je v porovnaní s rokom 2011 úbytok o 10 obyvateľov. Hustota

obyvateľov je 113,72 na km², čo mierne prevyšuje celoslovenský priemer 110 obyvateľov na km².

Trend vývoju počtu obyvateľov v obci lipová v rokoch 2005 až 2014 je uvedený v tabuľke 16. V určenom rozpätí rokov 2005 - 2014 žilo v obci najviac obyvateľov v roku 2008. Z tabuľky je zrejmé, že za posledných 9 rokov má počet obyvateľov stúpajúcu tendenciu.

Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 2005 - 2014 tab.16

Zloženie obyvateľstva										
Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ženy	725	739	747	746	749	735	757	763	754	761
Muži	797	763	774	835	826	831	803	800	789	789
Spolu	1522	1502	1521	1581	1575	1566	1560	1563	1543	1550

Zdroj: phsr lipová 2015-2020

V rámci ukazovateľov bilancie obyvateľstva, vývoj počtu obyvateľov je prezentovaný vnútornými prirodzenými pohybmi – uvedenými v tabuľke 17. Celkový stav prirodzeného prírastku obyvateľstva v ostatných rokoch je v záporných číslach. Dôsledkom je pokles pôrodnosti, čo súvisí s celkovými spoločenskými a sociálnymi zmenami (zvýšené životné náklady, finančná nedostupnosť bývania, atď.). Pozitívne však je, že migračné saldo obyvateľstva malo za posledné roky i výrazne kladné hodnoty (r. 2008, 2014), čo nasvedčuje vyšší záujem obyvateľov o bývanie na vidieku.

Prirodzené pohyby obyvateľov v obci lipová v rokoch 2005-2014 (tab.17)

Vývoj počtu obyvateľov										
Roky	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov	1522	1502	1521	1581	1575	1566	1560	1563	1543	1550
Narodených	11	10	13	12	9	13	16	7	7	10
Zomrelých	18	26	16	18	15	14	16	13	20	18
Demografické saldo	-7	-16	-3	-6	-6	-1	0	-6	-13	-8
Priťahovaných	22	29	40	108	16	11	18	25	13	38
Odsťahovaných	14	33	18	42	16	19	19	21	20	23
Migračné saldo	8	-4	22	66	0	-8	-1	4	-7	15
Celkový prírastok	1	-20	-19	60	-6	-9	-1	-2	-20	7

Zdroj: phsr lipová 2015-2020

Demografické saldo vyjadruje rozdiel medzi počtom narodených a zomrelých v obci. V sledovanom v období rokov 2005-2014 sa hodnoty pohybovali v záporných číslach. V roku 2011 bolo demografické saldo 0, kedy sa narodilo i zomrelo rovnaký počet obyvateľov.

V nasledovnej tabuľke 18 sú zobrazené jednotlivé demografické ukazovatele obyvateľstva v období 2005-2014.

Demografický vývoj obyvateľstva v obci lipová v rokoch 2005-2014 (tab. 18)

		Obyvateľstvo			Spolu
		Predproduktívne 0-14	Produktívne 15-62	Poproduktívne 62+	
		Počet	Počet	Počet	
2014	Ženy	86	493	182	761

	Muži	94	587	108	789
	Spolu	180	1080	290	1550
2013	Ženy	87	496	171	754
	Muži	91	593	105	789
	Spolu	178	1089	276	1543
2012	Ženy	86	512	165	763
	Muži	94	611	95	800
	Spolu	180	1123	260	1563
2011	Ženy	91	531	142	757
	Muži	100	620	81	803
	Spolu	191	1151	223	1560
2010	Ženy	74	498	163	735
	Muži	79	655	97	831
	Spolu	153	1153	260	1566
2009	Ženy	71	517	161	749
	Muži	74	659	93	826
	Spolu	145	1176	254	1575
2008	Ženy	68	519	159	746
	Muži	74	667	94	835
	Spolu	142	1186	253	1581
2007	Ženy	56	533	158	747
	Muži	97	585	92	774
	Spolu	153	1118	250	1521
2006	Ženy	53	532	154	739
	Muži	99	566	98	763
	Spolu	152	1098	252	1502
2005	Ženy	79	498	148	725
	Muži	87	617	93	797
	Spolu	166	1115	241	1522

Zdroj: štatistický úrad sr

Náboženské vyznanie obyvateľov v obci

Z hľadiska náboženského vyznania prevažujú v obci lipová občania s vyznaním rímsko-katolíckej cirkvi (81,60%), ďalej sú to občania evanjelickej cirkvi augsburského vyznania 0,65%, nasledujú občania s vyznaním evanjelickej cirkvi metodistickej (0,26%), ostatné sú zastúpené vo veľmi malom počte. Svoje vyznanie neuviedlo 17,43% obyvateľstva. (tab. 19)

Náboženské vyznanie obyvateľov v obci (tab. 19)

Náboženské vyznanie/cirkev	Spolu	%
Rímskokatolícka cirkev	1273	81,60
Gréckokatolícka cirkev	1	0,06
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	10	0,65
Reformovaná kresťanská cirkev	0	0,0
Evanjelická cirkev metodistická	4	0,26
Cirkev československá husitská	0	0,0
Náboženská spoločnosť jehovovi svedkovia	0	0,0

Ostatné	0	0,0
Bez vyznania	0	0,0
Nezistené	272	17,43
Spolu	1560	100

Zdroj: štatistický úrad sr

Národnostné zloženie obyvateľstva

z hľadiska národnostného zloženia možno konštatovať, že obec je národnostne jednoliata. Najväčšie zastúpenie majú obyvatelia slovenskej národnosti. Podľa údajov zo sodb v roku 2011 tvoria 94,36% obyvateľov (1472 obyvateľov). Ostatné národnosti majú zanedbateľný počet obyvateľov. U 3,65% obyvateľstva nebola národnosť zistená.

Národnostné zloženie obyvateľstva (tab. 20)

Národnosť	Počet obyvateľov	0%
Slovenská	1472	94,36
Maďarská	10	0,64
Rómska	11	0,71
Česká	9	0,58
Chorvátska	1	0,06
Nezistená	57	3,65
Spolu	1560	100

zdroj: sodb 2011

Bývanie – zhodnotenie súčasného stavu a trendy rozvoja

V obci tvorí prevažnú časť sídelnej štruktúry výstavba rodinných domov. Rodinné domy sú jedno až dvojpodlažné, niektoré sú aj trojpodlažné (obytné podkrovia). Zdravotný stav objektov je pestrý, zastúpené sú všetky bonitné skupiny. Zóna bývania je tvorená z časti individuálnou bytovou výstavbou (IBV) a hromadnou bytovou výstavbou (HBV). Časť obyvateľstva býva v bytových domoch a časť v rodinných domoch, jedná sa však o prevažne vidiecky ráz osídlenia.

Úlohou ÚPN obce bude regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby existujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania.

Existencia príležitostí na bývanie, stav domového a bytového fondu sú určujúce faktory, ovplyvňujúce ďalší rozvoj obce a naplňujúce jej obytnú funkciu.

Celkový počet domov v obci je 533, z toho 479 domov je obývaných a 57 neobývaných (Zdroj: Štatistický úrad SR)

Rodinných domov sa v obci nachádza približne 529 a bytových domov 4 (celkovo je v nich 24 bytových jednotiek). Obec Lipová počíta s nárastom počtu obyvateľov a tým zabezpečenie stavebných pozemkov pre bytovú výstavbu individuálnu a hromadnú (nájomné byty).

Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. vybavenosťou bytov ústredným kúrením, zásobovaním vodou, podľa celkovej podlahovej plochy bytu, pripojenosťou na internetovú sieť.

Najväčšia časť práceschopného obyvateľstva odchádza za prácou do okresného a krajského mesta. Podpora IBV a HBV môže prilákať nových obyvateľov a vytvoriť predpoklady pre celkový rozvoj obce.

Rozvoj občianskej vybavenosti

Riešiť optimálnu štruktúru kompletovania základnej a vyššej občianskej vybavenosti podľa urbanistických štandardov, aby zodpovedala stanovenej funkčnosti sídla, výhľadovému počtu obyvateľov a aj sledovanému rozvoju obce a katastra k návrhovému obdobiu.

Návrhom vybavenosti zabezpečiť podmienky pre komfortný život obyvateľov obce, bez vynútenej potreby dochádzania za potrebnou základnou občianskou vybavenosťou do okolitých sídiel.

Ťažisko občianskej vybavenosti maloobchodnej siete a služieb umiestniť v centrálnom priestore obce formou dokompletovania, resp. prevádzkového skvalitnenia súčasného vybavenia.

K tomu využiť disponibilné uvoľnené vnútorné rezervy starej dediny po oboch stranách medzi kostol a obecným úradom a vnútorné rezervy na hlavnej kompozičnej osi. Tu realizovať objekty na atraktívne zariadenia občianskej vybavenosti obce – malé obchodíky, služby, stravovacie zariadenia, občerstvenie, a pod.

- Ďalšiu občiansku vybavenosť obce riešiť s využitím vhodných objektov a priestorov v rámci súčasnej uličnej zástavby obce a v rámci plánovaných nových súborov bývania v optimálnej spádovej dostupnosti.

Školstvo a výchova

V obci sa nachádza základná škola a materská škola s vyučovacím jazykom slovenským, s celodennou prevádzkou, má 2 triedy. Nachádza sa v budove, ktorá je vlastníctvom obce Lipová. Budova je v dobrom stavebno-technickom stave, nakoľko v posledných dvoch rokoch boli vykonané práce na obnovu a rekonštrukciu budovy.

Vývoj počtu žiakov na Základnej škole, tab. 21:

Tab.21: Vývoj počtu žiakov ZŠ:

Vývoj počtu žiakov ZŠ	
Školský rok	Počet žiakov
2002/2003	151
2003/2004	148
2004/2005	146
2005/2006	117
2006/2007	107
2007/2008	100
2008/2009	90
2009/2010	95
2010/2011	71
2011/2012	69
2012/2013	71
2013/2014	65

Zdroj: OcÚ Lipová

Vývoj počtu žiakov v Materskej škole Lipová sú uvedené v tab. 22.:

Tab. 22: Vývoj počtu žiakov MŠ:

Vývoj počtu žiakov MŠ	
Školský rok	Počet žiakov
2002/2003	28
2003/2004	29
2004/2005	37

2005/2006	38
2006/2007	37
2007/2008	35
2008/2009	36
2009/2010	29
2010/2011	36
2011/2012	30
2012/2013	30
2013/2014	31

Zdroj: OcÚ Lipová

Kultúra a osвета

b) zariadenia kultúry :

1. Kultúrny dom Lipová /objekt je určený na rekonštrukciu/
2. Obecné múzeum /v najbližších rokoch je plánovaná jeho rekonštrukcia/
3. Kultúrny dom Ondrochov /stavebno-technický stav je dobrý/

V obci Lipová pôsobí niekoľko dobrovoľníckych organizácií:

- Občianske združenie Lipovian /zastrešuje kultúrnu, charitatívnu a športovú oblasť/;
- Materské centrum "Nezbedko";
- Hnutie kresťanských spoločenstiev detí eRko;
- Slovenský červený kríž /humanitná organizácia/;
- Slovenský zväz zdravotne postihnutých;
- Slovenský zväz záhradkárov.

Zariadenia kultúry slúžia na pravidelné usporadúvanie už tradičných kultúrnych a spoločenských podujatí, ktoré prispievajú k rozvoju spoločenského a kultúrneho života občanov obce. Pre ďalšie návrhové obdobie bude cieľom vytvárať podmienky pre aktivizáciu spoločenského života občanov rôznych vekových kategórií a záujmových skupín v obci, podmienky pre obnovu a rozvíjania ľudových tradícií s ich prezentáciou.

K tomu je potrebné zabezpečiť prevádzkové skvalitnenie existujúcich a tvorbu nových zariadení pre kultúrno-spoločenskú činnosť, podmienok pre rozvoj rôznych aktivít a atraktívnych programov.

V riešení ÚPN budú určené konkrétne regulatívy na revitalizáciu, zachovanie, obnovu a sprístupnenie ďalších kultúrno-historických objektov v obci .

Šport a telesná výchova

V ÚPN bude potrebné riešiť podmienky pre rozvoj aktivít telovýchovy a športu obyvateľov a rozvíjajúcu sa rekreačnú funkciu obce.

K tomu je potrebné riešiť skvalitnenie prevádzkového vybavenia športového areálu a v najbližších rokoch plánované vybudovanie multifunkčného ihriska. V obci funguje Obecný športový klub Lipová a Obecný hokejový klub FISTS Lipová.

Ďalší rozvoj športovo-rekreačného vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie - vybudovanie rekreačnej zóny "Lipkáreň", pešia turistika v blízkom okolí, cykloturistické trasy nadväzujúce na regionálne cyklotrasy, športový rybolov atď.

Zdravotníctvo

Cieľom riešenia ÚPN bude vytvoriť podmienky pre zabezpečenie kvalitného komplexného poskytovania primárnej zdravotnej starostlivosti v dobrých prevádzkových podmienkach pre všetky skupiny obyvateľov .

Obec Lipová nemá vybudovanú vlastnú zdravotnícku infraštruktúru, nakoľko spádovo patrí pod mesto Šurany. Mesto Šurany prevádzkuje mestskú polikliniku, kde ordinujú obvodní lekári pre obvod obce Lipová, taktiež špecializovaní lekári. V meste Šurany majú prevádzky viaceré lekárne. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť nie je predpoklad, že obec bude budovať vlastné zdravotnícke zariadenie.

Sociálna starostlivosť

- Riešiť príslušné vývojové služby sociálnej starostlivosti, hlavne pre vekovú skupinu generácie starších seniorov, ktorí sú odkázaní na starostlivosť.
- Vytvoriť územno-technické predpoklady pre lokalizáciu komplexného seniorského centra s malometrážnym bývaním, spoločenskou časťou so stravovaním, lekárskou a opatrovateľskou starostlivosťou, športovou časťou a regeneráciou, s tým, že tieto služby by boli aj pre ďalších dôchodcov obce - denné stravovanie dôchodcov, donáška stravy do bytov, pranie, regenerácia a pod.

V obci sa nachádza Zariadenie sociálnych služieb "Lipka" v zriaďovateľskej pôsobnosti Nitrianskeho samosprávneho kraja. Zariadenia sociálnych služieb vo vlastníctve obce sa v obci Lipová nenachádza. V oblasti sociálnej starostlivosti vyvíjajú aktivity miestny Klub seniorov a Základná organizácia zdravotne ťažko postihnutých, fungujúce na dobrovoľnej báze.

Obec zabezpečuje niektoré druhy sociálnych služieb a to terénnu opatrovateľskú službu pre občanov, odkázaných na pomoc iných a vydávanie stravy pre dôchodcov. V návrhovom období obec plánuje vybudovať denný stacionár pre seniorov.

Komerčná vybavenosť

Maloobchodná sieť a služby

V ÚPN je riešené skvalitnenie súčasného obchodného vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na požadovanú veľkostnú úroveň.

Na rozvoj služieb, ktorý je podmienený najmä dopytom, bude mať vplyv spoločenský tlak obyvateľov a vývoj rastu obyvateľstva a jeho demografickej štruktúry. Výrazným rozvojovým stimulom bude sledovaný koncepčný cieľ vytvoriť ponuku kvalitnej vybavenosti v obci.

Verejné stravovanie

V ÚPN bude riešené skvalitnenie súčasného stravovacieho vybavenia obce a program jeho kompletizácie podľa urbanistických štandardov na veľkostnú úroveň a plánovaný rozvoj sídla.

V súčasnosti v obci fungujú 2 miestne pohostinstvá.

Verejná správa a administratíva

Je zastúpená nasledovnými inštitúciami:

1. Obecný úrad – stav stavebno-technického zariadenia nie je dobrý, budova je určená na rekonštrukciu.

Súčasný stav vybavenia a prevádzkových priestorov verejnej správy a podnikateľskej administratívy nie je dobrý, objekt si vyžaduje plnú rekonštrukciu.

Rozvoj cestovného ruchu a rekreácie

Obec a príslušné prírodné prostredie vytvára priaznivé podmienky pre rozvoj rekreačno - športových a turistických aktivít a rozvoj a podpora voľnočasových aktivít.

Jedným z programov ÚPN je riešenie cestovného ruchu a turisticko-športových aktivít v obci. ÚPN obce ako nástroj pre reguláciu územia vytvára podmienky a rezervuje územia aj pre oblasť rekreácie a turizmu, s prihliadnutím na trvalo udržateľný rozvoj územia, ochranu prírody a vyzdvihnutie kultúrno-historických hodnôt v území. Rekreačný a turistický potenciál obce dáva

predpoklady na saturáciu ľudských potrieb v území, za účelom oddychu a športu /vodné športy, športový rybolov, cykloturistika/. Medzi dôležité intervenčných kroky ÚPN obce je vybudovať rekreačnú zónu "Lipkáreň", podporovať miestne združenia zamerané na rybolov a chov včiel, podporovať rozvoj ovocinárstva za účelom obnovy a zachovania starých krajových odrôd, ktoré by okrem produktivity mali i edukatívny význam pre širšie okolie. Členstvo a partnerská spolupráca obce s mikroregiónom Cedron - Nitrava ponúka možnosť rozvoja cestovného ruchu a rekreácie hlavne v oblasti cykloturistiky, za účelom budovania prepojujúcich cyklotrás medzi členskými obcami v nadväznosti na sieť cyklotrás s vyšším významom.

Návrh:

Vidiecky turizmus

Podporovať tradičný chov koní, predovšetkým pracovných, ťažných plemien a v nadväznosti na to budovanie agroturistických zariadení. Rozvíjať agroturistiku na báze dvorov SHR, predovšetkým v území ÚPC K a ÚPC L.

Každodenná krátkodobá rekreácia a šport

Predovšetkým v obecnom športovom areáli /ÚPC I /.

- športovoherné a voľnočasové aktivity, fitness, futbal;
- rekreačný priestor „Lipkáreň“;
- podporovať rozvoj rekreačnej turistiky, cykloturistiky ;

Záhradkárstvo - ovocinárstvo , vinohradníctvo, včelárstvo

Návrh vytvára predpoklady pre plánovitý rozvoj ovocinárstva a záhradkárstva a v lokalite ÚPC D navrhuje sad – genobanka /ozn.č.12/ starých krajových odrôd ovocných drevín. A V ÚPC G1 vytvára územnotechnické predpoklady pre rozvoj samostatného včelárskeho areálu.

Cestovný ruch

Je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Poľovníctvo ,rybárstvo

Obec má potenciál pre rozvoj: poľovníctva /lesy v k.ú. Ondrochov/ a rybárstva /areál „Lipkáreň“, štrkoviská , ktoré sa dotýkajú katastrálnych hraníc k.ú. Ondrochov a k.ú. Mlynský Sek. a vodný tok Malá Nitra a jej mŕtve ramená/.

Rozvoj výroby

V rámci návrhovej časti ÚPN obce došlo k územnému vymedzeniu rozvojových plôch pre miestnu priemyselnú a remeselnú malovýrobu a sklady bez kolíznych vzťahov k obytnej zástavbe s predpokladom, že vývojovo do tejto polohy budú premiestnené aj kolízne prevádzky súčasnej obytnej zástavby.

Tento rozvojový návrh je potrebné riešiť veľmi citlivo so zreteľom na zachovanie charakteru poľnohospodárskej krajiny a tiež krajinnu - ekologickej hodnoty širšieho priestoru .

Nové výrobné areály ako vonkajšie rozvojové plochy, polohovo orientovať severne od zastavaného územia obce - lokalita "Horný Majer" s prihliadnutím na ochranu PPF. Tento

rozvojový návrh je potrebné riešiť veľmi citlivo, so zreteľom na zachovanie charakteru poľnohospodárskej krajiny a tiež krajinnú - ekologickú hodnotu širšieho priestoru.

- V rámci miestnej komunálnej výroby zriadiť zberový dvor druhotných surovín s komerčnou linkou kompostárne biologického odpadu(ÚPC K) - spracovanie odpadu z rastlinnej výroby, činností v záhradách obce a z lesníckej prevádzky. Vyrobené organické hnojivo následne čiastočne využívať na komerčný odpredaj, čiastočne na zveľaďovanie poľnohospodárskej a lesnej pôdy, na skvalitňovanie verejnej zelene v obci.
- Zhodnotiť návrh rozvojových plôch podľa námetu z komplexného urbanistického rozboru pre riešenie výroby.

Lesné hospodárstvo

Pre ochranu a využívanie lesného pôdneho fondu platia opatrenia stanovené v Lesnom hospodárskom pláne SR.

V území je sledované:

- zachovať a posilňovať systém miestnych ekosystémov.

V rámci ÚPN obce územne bližšie konkretizovať koncepčné zámery krajnotvorby s tvorbou ucelených lesíkov .

V zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch pri využívaní lesných pozemkov na iné účely ako na plnenie funkcií lesov sa chránia lesné pozemky najmä v ochranných lesoch (§ 13) a v lesoch osobitného určenia (§ 14).

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- ochranné lesy,
- lesy osobitného určenia,
- hospodárske lesy.

Lesy v k.ú. obce obhospodarujú LHC Podhájska.

Všetky lesné porasty sú zaradené do kategórie hospodárskych lesov. Hospodárske lesy sú lesy, ktoré nie sú ochrannými lesmi alebo lesmi osobitného určenia a ktorých účelom je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesov.

Povinnosti pri ochrane lesa sú zakotvené v § 28 zákona o lesoch.

10. Kultúrne a historické pamiatky, pozoruhodnosti a archeologické náleziská

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v katastrálnom území obce **neviduje** žiadne nehnutelné národné kultúrne pamiatky.

V obci sa nachádzajú pamiatky:

- kostol Sedembolestnej Panny Márie z roku 1871 rímskokatolícky
- roku 1903 (časť Mlynský Sek, dali postaviť Elekovci) neogotický kaštieľ z

Z hľadiska ochrany archeologických nálezov a situácií je potrebné zapracovať do záväznej časti ÚPD nasledovné podmienky:

- 1) Územie sa nachádza v oblasti, v ktorej sa našli doklady osídlenia z viacerých pravekých a historických období dejín ľudstva:

Ing. Štefan Janščák v 30-tych rokoch 20. storočia našiel rímsko-provinciálne sídlisko. Asi 100 m od toho sídliska v roku 1950 pri odbere piesku bol porušený kostrový hrob. Vladimír Rybár odovzdal Štátnemu archeologickému ústavu v Martine 3 nádoby z kostrového hrobu, ktorý sa vyvalil pri kopaní piesku. Obhliadkou predmetného náleziska v polohe "Tallószér", na vyvýšenine nad inundáciou zistili hrob. Odovzdané 2 amorfy a 1 miska pochádzali z doby rímskej (2. storočie). V roku 1953 a 1954 počas záchranného výskumu pod vedením Márie Hrmovej na ploche 50 x 35 m sa v polohe odkrylo 6 keltských hrobov (1 žiarový a ostatné kostrové) s nálezmi keramiky, ktoré predstavujú hybridné tvary medzi keramikou dáckou a laténskou. Okrem laténskeho pohrebiska boli nájdené aj 2 hroby z doby sťahovania národov a 37 hrobov včasnostredovekého pohrebiska z 9.-10. storočia. V južnej časti predmetného pohrebiska sa nachádzali staršie hroby z veľkomoravského obdobia (vedierka, značky na dnách nádob, strieborné náušnice s dvoma obojstrannými bubienkami spojenými granulovaným stĺpikom, delené koráliky z náhrdelníka), resp. 2 bojovnícke hroby z uvedeného obdobia (sekera, listová kopija). V severnej časti sa nachádzali hroby belobrdskej kultúry aj typickým staromaďarským inventárom (železné zubadlo, kovanie z tulca, romboidná železná strelka, bronzová pracka s tylovou doštičkou, na ktorej je vyrytý okrídlený lev). Zo zberu pochádza strieborná mesiačikovitá záušnica so strapcovým záveskom z druhej polovice 10. storočia.

V roku 1957 až 1959 bolo počas záchranného výskumu pri stavbe ochrannej hrádze (po odhumusovaní 40 - 60 cm ploche 90 x 90 m), pod vedením Dariny Bialekovej a Títusa Kolníka v polohe "Homoky (Homokpuszta)" na okraji mierne zvýšenej pieskovej duny odkrytých takmer 100 objektov z rôznych období od neolitu až po včasný stredovek. V tesnej blízkosti vedľa seba boli kultúrne jamy z neskorej doby kamennej (eneolit), typu Boleráz (v počte 6) a kultúrne jamy miešanej skupiny kultúry brázdeného vpychu (v počte 4). Z neskorej doby bronzovej boli zistené ojedinelé črepy z lužickej kultúry a bronzová ihlica s profilovanou hlavicom, 1 obdĺžniková polozemnica s viackolovou konštrukciou obytného a výrobného charakteru), ďalej 30 objektov zo stredného a mladšieho úseku doby rímskej (6 chát, 3 pece a 21 sídliskových jám - 2.-4. storočie), 31 kostrových hrobov staromaďarského pohrebiska z 9.-10. storočia (jeden jazdecký hrob s obložením luky, kovaním tulca, železnou strelkou a strieborným pozláteným kovaním s motívom jeleňa) a 5 včasnostredovekých sídliskových objektov datovaných mincou Štefana IV. (1162-1165) do 12. storočia.

V roku 1977 bol otvorený piesočník na okraji plochy Homoky, počas ktorého boli porušené 3 kostrové hroby. Pri dodatočnej obhliadke sa konštatovalo, že hroby boli zapustené do kultúrnej vrstvy, v ktorej sa našli črepy z eneolitu a doby rímskej. Hroby boli bez nálezov, na jednej lebke bola zelená patina. Podľa blízkosti staromaďarského pohrebiska je možné predpokladať, že uvedené hroby pochádzali tiež z 10. storočia.

V roku 1979 pri kopaní základov domu J. Vaculu (s. č. 532), neďaleko mlyna, boli rozrušené sídliskové objekty z neskorej doby kamennej (staršia fáza klasického stupňa badenskej kultúry). Nálezisko bolo dlhé asi 300 m, ktorého súčasťou bola lokalita v záhrade Antona Kokošku (asi s. č. 503). Z rozrušených jám zachránila M. Vaculová a Archeologického ústavu SAV v Nitre niekoľko nádob. Pri ďalšej stavbe rodinného domu (s. č. 534) bol porušený hrob skrčenca s typickou šálkou únětickej kultúry zo staršej doby bronzovej.

V roku 1980, v rámci veľkých terénnych úprav, začalo JRD v Komjaticiach likvidovať mŕtve ramená Nitry aj v polohách Homoky a Tallószér, kde sa výskumom v apríli a máji 1980 odkryla plocha 240 x 30-40 m, preskúmalo sa vyše 100 objektov. Na ploche skoršieho výskumu (1956-1959) sa veľkou exploatačnou jamou na pieskok, ťažený na stavbu cesty z Ondrochova do Mojzesova, zničilo viacero objektov. Na východnom okraji lokality sa odkryla časť pomerne malého pohrebiska kultúry s lineárnou keramikou. Na tom istom úseku sa zachytila okrajová časť sídliska ľudu lengyelskej kultúry (obe z mladšej doby kamennej). Intenzívne osídlenie ľudu s bolerázskou skupinou reprezentovali odpadové jamy s početnými zvieracími kosťami (dobytok, koza, ovca, kôň) a keramikou. Početné boli aj kultúrne jamy z doby halštatskej a doby laténskej (chaty a jamy zo stupňa LT C1). Najintenzívnejšie bolo osídlenie v staršom úseku doby rímskej (šesťkolové chaty a odpadové jamy, výrobný objekt so súborom ihlanovitých závaží z tkáčskeho stavu). Z 10.-11. storočia pochádzali pomerne malé zemnice štvorcového pôdorysu a dvoma kolovými jamami a kamennými ohniskami. Na západnom okraji vyvýšeniny boli porušené kostrové hroby z 10. storočia. V polohe Talloszer, vzdialenej asi 300-400 m sa zachránil obsah 2 Laténskych hrobov a šiestich hrobov z 9.-10. storočia, pričom hroby z 10. storočia boli v superpozícii nad objektami so železiarskou výrobou z 9. storočia.

V roku 1981, pri hĺbení pivnice, pri dome s. č. 504 bola narazená kultúrna jama, ktorá obsahovala okrem početných črepov prepálenú mazanicu, zvieracie kosti a popol s uhlíkmi. Nález odovzdala učiteľka M. Kokošková Archeologickému ústavu SAV v Nitre. Nálezový celok pochádza z klasickej fázy badenskej kultúry. Ďalší zistený novoveký objekt z 18.-19. storočia obsahoval keramikú vytočenú na kruhu a glazovanú z vnútornej strany.

Dňa 03.06.1993 sa uskutočnila nad obcou letecká prospekcia, počas ktorého v polohe Ortáš zachytili sídliskové objekty. Polohou Ortáš je pomenované vlastne obrovské územie južne a juhovýchodne od Ondrochova, a je možné aj to, že zachytili ešte existujúce zvyšky objektov v polohe "Homoky". Ďalšia letecká prospekcia sa uskutočnila dňa 04.05.1994, kedy boli zistené v časti Mlynský Sek pozoruhodné, zatiaľ nedatovateľné zoskupenia kruhovitých objektov pravidelne usporiadaných do radov, pravdepodobne jám s priemerom 2-3 m. V polohe Tôňa boli zistené ďalšie nedatované sídliskové objekty.

Posledný archeologický prieskum sa podľa odbornej literatúry uskutočnil v roku 1998, pod vedením Pavola Steinara, ktorý zistil v polohe Ortáš, na pieskovej dune, ťažbou piesku porušené sídliskové vrstvy z eneolitu, mladšej doby bronzovej a doby rímskej.

Na základe horeuvedených dejín archeologického bádania je zrejmé, že prehistorické a historické osídlenie priestoru obce Lipová zaberá územie pri riečnych dún resp. vyvýšenín popri ľavom a pravom brehu bývalého koryta rieky Nitra. Doterajší výskum ukázal, že archeologicky dôležitým územím je aj takmer celé zastavané územie časti Ondrochov a západný cíp zastavaného územia časti Mlynský Sek.

- 2) Vo vzťahu k možnosti narušenia archeologických nálezísk ku stavbe, ktorá si vyžiada vykonanie zemných prác je stavebník povinný od KPÚ Nitra, už v stupni územného konania, vyžiadať si v zmysle zákona 50/1976 Zb. o územnom plánovaní v znení neskorších predpisov záväzne stanovisko, v ktorom budú určené podmienky ochrany archeologických nálezov.
- 3) V prípade nevyhnutnosti vykonať archeologický výskum ako opatrenia na záchranu archeologických nálezísk a nálezov rozhoduje o výskume a podmienkach jeho vykonania podľa § 35 ods. 7, § 36 ods. 3 a § 39 ods. 1 pamiatkového zákona KPÚ Nitra.
- 4) V prípade archeologického nálezu mimo povoleného výskumu nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác podľa ustanovenia § 40 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona oznámi nález najneskôr na druhý pracovný deň Krajskému pamiatkovému úradu v Nitre a nález ponechá bezo zmeny až do obhliadky Krajským pamiatkovým úradom v Nitre alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou, najmenej však tri pracovné dni odo dňa

ohlásenia. Do vykonania obhliadky je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchranu nálezku, najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu. Archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí iba oprávnená osoba metódami archeologického výskumu. Podľa § 40 ods. 10 pamiatkového zákona má nálezca právo na náhradu výdavkov súvisiacich s ohlásením a ochranou nálezku podľa § 40 odsekov 2 a 3 pamiatkového zákona. Pamiatkový úrad poskytne nálezcu náležné v sume až do výšky 100% hodnoty nálezku. Hodnota materiálu a hodnota nálezku sa určuje znaleckým posudkom.

- Podľa § 22 ods. 5 pamiatkového zákona sú údaje týkajúce sa umiestnenia archeologických nálezísk predmetom ochrany podľa osobitných predpisov (ods. 3, § 76 zákona NR SR č. 241/2001 o ochrane utajovaných skutočností) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

11. *Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie)*

V riešenom území obce Lipová sa nachádzajú paleontologické náleziská. Územie sa nachádza v oblasti, v ktorej sa našli doklady osídlenia z viacerých pravekých a historických období dejín ľudstva. Doterajší výskum ukázal, že archeologicky dôležitým územím je aj takmer celé zastavané územie časti Ondrochov a západný cíp zastavaného územia časti Mlynský Sek.

12. *Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie)*

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia patria hluk a vibrácie. Ochranu obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami rieši Vyhláška MZ SR č.549/2007 Z. z. o ochrane zdravia ľudí. Prístupná hodnota hluku od roku 2006 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

Zaťaženie prostredia hlukom a vibráciami

Negatívny vplyv na sídlo má prítomnosť cesty I. Triedy I/64, ktorá vedie stredom katastrálneho územia obce z juhu na sever. Je zdrojom hluku a vibrácií. Paralelne s cestou I. Triedy vedie železničná jednokolaťová neelektrifikovaná trať, taktiež ako potenciálny zdroj hluku a vibrácií.

Žiarenie a iné fyzikálne polia

Rádioaktivita

Problematika rádioaktívneho ožarovania obyvateľstva je v ostatných rokoch vo svete i v Slovenskej republike predmetom zvýšenej pozornosti. Dôvodom je značná radiačná záťaž, podmienená umelými i prírodnými zdrojmi a nové poznatky hodnotenia ionizujúceho žiarenia. Z celkového rádioaktívneho žiarenia, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Z nich radón sa podieľa 47 % na skladbe priemerného ročného efektívneho dávkového ekvivalentu ožarovania obyvateľstva (Vedecký výbor OSN pre otázky ožarovania, New York, 1988).

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón-222 a jeho dcérske produkty rozpadu. Je to karcinogén, ktorý sa podieľa na vzniku rakoviny pľúc až desiatimi percentami. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádia-226, ktorého rozpadom Rn-222 vzniká. Z hĺbky sa radón rôznym spôsobom a rôznymi prísunovými cestami (neotektonické netesné zlomy, priepustné horniny, drvené zóny hornín, atď.) dostáva v pôdnom

vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných priestorov. Časť katastrálneho územia Mlynský Sek, západne od cesty I. triedy I/64 a juhovýchodná časť k.ú. Mlynský Sek spadá do územia so stredným (63%) radónovým rizikom. Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z., ktorou sa stanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia. (vid'. výkres č.4)

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

Z environmentálneho hľadiska možno považovať za stresové :

Erózia pôdy

V riešenom území sa potencionálne vyskytujú nasledovné geodynamické javy:

- ohrozenie poľnohospodárskych pôd veternou eróziou – slabá erózia v západnej časti k.ú.... v oblasti okolo farmy Mumľov – Horné Hony.

/Zdroj: podnemapy.sk/

Kvalita ovzdušia

Zákon č. 137/2010 Zb. O ochrane ovzdušia, ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z.z. O poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia, upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Kategorizácia zdrojov znečistenia veľkých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 410/2003 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 706/2002 Z. z. o zdrojoch znečisťovania ovzdušia, o emisných limitoch, o technických požiadavkách a všeobecných podmienkach prevádzkovania, o zozname znečisťujúcich látok, o kategorizácii zdrojov znečisťovania ovzdušia a o požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisií znečisťujúcich látok.

Obec je plynofikovaná. V obci sa nachádzajú malé zdroje znečistenia z domových prevádzok

Vo vykurovacom období je ovzdušie znečisťované splodinami fosílnych palív z objektov, ktoré nie sú napojené na plyn.

V obci Lipová, k.ú. Mlynský Sek **sa nachádzajú dva veľké zdroje znečistenia**. Bioplynové stanice:

- BPS Lipová 1 o výkone 1X800 kW (v evidencii veľkých zdrojov znečistenia na portáli www.air.sk)

- BPS Rybárova farma o výkone 2x800 kW ÚPC "Y" - vid'. výkres č.2 a 4 (bez evidencie na portáli www.air.sk) .

Najbližší ďalší veľký zdroj znečistenia sa nachádza v susednom katastri mesta Šurany, a to Šuriarska spoločnosť – tepelno - energetická centrála.

Priemyselná výroba, ktorá by ohrozovala kvalitu zložiek životného prostredia tu nie je. Potenciálnym zdrojom hluku, prachu ako aj znečisťovania ovzdušia je Poľnohospodárske družstvo AGRO-ALFA a Rybárova farma.

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Vplyvy na obyvateľstvo - počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy

Negatívne vplyvy predkladanej dokumentácie, ktorou je návrh ÚPN obce Lipová na obyvateľstvo, na jeho zdravotný stav, na sociálne a ekonomické dôsledky, na možné zdravotné riziká, na prípadné narušenie kvality života a vplyvy na susedné obce nepredpokladáme.

Úlohou dokumentu je zosúladiť záujmy obyvateľov obce, ktorými sú predovšetkým záujmy orientované do nových plôch určených na výstavbu s ochranou prírody a krajiny. Okrem ochrany prírody je potrebné mať na zreteli ochranu poľnohospodárskej pôdy, elimináciu negatívnych javov sprevádzajúcich dopravné väzby v území, chýbajúcu skládku biologického odpadu (kompostáreň) so zberovým dvorom druhotných surovín.

Hlavným cieľom je vytvorenie územnoplánovacej dokumentácie, ktorá bude komplexne riešiť územný rozvoj obce a bude po schválení záväzným dokumentom pre obec, obyvateľov obce a ostatných účastníkov procesu povoľovania a realizácie plánovaných zámerov územného rozvoja obce.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Návrh riešenia ÚPN obce Lipová nemá vplyv na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery. V riešenom území sa nenachádzajú žiadne objekty, na ktoré by sa vzťahovala ochrana ložísk nerastných surovín, nie sú registrované zosuvy ani chránené ložiskové územia (CHLÚ) a ani dobývacie priestory (DP).

Na okraji riešeného územia sa eviduje ložisko nevyhradeného nerastu LNN č.4392,4648,4098.

V návrhu ÚPN obce nie je plánovaný taký rozvojový zámer, ktorý by mal priamy vplyv na geodynamické a geomorfologické procesy.

3. Vplyv na klimatické pomery

Realizáciou rozvoja podľa navrhovanej ÚPD sa predpokladá skvalitnenie životného prostredia v obci. Pri realizácii navrhovaných opatrení sa očakávajú zlepšenia mikroklimatických pomerov v riešenom území. Návrh v zmysle zákona č.148/2014 vytvára predpoklady na zmiernenie dopadu klimatických zmien na riešené územie.

Územnotechnické predpoklady pre realizáciu opatrení, ktoré budú smerovať k zmierneniu nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy na sídelné prostredie obce Lipová.

Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav:

- koncipovať urbanistickú štruktúru obce tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu; zabezpečiť zvyšovanie podielu vegetácie a vodných prvkov v obci osobitne v zastavanej centrálnej časti;
- zabezpečiť a podporovať obmedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavieb k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, tienením transparentných výplní ;

- podporovať a využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre;
- zabezpečiť a podporovať aby boli dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra prispôsobené meniacim sa klimatickým podmienkam;
- vytvárať a podporovať vhodnú mikroklimu pre chodcov a cyklistov v obci- realizácia lipovej aleje ako dopravno-vegetačnej spojnice medzi oboma časťami obce;
- zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v obci;
- zabezpečiť a prispôsobiť výber drevín pre výsadbu v obci meniaci sa klimatickým podmienkam;
- vytvárať komplexný systém plôch zelene v obci v prepojení do kontaktných hraníc obce a do príľahlej krajiny.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchríc:

- zabezpečiť a podporovať výsadbu lesa, alebo spoločenstiev drevín v extraviláne obce;
- zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie;
- zabezpečiť dostatočnú odstupovú vzdialenosť stromovej vegetácie od elektrického vedenia;
- zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii /výsadba vetrolamov, živých plotov, aplikácia prenosných zábran /.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha:

- podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody;
- zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodovej sieti obce;
- realizovať opatrenia na voči riziku lesných požiarov;
- podporovať a zabezpečovať zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok:

- podporovať a zabezpečiť udržiavanie a rozširovanie plôch s vegetáciou lesných spoločenstiev;
- zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu;
- zabezpečiť a podporovať infiltračnú kapacitu územia diverzifikovaním štruktúry krajinej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov na urbanizovaných plochách v zastavanom území;
- zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v obci;
- zabezpečiť a podporovať renaturáciu a ochranu tokov a mokradí;
- odtokové pomery usmerňovať pomocou drobných hydrotechnických opatrení;
- podporovať a udržiavať sieť lesných ciest s účinnou protipovodňovou ochranou.

Nepredpokladáme, že by realizáciou zámerov v návrhu ÚPN obce Lipová došlo k negatívnym vplyvom na klimatické pomery v území. Nie sú ani navrhované také aktivity, ktorých realizáciou by došlo napr. k výrubu lesných pozemkov. Navrhujeme zachovať lesný porast, zrealizovať dosadbu absentujúcej líniovej zelene popri spevnených a nespevnených komunikáciách, doplniť ochrannú a izolačnú zeleň, ktorá môže klimatické pomery zlepšiť. V konečnom dôsledku nezasahujeme do prírodného prostredia, ktoré charakterizuje typický krajinný ráz obce.

4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií)

Na kvalitu ovzdušia v súčasnosti najviac vplyva doprava v území obce, ktorú reprezentuje cesta III. triedy a zvyšné miestne a účelové komunikácie, sprístupňujúce objekty, plochy a veľkobloky poľnohospodárskej pôdy v riešenom území.

V obci Lipová, k.ú. Mlynský Sek **sa nachádzajú dva veľké zdroje znečistenia**. Bioplynové stanice.

Obec je plynofikovaná, čo má pozitívny vplyv na ochranu ovzdušia. Veľké zdroje znečistenia sa v k.ú. obce nenachádzajú. Návrh ÚPN obce rieši odstránenie prípadne zmiernenie možných existujúcich negatívnych vplyvov v zmysle väčšieho využívania plynofikácie obce a odporúča vypracovať energetickú koncepciu, ktorá by určila perspektívne zásobovanie teplom (napr.: "ekologicky čisté" - využívanie alternatívnych zdrojov energií - veterná, slnečná energia, biomasa a pod.), ktoré by bolo pre väčšinu obyvateľov obce i prevádzkovo výhodné a vplyvy na kvalitu ovzdušia by sa do istej mier zlepšili.

Návrh ÚPN obce Lipová nemá vplyv na množstvo a koncentráciu emisií a imisií v ovzduší. Predmetom riešenia ÚPN nie sú funkcie, ktoré by priamo vplývali na množstvo a koncentráciu emisií a imisií v ovzduší.

5. Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby)

Návrh riešenia Územného plánu obce nemá priamy vplyv na vodné pomery, ale vytvára predpoklady pre ochranu inundačného územia vodných tokov a vytvára podmienky pre:

- prirodzené meandrovanie vodných tokov;
- spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia;
- dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe je potrebné v maximálnej miere zadržať v území (zachovať retenčnú schopnosť územia), akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať na závlahu pozemkov, respektíve kontrolované vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky.

Návrh ÚPN obce nebude mať negatívny vplyv na vodné pomery v zmysle jej kvality, režimov, odtokových pomerov a zásob, prípadne aj iných charakteristík pre podzemné a povrchové vody.

Opatrenia:

- zabezpečiť bezproblémové napojenie jestvujúcich (v súčasnosti bez pitnej vody) a navrhovaných lokalít kvalitnou pitnou vodou zo skupinového vodovodu;
- pre požiarne účely využívať korytá vodných tokov a riešiť protipožiarne zabezpečenie obce za stavu, keď verejný vodovod je zásobovaný vodou len zo skupinového vodovodu;
- v miestach, kde je to nutné, zrekonštruovať zásobovaciu a rozvodnú vodovodnú sieť v obci;
- pri rozširovaní územia o nové rozvojové lokality rešpektovať všetky privádzacie a rozvádzacie vodovodné trasy s vodárenskými zariadeniami po celej obci s dodržaním ich ochranného pásma a ustanovení Zákona o vodách č. 364/2004 Z.z. a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a príslušné platné normy STN 736822 "Križovanie a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi", STN 752102 "Úprava riek a potokov";
- v súvislosti s rozsiahlou výstavbou vyplynú podstatne zvýšené požiadavky na množstvo odberu vody pre obec oproti súčasnosti, preto je nutné počítať s navýšením odberu pitnej vody skupinovým vodovodom a odtoku splaškových vôd do skupinovej kanalizácie obce;

- pri riešení nových rozvojových lokalít je potrebné venovať pozornosť tlakovým pomerom vodovodnej siete, taktiež vybudovať prečerpávaciu stanicu splaškovej kanalizácie, ktorá zabezpečí potrebný tlak v rozvážacom - výtláčnom potrubí (v podrobnejšej dokumentácii pre územné rozhodnutie a stavebné povolenie prehodnotiť tlakové pomery vo vodovodnej sieti a až na základe výsledkov rozhodnutí o umiestnení čerpacích staní);
- likvidáciu splaškových vôd riešiť prostredníctvom verejnej splaškovej kanalizácie a zároveň samostatne riešiť odvedenie dažďových vôd, teda nie zaústením do potrubí splaškovej kanalizácie;
- jestvujúci systém odvádzania dažďových vôd z povrchového odtoku rigolmi (otvorenými, prekrytými) zachovať v najväčšej miere, doplniť nové rigoly v línii ulíc, kde rigoly chýbajú;
- dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe v maximálnej miere zadržať v území s cieľom zachovať retenčnú schopnosť územia akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať, resp. kontrolovane vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky;
- zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity;
- rešpektovať ochranné pásma verejného vodovodu a verejnej kanalizácie v zmysle zákona 442/2002 Z.z. z 19.6.2002, a ustanovenia Zákona o vodách č. 364/2004 Z.z. a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), prípadne križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené v súlade s STN 736822, ďalej dodržiavať ochranné pásma pozdĺž vodohospodársky významného vodného toku v šírke min. 10m od brehovej čiary, resp. päty hrádze obojstranne, pri drobných vodných tokoch do 5m. Na území pobrežných pozemkov a v inundačnom území nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí;
- všetky rozvojové aktivity, následne po schválení ÚPN obce riešené, v podrobnejšej projektovej dokumentácii, musia byť v súlade so zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami
- protipovodňové opatrenia, úpravy vodných tokov ako i výsadbu porastov v dotyku s vodnými tokmi, vždy odsúhlasiť so správcou vodných tokov.

6. Vplyvy na pôdu- (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia)

Orná pôda je v území zväčša využívaná na poľnohospodárske účely cieľom každoročného dopestovania poľnohospodárskych plodín. V rámci návrhu ÚPN obce Lipová dôjde k vyňatiu poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely v piatich lokalitách mimo zastavaného územia, a v ddeviatich lokalitách v zastavanom území. (vid'. výkres č. 11a, 11b)

Návrh riešenia ÚPN vytvára predpoklady na ochranu pôdy pred eróziou:

- realizovaním opatrení na postihnutých plochách ornej pôdy výmoľovou eróziou pomocou zasakovacích pásov;
- rešpektovaním jestvujúcich výmoľov a rigolov, ktoré súvisia s lesnými výmoľmi v zalesnenej časti a budovaním navrhovaných rigolov v kritických ohrozených lokalitách;
- vytvorenie legislatívneho sankčného nástroj na postihovanie občana – podnikateľa, ktorý kontaminuje pôdu v okolí svojho bydliska (divoké skládky a pod.);
- vyhodnocovanie dôsledkov stavebných zámerov na poľnohospodárskej pôde v rámci návrhu riešenia územného plánu obce Lipová riešiť v zmysle §13 zákona č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Povrch územia - terén je rovinatý. Pri návrhu a realizácii výstavby v rozvojových lokalitách treba dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy, s potrebou naviazania na prirodzenú vývojovú kontinuitu, funkčné a kompozičné predpoklady obce, dané a nemenné ekologické podmienky s ochranou životného prostredia.

Kontaminácia pôdy patrí z hľadiska kvality poľnohospodárskej pôdy k stresovým faktorom. Z hľadiska kontaminácie pôd sa v severnej a strednej časti katastrálneho územia obce vyskytujú pôdy relatívne čisté, smerom južnejšie v rámci katastrálneho územia sa vyskytujú pôdy nekontaminované, resp. mierne kontaminované. (*Atlas krajiny SR, 2002*)

Z hľadiska náchylnosti pôd na acidifikáciu sú v riešenom území zastúpené pôdy stredne náchylné na acidifikáciu s vyššou pufračnou schopnosťou (juh k.ú.), v strednej časti k.ú. sú zastúpené pôdy na minerálne bohatších substrátoch náchylné na acidifikáciu a v severnej časti k.ú. pôdy na minerálne chudobných substrátoch taktiež náchylné na acidifikáciu. (*Atlas krajiny SR, 2002*)

K preventívnym opatreniam patrí hlavne obmedzenie nekontrolovateľný výrubu lesného porastu, zamedziť plošný výrub lesa, pri regenerácii porastu voliť prebierkový plán. Dodržiavať lesohospodársky plán so zreteľom na obnovu, ale i zachovanie lesných porastov v území.

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.)

Chránené a vzácne spoločenstvá fauny a flóry sa viažu prevažne na prvky územného systému ekologickej stability, chránené územia a lesné ekosystémy. Podrobnejší rozpis fauny a flóry vyskytujúcej sa v území je v kapitole C, bod II. 6.

Návrh riešenia Územného plánu obce vytvára predpoklady na realizáciu navrhnutých ekostabilizačných opatrení a prispeje k stabilizácii prírodného prostredia, čím sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia.

8. Vplyvy na krajinu - štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny

V návrhu riešenia je zachovaná súčasná krajinná štruktúra a využívanie krajiny a z tohto hľadiska nebude mať návrh riešenia na krajinu negatívny vplyv. Návrh rozvoja obce nebude mať dopad na časti krajiny, ktoré sú z krajinno - estetického hľadiska považované za najhodnotnejšie. Realizáciou navrhovaných opatrení a prvkov MÚSES sa vytvoria predpoklady pre ochranu súčasnej krajiny v riešenom území a zvýraznenie hodnotných typických článkov štruktúry krajiny. Medzi najvýznamnejšie krajinárske opatrenia patrí realizovanie prvkov MÚSES (podpora výsadby a dosadby vegetácie v zastavanom území obce a mimo neho).

Zastavané územie obce je rozširované v piatich lokalitách citlivo s ohľadom na historický vývoj, prirodzený rast a arondáciu. Tu dôjde k záberu poľnohospodárskej pôdy. V tomto ponímaní nastane zmena vo funkčnom a priestorovom charaktere terajšieho využitia územia. Po realizácii týchto zámerov sa zmení krajinný obraz, vytvoria sa nové urbánne zastavané plochy. navrhovaná zástavba bude kompozične podobná existujúcej vidieckej zástavbe, takže nevzniknú extrémne vizuálne prvky, pohľady narúšajúce prirodzený ráz vnímania krajiny. Budú dodržané záväzné regulatívy ako je max. výška zástavby, percento zastavanosti, podiel zelene, prípustné, podmienené vhodné a neprípustné funkčné využitie priestoru. Návrh nezasahuje do lesných celkov. Predpokladáme, že v celom svojom kontexte nebudú mať rozvojové zámery negatívny vplyv na scenériu, využívanie a štruktúru krajiny. Významným a pozitívnym faktorom v tejto súvislosti bude vegetačné prepojenie oboch častí obce.

9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma (napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti), na územný systém ekologickej stability.

Návrh ochrany a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení, rešpektuje vyhlášku MŽP SR 492/2006 Z.z. (táto vyhláška mení a dopĺňa vyhlášku MŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov).

Ochranu najvzácnejších biotopov a ohrozených druhov v európskom meradle - NATURA 2000 legislatívne zabezpečujú právne normy EÚ: smernica RES č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov a smernica RES č. 92/43/EHS o ochrane biotopov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín.

Návrh ÚPN obce Lipová rešpektuje všetky chránené územia, ochranné pásma, prvky územného systému ekologickej stability. Podrobnejší rozpis a charakteristika v kapitole C. bod II.8.

navrhované plochy nezasahujú do: CHA Lipovský park, PR Veľký les, SKUEV 0094 Veľký les, CHVÚ Dolné Považie a ani na jestvujúce a navrhované biotopy nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu.

Aj po realizácii navrhovaných zámerov ostanú vymedzené chránené územia súčasťou priestoru prírodnej krajiny ekologicky hodnotnej a zvyšná časť ostane ako priestor zmiešanej krajiny, so saturáciou ľudských potrieb obyvateľov obce a rešpektovaním ochranných pásiem dopravnej a technickej infraštruktúry, vodných tokov, kultúrnych pamiatok a pod.

Návrh rieši zlepšenie druhového zloženia existujúcich interakčných prvkov, resp. navrhuje založiť úplne nové koridory (alebo ich časti) výsadbou drevín a zároveň založiť infiltračné pásy vhodným druhovým zložením na eliminovanie vodnej erózie.

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky

Návrh riešenia Územného plánu obce nemá priamy vplyv na kultúrne a historické pamiatky. Územnoplánovacia dokumentácia obce vytvára predpoklady pre ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva a rešpektuje stanoviská Krajského pamiatkového úradu v Nitre č. j.: KPUNR-2017/344-2/4635/U. Rozpis kultúrnych a historických pamiatok v obci je uvedený v kapitole C. II. 10.

11. Vplyvy na archeologické náleziská

Návrh riešenia ÚPN obce Lipová neovplyvní výskyt archeologických lokalít, ale stanovuje spôsob ako postupovať v prípade nálezov. Územnoplánovacia dokumentácia obce vytvára predpoklady pre ochranu a zachovanie archeologických lokalít nálezísk a rešpektuje stanoviská Krajského pamiatkového úradu v Nitre. V obci je značný výskyt archeologických lokalít (viď. kapitola C II.10.).

12. Vplyvy na významné paleontologické a geologické lokality

Návrh riešenia Územného plánu obce nemá priamy vplyv na významné geologické a paleontologické lokality.

Z hľadiska zachovania a ochrany chránených ložiskových území sa podľa Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra spomínané územia v k.ú. obce Lipová nenachádzajú. Návrh

ÚPN obce ani nepočíta s lokalizáciou a vyznačením ďalších potencionálnych nálezísk a prieskumných území, chránených ložiskových území, dobývacích priestorov a pod.

13. Iné vplyvy

Nepredpokladáme, že by navrhované lokality, obsiahnuté v návrhu ÚPN obce Lipová, vyvolávali iné vplyvy.

14. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Navrhované plochy, riešené v návrhu ÚPN obce Lipová, rešpektujú ustanovenia platných zákonov, príslušných vyhlášok, metodických usmernení, VZN a ostatných záväzných predpisov, vzťahujúcich sa na jednotlivé oblasti, popísané v textovej a grafickej časti, ktoré sú pri komplexnom riešení priestorového a funkčného využívania celého katastrálneho územia zosúladené. Životné prostredie a ekologická stabilita tvorí súčasť celého komplexu otázok a odpovedí, ktorých výsledky sú zohľadnené v záväzných regulatívoch, rešpektujúcich stanoviská orgánov štátnej správy, samosprávy, fyzických, právnických osôb a občanov obce.

Vzhľadom na súčasný tvar zastavaného územia obce a jeho vnútorných rezerv, sa ponúka možnosť vytvorenia vnútorných lokalít s navrhovanou zástavbou IBV a HBV vo väčších vnútroblokoch alebo prelukách obce Lipová. Okrem toho sa ponúka možnosť zväčšenia hraníc zastavaného územia obce o nové rozvojové lokality, zohľadňujúce požiadavky obyvateľov obce a požiadavky vyplývajúce zo schváleného zadania umiestňované tak, ako sú zakreslené vo výkresoch grafickej časti a dotýkajú sa hraníc jestvujúceho zastavaného územia obce, bez negatívneho zásahu do jeho štruktúry. Nové dopravné a technické napojenie bude napojené na existujúce s dodržaním všetkých ochranných pásiem v zmysle platných právnych predpisov.

Z výsledkov prerokovania Správy o hodnotení podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a prerokovania návrhu ÚPN obce v zmysle § 22 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku bude vypracovaný čistopis ÚPN obce. Po schválení jeho záväznej časti nasledovné podrobnejšie dokumentácie pre územné rozhodnutie a stavebné povolenie rešpektovať jeho záväzné regulatívy, ktoré zohľadňujú trvalo udržateľný rozvoj obce, v zmysle platných právnych predpisov.

Za očakávané vplyvy v poradí z hľadiska ich významnosti v území možno považovať:

1. eliminácia ohrozovania územia povodňami, prívalovými vodami a pôdnou eróziou (+)
2. eliminácia zaťaženia obytného územia hlukom, vibráciami, exhalátmi a dopravnou nehodovosťou. Predovšetkým zníženie nehodovosti rozšírením a úpravou cesty I. triedy I /64.(+)
3. zvýšenie kvality a pohody života obyvateľov realizovaním regulatívov územného rozvoja(+)
4. skvalitnenie obytného prostredia obce a zvýšenie jej atraktivity realizovaním zásad urbanistickej kompozície (+)
5. skvalitnenie životného prostredia - eliminácia ohrozovania spodných vôd nekontrolovateľne odvádzanými odpadovými vodami, skvalitnenie nakladania s odpadom (+)
6. skvalitnenie prírodného prostredia riešeného územia rešpektovaním prvkov ÚSES (+)
7. zábery poľnohospodárskeho pôdneho fondu (-)

Z komplexného posúdenia riešenia Návrhu Územného plánu obce vyplýva, že nemá žiadne negatívne vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľov obce, ale naopak navrhovanými opatreniami limitmi a regulatívami, obmedzeniami a odporúčaniami sa stanovujú podmienky pre

zlepšenie s pozitívnym vplyvom. V územnom pláne sa určuje využitie potenciálu územia na zabezpečenie rozvoja vo všetkých jeho funkčných požiadavkách s ohľadom na vytvorenie predpokladov pre rozvoj bývania, občianskej vybavenosti, technickej vybavenosti, rekreácie, športu, zelene a v menšej miere výroby.

Územný plán rieši environmentálne problémy návrhom kompletizácie splaškovej kanalizácie (rozvojové lokality), zberového dvora druhotných surovín s triedením, separovaním komunálneho odpadu a kompostárňou. Rieši zásobovanie energiami, odstránenie dopravných závad a dopravné sprístupnenie hlavne novo - navrhovaných lokalít. Územný plán v návrhoch rieši protierózne a protipovodňové opatrenia. Realizáciou navrhovaných opatrení a prvkov MÚSES sa vytvoria predpoklady pre stabilizáciu prírodných hodnôt, atraktívnu prírodnú scenériu, úpravu štruktúry krajiny a zvýšenie ekologickej stability riešeného územia.

Pri spracovaní návrhu územnoplánovacej dokumentácie boli rešpektované všetky relevantné právne predpisy, uplatňujúce sa v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia.

IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

K navrhovaným opatreniam na prevenciu, na eliminovanie možných negatívnych vplyvov na životné prostredie a zdravie zároveň, na ich minimalizovanie a kompenzáciu ÚPN obce Lipová odporúča nasledovné:

- v rámci daných možností zaviesť územnopriestorovú segregáciu jednotlivých funkcií /bývanie, výroba ,rekreácia, vybavenosť...../;
- rešpektovať platné ochranné a bezpečnostné pásma;
- neurbanizovať potenciálne záplavové územia.

V oblasti environmentálnej a dopravnej infraštruktúry:

- dobudovanie splaškovej kanalizácie v nových rozvojových lokalitách a iniciovať proces pripojenia všetkých domácností a firiem na obecnú kanalizáciu;
- zlepšovanie vodohospodárskych pomerov na malých vodných tokoch a v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii pomerov za extrémnych situácií ako povodňových, tak aj v období sucha;
- zlepšenie dopravného systému obce - odstránenie dopravných závad na nadradenej cestnej sieti aj na miestnych komunikáciách, dobudovanie siete peších komunikácií a plôch a cyklistických ciest;
- realizovať také dopravné riešenia , ktoré budú ekologické, ohľaduplné voči zdraviu obyvateľstva a zároveň ekonomické.

V oblasti odpadového hospodárstva:

- uprednostniť minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov s využitím ekonomických a legislatívnych nástrojov;
- rozšíriť separovaný zber úžitkových zložiek z komunálneho odpadu, vrátane separácie problémových látok.

V oblasti ekostabilizačných opatrení:

- zvýšenie ekologickej stability riešeného územia;
- zabezpečenie v miestach s veternou a vodnou eróziou protieróznou ochranu pôdy uplatnením prvkov ÚSES a to najmä biokoridorov, odstránenie pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov ÚSES;
- skoordinovalie všetkých rozvojových zámerov s princípom trvalo udržateľného rozvoja obce;
- zabezpečenie nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného ÚSES, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na národnej, regionálnej a lokálnej, čo na území znamená venovať pozornosť predovšetkým:
- zabezpečiť, aby podmáčané územia s ornou pôdou boli upravené na trvalé trávne porasty, resp. zarastené vlhkomilnou vegetáciou
- rešpektovať všetky kategórie chránených území a ich ochranné pásma v zmysle platnej legislatívy.

V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Cieľom hodnotenia predpokladaného strategického dokumentu, ktorým je návrh ÚPN obce Lipová, bude výber najoptimálnejšieho riešenia v jednotlivých zložkách životného prostredia. Spoločným menovateľom je dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja, ktorý definuje rovnováhu medzi spoločensko - hospodárskym rozvojom a ochranou prírody a tvorby krajiny, kultúrohistorickými danosťami spolu so životným prostredím. Záväzným výstupom z procesu tvorby územného plánu obce je teda súbor regulatívov územného rozvoja s presne formulovanými zásadami funkčného a priestorového usporiadania územia, ktoré môžeme podľa charakteru rozdeliť do 3 oblastí:

- krajinná - ekologická kritériá (regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability územia a starostlivosti o životné prostredie a pod.);
- socio - ekonomické kritériá (regulatívy pre plochy bývania, občianskeho vybavenia, športu a rekreácie, výroby, dopravy a pod.);
- technicko - ekonomické kritériá (regulatívy pre technické vybavenie územia - pre vodovod, kanalizáciu, elektrickú energiu, telekomunikácie, plyn a pod.).

Spektrom vyššie popísaných kritérií je zabezpečiť trvale udržateľný rozvoj obce, ktorý bude umožňovať zdravý rozvoj ľudskej populácie a zamedzovať riziká pre zdravie obyvateľov. Uzavrieť problematiku hodnotenia optimálneho riešenia návrhu ÚPN obce bude možné až na záver jeho prerokovania a vyhodnotenia všetkých stanovísk orgánov štátnej správy, samosprávy, fyzických a právnických osôb.

2. Porovnanie variantov

Porovnanie variantov vychádza z metodického usmernenia MŽP a MDVRR SR k problematike posudzovania ÚPD ako strategického dokumentu podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V tomto dokumente je uvedené, že návrh ÚPN obce sa posudzuje v jednom variante

s uvedením odôvodnenia výberu optimálneho variantu v tejto správe o hodnotení, ktorý sa porovnáva s nulovým variantom, t.j. nerozvojovým návrhom ÚPN obce. Táto skutočnosť bola podpísaná v rozsahu hodnotenia podľa § 8 zákona č. 24/2006 Z.z. (list č. OU-NZ-OSZP-2016/009321-17-Se, zo dňa 30.06.2016.2016), ktorý bol adresovaný obci z OÚ NZ, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany prírody a krajiny a posudzovania vplyvov na ŽP, po vyhodnotení stanovísk k Oznámeniu o strategickom dokumente.

Nulový variant predstavuje terajší stav využívania riešeného územia obce v každej oblasti. Predkladaný návrh ÚPN obce Lipová ako ďalší variant a jeho vplyvy na jednotlivé oblasti životného prostredia, využívanie potenciálu územia bol popísaný v predchádzajúcich kapitolách správy o hodnotení tohto strategického dokumentu. Zároveň boli vymedzené aj oblasti problematiky územného plánovania ako bola najmä potreba doplnenia technickej infraštruktúry - odkanalizovanie obce a prívod vody do lokalít s chýbajúcou technickou infraštruktúrou a do novo navrhovaných lokalít, ďalej potreba vymedzenia územia na rozvoj obytnej funkcie s potrebnou občianskou vybavenosťou a potreba rešpektovania vyhlásených území ochrany prírody a tvorby krajiny, s prvkami miestneho územného systému ekologickej stability.

Oba varianty riešia čiastkovú problematiku v území a stanovujú limity využitia plôch. V oboch variantoch sa využila možnosť upraviť negatívne dôsledky predošlých úprav v území. Oba varianty sú v oblasti využívania územia podobné, líšia sa len mierou, rozsahom a formou zástavby. Rozdiel vplyvu na životné prostredie je u oboch variantoch nepostrehnuteľný, nakoľko je rozvoj obce i naďalej sústredený v kompaktnej forme do súčasných hraníc zastavaného územia a v tesnom kontakte so súčasnými hranicami druhý variant rozšírený o zastavané územie v SV a SZ časti katastrálneho územia obce. Kompletný návrh ÚPN obce Lipová po textovej i grafickej stránke bude prerokovaný a na základe vyhodnotenia pripomienok bude variant riešenia prípadne upravený a tým možné pozitívne a negatívne prvky v maximálnej miere či už rešpektované alebo odstránené. Z predloženého návrhu ÚPN obce Lipová nevyplývajú žiadne závažné vplyvy na všetky zložky životného prostredia, ktoré by predstavovali jeho bezprostredné ohrozenie. Z hľadiska splnenia požiadaviek zadania urbanistickej koncepcie, posúdenia socioekonomických a environmentálnych vplyvov predstavuje predložený návrh optimálne riešenie z pohľadu dlhodobej perspektívy rozvoja obce Lipová.

VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie

Územnoplánovacia dokumentácia územný plán obce Lipová - návrh riešenia vychádza z prieskumov a rozborov, ktoré analyzovali stav životného prostredia a problematiku ochrany prírody a tvorby krajiny. V procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie sa použili tieto hlavné východiskové materiály a zdroje informácií :

- Zmeny a doplnky 1 - Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (r.2015);
- Prieskumy a rozbor ÚPN obce Lipová 04 /2015;
- Zadanie ÚPN obce Lipová, schválené uznesením č. 175/2017 na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa 08.02.2017 v Lipovej;
- Návrh ÚPN obce Lipová10/2017;
- Atlas krajiny SR, 2002
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Nové Zámky
- Detailná charakteristika pôdných typov Slovenska

Samotný návrh územného plánu obce nemá priamy vplyv na životné prostredie, ale prostredníctvom regulatívov, limitov obmedzení a usmernení, vytvára predpoklady na

cieľavedomý, primeraný a proporčný rozvoj tohto špecifického priestoru, ktorý je založený na princípe udržania a skvalitňovania životného prostredia. Riešenie vychádza z prieskumov a rozborov a krajinno-ekologického plánu pre riešenie územnoplánovacej dokumentácie, ktorý analyzuje stav životného prostredia, problematiku ochrany prírody a tvorby krajiny a dopĺňa ÚSES.

Na základe týchto informácií sa koncipovali jednotlivé oblasti záujmu, vstupy a výstupy, vyplývajúce z požiadaviek, charakteristika životného prostredia a zhodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie.

V procese hodnotenia územnoplánovacej dokumentácie boli použité všeobecne známe informácie o území publikované napr. na internetových portáloch (kataster portál, pôdny portál, enviroportál, SHMÚ, Atlas krajiny SR 2002) ako aj všeobecne záväzné právne predpisy. Údaje o súčasnom stave životného prostredia a zdravia boli získané v rámci prieskumov a rozborov ÚPN obce Lipová.

Na základe týchto údajov boli skoncipované údaje o vstupoch a výstupoch, charakteristika súčasného stavu životného prostredia a zhodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie.

Zo záverov správy je možné konštatovať, že realizáciou návrhu riešenia územného plánu obce a stanovením navrhnutých regulatívov dôjde k stabilizácii prvkov ÚSES v rámci katastrálneho územia obce a k zlepšeniu celkového stavu životného prostredia a kvality života obyvateľov obce.

VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Pri vypracovaní správy o vplyve ÚPN obce na životné prostredie sa vychádzalo z faktu, že územnoplánovacia dokumentácia vychádza z princípov trvalo udržateľného rozvoja obce a na základe špecifickej analýzy, ktorá bola vypracovaná v stupni: Prieskumy a rozborov a v časti: Zadanie, pred samotným riešením návrhu územného plánu obce. Neurčitosti v poznatkoch pri vypracúvaní správy môžu vyplývať z faktu, že posudzovanie vplyvu na životné prostredie je predprojektovou etapou, v ktorej sa overujú limity územia z hľadiska rôznych záujmov a návrhy aktivít definovaných v územnoplánovacej dokumentácii nie sú určené bližšími kvantitatívnymi ukazovateľmi. Uvedené neurčitosti a nedostatky nie sú zásadného charakteru a všetky podstatné okolnosti pre posúdenie návrhu územného plánu obce Lipová boli v správe o hodnotení vplyvu na životné prostredie zohľadňované. Táto etapa spracovania je vhodným materiálom pre zaujatie stanovísk orgánov štátnej správy, samosprávy, fyzických a právnických osôb k predkladanej dokumentácii, na ktorého konci bude predkladaný návrh, upravený o vyhodnotenie pripomienkového konania do formy čistopisu ÚPN obce. Jeho záväzná časť bude obsahovať zásadné limity a regulatívy, ktoré budú usmerňovať ďalšiu činnosť v riešenom území obce a obec si ich schváli všeobecne záväzným nariadením.

VIII. Všeobecne záverečné zhrnutie

Územný plán obce Lipová - návrh sa vypracoval podľa ustanovení zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a vyhlášky č. 55/2001 Ministerstva životného prostredia SR o územnoplánovacích

podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii. Pri vypracovaní návrhu ÚPN obce Lipová bola rešpektovaná záväzná časť Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja v jeho plnom znení, vrátane Zmien a Doplnkov ÚPN R-NSK č.1. Územný plán regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja bol schválený uznesením č. 113/2012 na 23. riadnom zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, konaného dňa 14. mája 2012 a záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením č.2/2012 zo dňa 14. mája 2012. Dokument nadobudol účinnosť dňom 29.mája 2012. Zastupiteľstvo Nitrianskeho samosprávneho kraja na 16. riadnom zasadnutí, konanom dňa 20. júla 2015, uznesením č. 111/2015 schválilo „Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1“.

Spracovávaný územný plán obce Lipová bude predstavovať komplexný, ucelený rozvojový dokument obce, ktorý v dlhodobom horizonte umožní primeraný rozvoj bývania, občianskej a technickej vybavenosti, aktivít v oblasti športu a rekreácie, výroby a podnikania, ako aj rozvoj zamestnanosti pri rešpektovaní všetkých limitujúcich faktorov ako sú ochranné pásma, ochrana prírody, archeologické lokality, kultúrne a historické danosti a prvky ÚSES. Upozorňuje na škodlivé vplyvy v oblasti životného prostredia, poškodzujúce prírodu a krajinu. Prináša riešenie a vytvára územné predpoklady pre skvalitnenie jednotlivých zložiek životného prostredia a revitalizáciu prírodného prostredia.

Spôsob plnenia špecifických požiadaviek

- Strategický dokument riešiť v súlade s Územným plánom veľkého územného celku Nitrianskeho kraja v znení jeho neskorších zmien a doplnkov, v rámci ktorých je potrebné rešpektovať najmä ustanovenia záväznej časti.

Akceptované - vid'. textová časť Návrh ÚPN obce Lipová, kapitola B2.

- Zabezpečiť ochranu pamiatkového fondu archeologických nálezov a situácií archeologických nálezísk v obci, na základe poskytnutých podkladov k spracováanej územnoplánovacej dokumentácie ako neoddeliteľnej súčasti ochrany kultúrnych hodnôt obce.

Akceptované - vid'. kapitola C II. 10; vid'. výkres č.2, č.5a,5b.

- Rešpektovať pripomienky Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra, doručené listom 231 – 1104/1272/16, zo dňa 6.5.2016;

- Rešpektovať pripomienky Ministerstva životného prostredia SR, Odbor štátnej geologickej správy, list pod číslom 2730/2017-5.3 1183/2017 zo dňa 18.01.2017;

- Dostatočne zohľadniť územia, na ktorých sa nachádzajú environmentálne záťaž - sanované, rekultivované lokality;

- Rešpektovať, že predmetné územie spadá do stredného radónového rizika, čo môže negatívne ovplyvniť ďalšie možnosti využitia územia. Ministerstvo podľa § 20 ods. 3 geologického zákona, výskyt stredného radónového rizika vymedzuje ako riziko stavebného využitia územia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č.355/2007 Z.z. a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z..

Akceptované - vid'. kapitola B I. 3 a B II. 3,4,5; vid'. výkres č.4.

- V celom rozsahu rešpektovať požiadavky a pripomienky MDVRR SR, doručené listom č. 06569/2017/SZEU/7723 zo dňa 30.01.2017.

- Rešpektovať a náležite zohľadniť pripomienky SSC, doručené listom 6644/2017/2320/1009 zo dňa 11.01.2017.

Akceptované - vid'. kapitola B I. 5; vid'. výkres č.2, č.8.

- V celom rozsahu rešpektovať požiadavky Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p., doručené listom CZ 2817/220/2017 zo dňa 25.01.2017
- rešpektovať ochranné pásma vodohospodársky významného toku a malých vodných tokov
- rešpektovať Zákon o vodách č. 364/2004 Z.z. a príslušné platné normy STN 73 6822, STN 75 2102
- v záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové lokality v súlade so Zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami

Akceptované - vid'. kapitola C II. 4;, vid'. výkres č.2.

IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka)

Ing.arch.Peter Mizia – autorizovaný architekt, SKA, reg. č. 0550AA

X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení

- Prieskumy a rozborý ÚPN obce Lipová, 09 /2016
- Zadanie ÚPN obce Lipová, 02/2017
- Návrh ÚPN obce Lipová, 10/2017
- Oznámenie o strategickom dokumente
- ZaD č.1 k ÚPN R-VÚC Nitrianskeho samosprávneho kraja 06/2015
- Atlas krajiny SR (MŽP SR 2002), Aktuálne ÚHDP (Úrad geodézie, kart. a katastra SR)

XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa

Starostka obce Lipová: Mgr. Tatiana Ölvecká

Lipová 03.11.2017